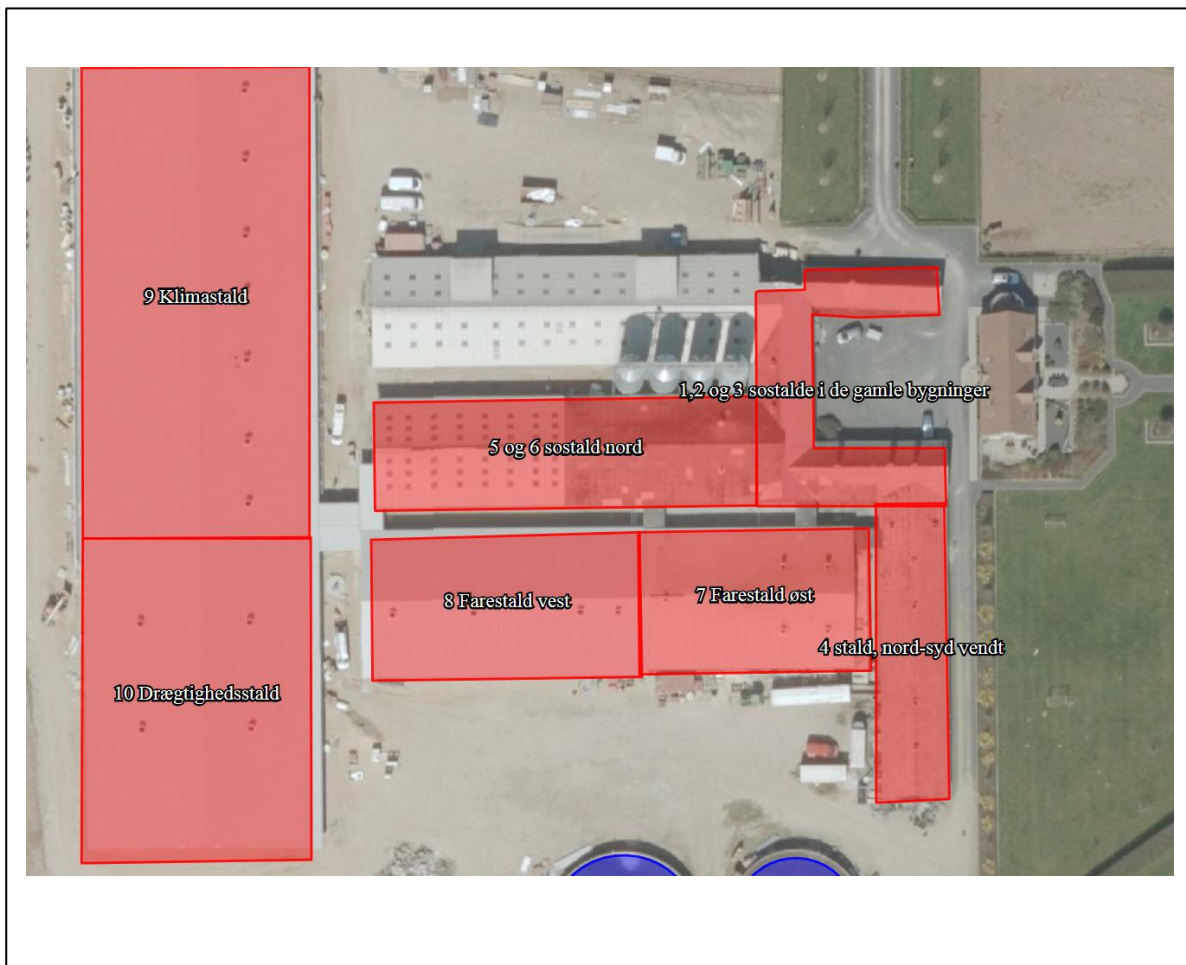

Tillæg nr. 4 til § 12 miljøgodkendelse Vester Bordingvej 1 8600 Silkeborg

Annonceres den	22. februar 2017
Klagefristen udløber den	22. marts 2017
Søgsmål fristen udløber den	22. august 2017

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indholdsfortegnelse	2
Datablad	3
1 Resumé og samlet vurdering	4
1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse	4
1.2 ikke teknisk resumé	4
2 Generelle forhold	7
2.0 Beskrivelse af datoer	7
2.1 Meddelelsespligt – Anlæg, arealer og ejerforhold	7
2.2 Gyldighed	7
2.3 afgørelse om miljøgodkendelse	7
2.5 Vilkår	9
2.6 Offentlighed	16
2.7 Klagevejledning	50
3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	52
3.1 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv.	52
3.2 Placering i landskabet	55
4 Husdyrhold, staldanlæg og drift	56
4.1 Husdyrhold og staldindretning	56
4.2 Ventilation	59
4.3 Foder	60
4.4 Energi- og vandforbrug	61
4.5 Spildevand og regnvand	64
4.6 Affald og olie / kemikalier	64
4.7 Driftsforstyrrelser eller uheld	66
4.8 Ammoniaktab fra stald og lager	67
4.9 Påvirkning af natur med ammoniak	69
5 Gødningsproduktion og HÅNDTERING	75
5.1 Gødningstyper og mængder	75
5.1 Flydende husdyrgødning	76
5.3 Fast gødning inkl. dybstrøelse	79
5.4 Anden organisk gødning	79
6 Forurening og gener fra husdyrbruget	80
6.1 Lugt	80
6.2 Fluer og skadedyr	83
6.3 Transport	84
6.4 Støj fra anlægget og maskiner	85
6.5 Støv fra anlæg og maskiner	86
6.6 Lys	86
7 Påvirkning fra arealerne	88
8 Bedste tilgængelige teknik (BAT)	96

DATABLAD

Landbrugets navn og beliggenhed	Vester Bordinggaard Vester Bordingvej 1, 8600 Silkeborg
Matrikel nr. Ejerlav	2a, V. Bording, Balle 6e og 6p, Ø. Bording By, Balle, 4m og 3f, Sinding By, Sinding,
Cvr. nummer P-nummer CHR-nummer Ejendomsnummer	12335687 1000370659 39914 7400016316
Ejer af ejendommen/ansøger Adresse Tlf. Mobil E-mail	VESTER BORDINGVEJ 1 ApS Vester Bordingvej 1, 8600 Silkeborg 8685 5547 4143 5547 info@vesterbordinggaard.dk
Driftsansvarlig	Knud Thomsen
Brugstype	Sobesætning med produktion af smågrise
Godkendelsesbetegnelse	Tillæg nr. 4 til §12 miljøgodkendelse af 5. februar 2010
Ansøgning Skema ID Fiktivt skema	82512, version 5 82794
Sags nr.	<u>EJD-2015-05861</u>
Dato for godkendelse	22. februar 2017
Tilsynsmyndighed	Silkeborg Kommune
Næste revurdering af godkendelsen	år 2018
Næste revurdering af tillæg nr. 4 til miljøgodkendelsen	år 2026

1 RESUMÉ OG SAMLET VURDERING

1.1 ANSØGNING OM MILJØGODKENDELSE

Silkeborg Kommune har den 26. november 2015 modtaget ansøgning om tillæg nr. 4 til miljøgodkendelsen af 5. februar 2010 af svinebruget Vester Bordinggaard, Vester Bordingvej 1, 8600 Silkeborg. Ansøgning om tillæg nr. 4 er indsendt via www.husdyrgodkendelse.dk med skema id 82512.

Vester Bordinggaard blev i 2010 miljøgodkendt i forbindelse med en ansøgning om udvidelse fra 213 DE. til 537 DE. Husdyrbruget blev miljøgodkendt til en produktion på 2100 årssøer med tilhørende smågrise til fravænning og polte til egen soproduktion. Derudover blev det tilhørende harmoniareal på 336,7 ha ejet/forpagtede arealer, samt 214,69 ha aftale arealer godkendt.

Husdyrbruget har ikke udnyttet miljøgodkendelsen fuldt ud, men har igennem flere tillæg ændret og udvidet produktionen, se en gennemgang af udviklingen i afsnit 1.2.

I dette tillæg til miljøgodkendelsen af 5. februar 2010 behandles kun ændringerne i forhold til det tidligere miljøgodkendte. Der ansøges om udvidelse af dyreholdet i de eksisterende stalde. Den ekstra husdyrgødning i forbindelse med den ansøgte udvidelse afsættes til biogasanlæg eller 3. mands arealer.

Ansøgningen og beregningerne er udført i det elektroniske ansøgningssystem på www.husdyrgodkendelse.dk, interface version 2.7.1, uploadet 21. juni 2016, FarmN version 4.0, beregningsmotor 2.3, skema nr. 82512.

1.2 IKKE TEKNISK RESUMÉ

Historik

Vester Bordinggaard, Vester Bordingvej 1, 8600 Silkeborg blev i 2010 miljøgodkendt i forbindelse med en ansøgning om udvidelse fra 213 DE. til 537 DE. Husdyrbruget blev miljøgodkendt til en produktion på 2100 årssøer med tilhørende smågrise til fravænning og polte til egen soproduktion.

Vester Bordinggaard, har i Tillæg nr. 1 (28. marts 2014) ansøgt om ændring af dyreholdet til 1200 årssøer, 38.400 smågrise og 800 polte (493 DE), samt til at bygge 2 nye stalde og 2 nye gyllebeholdere med teltoverdækning.

Tillæg nr. 2 (9. juli 2014) omhandler alene flytning af de 2 nye gyllebeholdere.

I tillæg nr. 3 (6. august 2014) søges om, at udvide dyreholdet fra 1200 årssøer, 38.400 smågrise og 800 polte (493 DE) til 1300 årssøer, 41.600 smågrise til 32 kg. og 900 polte, svarende til 535,38 DE.

I tillæg nr. 4 søges nu om udvidelse af husdyrholdet til en samlet produktion på 1600 årssøer og 48.000 smågrise, samt 3 ammekøer med opdræt og 3 heste, svarende til ca. 596,73 DE. Polteproduktionen flyttes til en anden ejendom. Der søges om etablering af gyllekøling til reduktion af ammoniakfordampningen. Gyllekøling erstatter teltoverdækning af gyllebeholderne.

Udvidelsen af dyreholdet sker i eksisterende bygninger.

Udbringningsarealer

Der er ca. 380 ha ejet og lejet harmoniareal. Der udsprede ca. 528 DE (1,4 DE/ha).

Markerne er stort set de samme som i miljøgodkendelsen fra 2010, dog er mark nr. 35 og 36 nu forpagtede i stedet for at være aftalearealer. Herudover er mark nr. 37 nytilforpagtet. Mark nr. 28 er udgået og mark nr. 23 er reduceret i størrelse. Markerne er tilpasset dette i IT ansøgningssystemet. Som nudrift er benyttet den godkendte drift.

Der er nitratfølsomme drikkevandsområder og markerne ligger udenfor nitratklasser. Aftalearealerne er uændrede fra miljøgodkendelsen fra 2010 (ca. 180 ha).

Forventet udvikling i gener for de omkringboende

Udvidelsen forventes ikke at give anledning til væsentligt øgede gener for naboer i form af lys, fluer, støv og støj. Vurderingen sker ud fra afstanden til naboerne, beplantning, staldindretning, driften af husdyrbruget og de fastsatte vilkår hertil.

Lugtemission og genegrænser i forhold til omkringboende

Lugtgenekriterierne i forhold til de omkringboende er overholdt jf beregningerne i ansøgningen, se nedenstående tabel.

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnitsafstand	Bortscreenet	Genekriterie overholdt
+ Vester Bordingvej 2	0	NY	273,66	254,06	273,49	253,95	455,36	Ja	Ja
+ Sinding Hovvej 15	0	FMK	15,33	12,32	15,33	12,32	308,22	Nej	Ja
+ Kærsgård, Balle	0	NY	843,07	799,44	800,91	759,46	2.465,77	Ja	Ja

Når de - i ansøgningssystemet - beregnede afstandskrav til nærmeste beboelse (uden landbrugspligt), samlet bebyggelse og byzone er overholdt, har kommunen ikke mulighed for at skærpe lugtgenekriterierne eller meddele afslag på den ansøgte udvidelse, se yderligere oplysninger i afsnit 6.1.

Generelt krav til reduktion af ammoniakfordampning fra stald og lager

Det generelle ammoniakreduktionskrav og den vejledende grænseværdi for ammoniaktab ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik er overholdt ifølge ansøgningen, se mere i afsnit 8.

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

Overstiger græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt?	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-754,11 kgN/år

BAT for ammoniakfordampning fra ansøgningen

Resultat af beregning af den vejledende grænseværdi for ammoniaktab ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)

Samlet faktisk ammoniaktab fra stald og lager i ansøgt drift (hele anlægget):	6332,12 kgN/år
Samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT:	6407,37 kgN/år
Er samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT overholdt?:	Ja
Difference mellem samlet faktisk ammoniaktab og samlet vejledende ammoniaktab ved anvendelse BAT:	-75,25 kgN/år

Andre miljøpåvirkninger

Det vurderes, at husdyrproduktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af gylle, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser m.v. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som tilfredsstillende.

SILKEBORG KOMMUNES BEMÆRKNINGER

Silkeborg Kommune skal i henhold til bl.a. *Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug* vurdere om den ansøgte omlægning kan gennemføres uden væsentlige påvirkninger af miljøet. Nye og eksisterende bygninger med besætning, anlæg til opbevaring af foder og husdyrgødning er vurderet i forhold til bl.a.:

- Ammoniakfordampning, lugt, lys, støj og støv fra stalde og opbevaringsanlæg
- Opbevaring og bortskaffelse af bl.a. affald og kemikalier
- Forbrug af vand, energi og handelsgødning
- Anvendelse af bedste tilgængelige teknik
- Landskabelige og kulturhistoriske forhold

Eksisterende og fremtidige arealer til udspreddning af husdyrgødning vurderes i forhold til bl.a.:

- Grundvand.
- Overfladevand
- Naturområder

Den konkrete vurdering kan ses i afsnit 3-9, og afgørelsen med de tilhørende vilkår fremgår af afsnit 2.

2 GENERELLE FORHOLD

2.0 BESKRIVELSE AF DATOER

Ansøger ønsker at etablere produktionen, så snart tilladelsen foreligger.

Tillægget skal være udnyttet inden 2 år fra dato for meddelelse af miljøgodkendelse, dvs. senest den 22. februar 2019, ellers bortfalder den jf. § 33 stk. 1 i husdyrloven.

Hvis miljøgodkendelsen ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet i de seneste 3 år. Fravigelser, som skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes ikke som kontinuitetsbrud.

2.1 MEDDELELSESPLIGT – ANLÆG, AREALER OG EJERFORHOLD

Ansøger er bekendt med, at udskiftning af arealer kræver at kommunen underrettes. F.eks. ved ændrede ejerforhold, det være sig en forpagtning som erhverves, skal dette juridiske forhold anmeldes til kommunen. Nye arealer skal endvidere anmeldes inden de kan anvendes som udspretningsareal til miljøgodkendt husdyrgødning.

2.2 GYLDIGHED

Miljøgodkendelsen af Vester Bordingvej 1 regulerer driften i 8 år, hvorefter den skal revurderes på baggrund af de erfaringer, der har været med driften, og den udvikling der har været i metoder til reduktion af miljøpåvirkningen.

Tillæg til miljøgodkendelsen skal revurderes senest 8 år efter afgørelsesdatoen for det enkelte tillæg er meddelt. Der vil, ud fra en konkret vurdering af det enkelte husdyrbrug, blive taget stilling til, hvilke miljøgodkendelser og tillæg som skal revurderes. Det afhænger af hvor relevante de tidligere godkendelser og tillæg er for den nuværende drift.

2.3 AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE

Silkeborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- At ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget og til at modvirke eventuelle skadelige virkninger på miljøet.
- At husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet, uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.
- At de kort- og langsigtede miljøpåvirkninger og den samlede miljøpåvirkning fra husdyrbrugets produktion vil begrænses til et acceptabelt niveau, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes.
- At husdyrbruget – under overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen – vil anvende den bedste tilgængelige teknik.
- At produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af bl.a.:
  - Nabobeboelser.

- Natura 2000-områder¹ og natur i øvrigt.
- Overfladevand.
- Drikkevandsinteresser.
- Landskabelige værdier og værdifulde kulturmiljøer.

Silkeborg Kommunes afgørelse begrundes med ovenstående vurdering, og med at øvrige generelle afstandskrav samt de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* overholdes. Se endvidere de vedlagte bilag.

Med indeværende tillæg nr. 4 til miljøgodkendelsen af 5. februar 2010 på Vester Bordingvej 1, 8600 Silkeborg (CVR 12335687) meddeler Silkeborg Kommune hermed godkendelse til følgende:

Udvidelse af dyreholdet til maksimalt følgende årsproduktion i eksisterende stalde:

- 1600 årssøer.
- 48.000 smågrise fra 7,1 – 31 kg i årsproduktion.
- 3 ammekøer med opdræt, udegående.
- 3 heste, udegående

svarende til 596,73 DE.

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til § 12 stk. 3 i husdyrloven, samt reglerne i godkendelsesbekendtgørelsen, og omfatter de miljømæssige forhold, det vil sige forhold af betydning for det omgivende miljø som beskrevet i loven og bekendtgørelsen.

Miljøgodkendelsen af Vester Bordingvej 1, 8600 Silkeborg, regulerer driften i 8 år, hvorefter den skal revurderes på baggrund af de erfaringer der har været med driften, og den udvikling der har været i metoder til reduktion af miljøpåvirkningen.

Afgørelsen om miljøgodkendelse er truffet på grundlag af ansøgningsmateriale indsendt via Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem første gang 26-11-2015, samt efterfølgende supplerende oplysninger i perioden frem til 10. februar 2017. Der er indsendt et tilrettet projekt iden 1. november 2016. Miljøgodkendelsen er betinget af vilkår indskrevet i afsnit 2.5.

Dyreenheder er beregnet efter de omregningsfaktorer i husdyrgødningsbekendtgørelsen som gælder på ansøgningstidspunktet.

Øvrige bestemmelser

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser, også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Miljøgodkendelsen fritager ikke fra krav om eventuelle tilladelser, godkendelser, dispensationer eller lignende efter anden lovgivning og efter andre bestemmelser som f.eks. museumslovens² bestemmelser vedrørende fund af fortidsminder i forbindelse med jordarbejde.

Etablering af nye anlæg må ikke igangsættes, før der er givet en byggetilladelse fra Silkeborg Kommune og eventuelle andre nødvendige tilladelser fra kommunen eller andre relevante myndigheder.

¹ Natura 2000-områder: Internationale naturbeskyttelsesområder udpeget på baggrund af EU's habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiver.

² Lovbekendtgørelse nr. 358 af 8. april 2014 af museumsloven

2.5 VILKÅR

Formålet med at fastsætte konkrete vilkår for husdyrbrugets drift og indretning er at sikre,

- At husdyrbruget drives og indrettes i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet og miljøredegørelsen.
- At kravet om reduktion af ammoniak tab fra stald og lager overholdes.
- At yderligere miljøkrav fastsat på grundlag af kommunalbestyrelsens vurdering af ansøgningsmaterialet overholdes.
- At risikoen for forurening eller gener ud over de forventede ifølge miljøvurderingen nedsættes.

Miljøgodkendelsen meddeles under forudsætning af overholdelse af den til enhver tid gældende husdyrgødningsbekendtgørelse³, øvrige til enhver tid gældende generelle miljøregler og nedenstående supplerende vilkår:

I det følgende fremgår de vilkårsændringer, samt nye vilkår der meddeles i tillægget. Eksisterende vilkår fra miljøgodkendelsen og tillæggene, som ændres eller ophæves er vist i et felt med kryds over. Derefter fremgår de aktuelle vilkår.

I bilag 3 til denne miljøgodkendelse er udarbejdet et samlet vilkårs katalog over alle de gældende vilkår fra den oprindelige godkendelse og de givne tillæg.

Vilkår i tillæg nr. 3 som ophæves:

Dyrehold					
DYREHOLD OG STALDTYPE FOR ANSØGT DRIFT	Staldafsnit nr.	Vægt-/aldersgrænser	Antal årssdyr	Stipladser	DE
Årssøer, farestald, kassestier, delvist spaltegulv,	1		85	22	5,94
Årssøer, løbe- og drægtighedsstald, delvist spaltegulv	2		81	60	5,66
Årssøer, farestald, kassestier, delvist spaltegulv,	3		81	21	13,12
Polte	4	32-107	900 stk. Produceret/år	260	25,00
Årssøer, løbe- og drægtighedsstald, delvist spaltegulv	5		162	120	26,25

³ Bekendtgørelse nr. 594 af 5. maj 2015 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Årssøer, løbe- og drægtighedsstald, løsgående, dybstrøelse og delvist spaltegulv	6		257	190	41,64
Årssøer, farestald, kassestier, delvist spaltegulv,	7		486	126	33,98
Årssøer, farestald, kassestier, delvist spaltegulv,	8		648	168	45,31
Smågrisestald, delvist spaltegulv	9	7,2 til 32	41.600 stk. Produceret/år	6400	208,84
Årssøer, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvist spaltegulv	10		800	593	129,62
Dyreenheder i alt					535,4

Opbevaringsanlæg

8.2.3 De 2 nye gyllebeholder på hver 3.500 m³ skal være forsynet med fast overdækning i form af teltoverdækning. Efter endt omrøring og udbringning skal overdækningen lukkes / reetableres umiddelbart efter. Skader på fast overdækning skal udbedres hurtigst muligt.

8.2.4 Der skal etableres jordvold rundt om de 2 beholdere, der kan tilbageholde mindst 1.500 m³, svarende til det indhold, på en beholder, som er over terræn.

Fodring

BAT for ammoniak

8.2.5. Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som N ab dyr pr. årssø x antallet af årssøer skal være mindre end 29.185 kg N / år.

- "N ab dyr pr. årssø" beregnes ud fra følgende ligning:

$N \text{ ab dyr pr årssø} = ((F_{Eso} \text{ pr. årssø} \times \text{gram råprotein pr. } F_{Eso}) / 6250) - 1,98 - (\text{antal fravænnede pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,0257).$

Egenkontrol

8.2.6. Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:

- antal årssøer
- antal fravænnede grise pr. årssø
- fravænningsalder og -vægt
- foderforbrug pr. årssø

Det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FEso i de anvendte blandinger i henholdsvis drægtigheds- og diegivningsperioden.

- 8.2.7. *N ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september år (for eksempel 2011) til 15. februar i år (for eksempel 2013).*
- 8.2.8 *Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.*
- 8.2.9 *Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.*
- 8.2.10 *Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som P ab dyr pr. årssø x antal årssøer skal være mindre end $4,85 \times 1300 = 5.548$ kg P pr. år.*
- "P ab dyr pr. årssø" beregnes ud fra følgende ligning:
 $P \text{ ab dyr pr. årssø} = (FE \text{ pr. årssø} \times \text{gram fosfor pr. FE})/1000 - 0,58 - (\text{antal fravænnede grise pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,006 \text{ kg P pr. kg tilvækst}).$*
- Egenkontrol**
- 8.2.11 *Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:*
- antal årssøer
  - Antal fravænnede grise pr. årssø
  - fravænningsalder og -vægt
  - foderforbrug
  - det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FEso i foderblandingerne.
- Arealer**
- 8.5.1 *Der må højst udbringes 44.320 kg N pr. år og 10.407 kg fosfor pr. år på bedriftens egne og forpagtede udbringningsarealer*
- 8.5.2 *Der skal afsættes husdyrgødning fra 42 DE fra bedriften beregnet ud fra den tilladte produktion på 1300 årssøer, 41.600 stk. smågrise og 90 sopolte, svarende til 535 DE.*
- 8.5.3 *Mindst 1 år før dyreholdet udvides over 493 DE, skal der indsendes ansøgning om godkendelse af de resterende aftalearealer op til de 535 De.*

Vilkår i dette tillæg nr. 4 til miljøgodkendelse af 5. februar 2010.

Generelle vilkår

- 2.5.1. Produktionen skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med ansøgningen (ansøgnings-skema nr. 82512). Fremtidige drifts-, bygnings- og arealmæssige ændringer skal anmeldes til og godkendes af Silkeborg Kommune
- 2.5.2. Den driftsansvarlige skal underrette kommunen om eventuelle ændringer i ejerforhold eller i, hvem der er ansvarlig for husdyrbrugets drift. Det gælder også indstilling af driften for en længere periode.
- 2.5.3. Der skal til enhver tid forefindes et eksemplar af miljøgodkendelsen med tillæg på ejendommen. Relevante vilkår, som vedrører husdyrbrugets drift, skal være kendt af den driftsansvarlige og den eller de personer, der arbejder med den pågældende del af driften.

- 2.5.4a. Vilkårene i denne godkendelse skal være opfyldt fra den dato, hvor godkendelsen træder i kraft, hvis ikke andet er anført.
- 2.5.6. Det ansøgte projekt skal være udført senest 2 år efter godkendelsen er meddelt.
- 2.5.7. Transporter til og fra husdyrbruget skal foregå af indkørsel mod øst ad Vester Bordingvej til Nørhedevej. Det er kun transport i forbindelse med markarbejde til markerne langs med Vester Bordingvej, at markvejen må anvendes.
- 2.5.8. Godkendelsen bortfalder for de dele af byggeriet/anlæggene og dyreholdet, der ikke er etableret/indsat indenfor ovenstående tidsfrister.

Beplantning

- 3.2.1. Der skal etableres en stedse vedligeholdt beplantning syd for de nye gylletanke, som går fra den eksisterende beplantning syd for husdyrbruget til den eksisterende beplantning øst for husdyrbruget. Beplantningen skal give en vedvarende, effektiv afskærmning. Beplantningsbæltet skal bestå af min. 3 rækker, og være plantet senest 1 år efter tillægget er trådt i kraft.

Forslag til placering af beplantning er indtegnet med rødt på nedenstående oversigtskort.

Dyrehold

- 4.1.1. Der må maksimalt være et dyrehold på 1.600 årssøer og 48.000 producerede smågrise i vægtintervallet 7,1 - 31 kg, samt 3 ammekøer med opdræt og 3 heste, svarende til ca. 596,73 DE. Dyreenhederne er beregnet efter normtal for 2016. Husdyrbruget skal på Silkeborg Kommunes forlangende fremvise dokumentation for størrelsen af den årlige husdyrproduktion
- 4.1.2. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretningen udført som beskrevet i ansøgningen og tabel 4.1.1 og 4.1.2 i afsnit 4 i dette tillæg.

- 4.1.3 I forbindelse med afholdelse af de regelmæssige tilsyn skal der kunne fremlægges dokumentation for størrelsen af den animalske produktion, dækkende de sidste 3 års produktion. Dokumentation kan fx være effektivitetskontroller eller lign.
- 4.1.4 Der skal afsættes 23.910 kg N og 6.179 kg P (247 DE. i gylle, beregnet efter 2016 normtal) til godkendte udbringningsarealer.
- 4.2.1 Ventilationsanlægget skal services og kontrolleres af leverandøren eller en autoriseret installatør mindst 1 gang hvert 2. år. Dokumentation i form af skriftlig rapport skal kunne fremvises ved tilsynsbesøg.

Affald, råvarer mv.

- 4.6.1. Tankning af diesel skal foregå på en plads med en belægning, som er tæt overfor diesel og benzin, enten med afløb via olieudskiller, eller således at spild kan opsamles. Pladsen skal måle minimum 3x3 meter og have fald mod midten.
- 4.6.2. Spildolie, samt kemikalier skal opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg og placeres i tæt spildbakke, som kan rumme indholdet af den største beholder. Alternativt skal spildolie og kemikalier placeres på tæt belægning, som skal have opkant, hvis der er risiko for afledning til kloak, dræn, jord eller vandige recipienter. Det afgrænsede område skal kunne rumme indholdet fra den største beholder.
- 4.6.3. Arealerne omkring bygninger, fodersiloer og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning m.v.
- 4.6.4. Virksomheden skal hvert år lave en opgørelse over de affaldsfraktioner som er vist i godkendelsens Tabel 0.1. Sammen med opgørelsen skal der vedlægges fakturaer, kvitteringer fra genbrugspladsen eller anden dokumentation for, at bortskaffelsen af affald er sket i henhold til gældende lovgivning. Opgørelsen skal kunne fremvises ved tilsynsbesøg.

Tabel 4.6.1 - Affaldsproduktion på ejendommen

Affaldstype	Opbevaring	Placering	Mængde pr. år	Modtager
Plast/brændbart	6 m ³ Container	Ud for staldværksted (nr. 20 på situationsplanen)		Afhentes
Farligt affald - Kemiske midler, herunder sæbe m.m. - Akkumulatorer /batterier - Lysstofrør - Spraydåser	plastbeholdere	Staldværksted		Genbrugsplads Miljøbil
Medicinrester, kanyler, etc.	Kanyleboks	Staldværksted		Apotek Genbrugsplads
Aske (halmfyr mm)	-	-	-	-
Døde dyr	Kadaverkappe/ container Placering, se situationsplan	Pkt. 22 på situationsplan		DAKA henter ca. 75 gange årligt

- 4.6.5. Husdyrbruget skal være tilmeldt kommunens genbrugspladsordning eller på anden måde kunne dokumentere, at bortskaffelse af affald, herunder farligt affald, sker efter gældende lovgivning.

Vilkår til gyllekøling

Indretning og drift

- 4.8.1 Gyllekanalerne i staldafsnit 8, 9 og 10, på i alt 1934 m², skal være forsynet med gyllekølingsanlæg.
- 4.8.2 Varmepumpen skal levere en årlig køleeffekt på min. 10,3 W/m² for at opnå en ammoniakreduktion på 10,8 %.
Samlet skal køleeffekten være mindst 20 kW på staldanlægget. Varmepumpernes kapacitet skal dimensioneres herudfra.
- 4.8.3 Varmepumpen skal være forsynet med en timetæller til dokumentation af årlig driftstid.
- 4.8.4 Den årlige driftstid skal være mindst 2500 timer.
- 4-8.5. Køleanlægget skal være forsynet med trykovervågningsystem samt en alarm og en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage på varmeoptageren stopper anlægget. Anlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
- 4.8.6. Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
- 4.8.7 Ved udskiftning af varmpumpen, skal dokumentation for køleeffekt på gyllekøleanlæg indsendes til tilsynsmyndigheden før anlægget tages i drift.

Egenkontrol

- 4.8.6. Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt.
Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende:
- afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmer samt sikkerhedsanordningen
- kontrol af kølekredsens ydelse.
- 4.8.7. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end dage/uger.
- 4.8.8. Registreringen fra datalogger, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Flydende husdyrgødning

- 5.2.1. Håndtering af flydende husdyrgødning skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
- 5.2.2. Påfyldning af gyllevogne o.l. skal enten foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning, eller med gyllevogne som har påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.

- 5.2.3. Der skal inden der fyldes gylle i gyllebeholderne på Nørhedevej 59 og Vester Bordingvej 6 og senest 1. august 2017, indsendes dokumentation for udført 10 års beholderkontrol.

Fast gødning / dybstrøelse

- 5.3.1. Fast gødning og dybstrøelse skal opbevares i stalden eller på en møddingsplads. Der må ikke lægges dybstrøelse i markstak i mere end 7 døgn i forbindelse med udbringning på arealerne.

Lugt

- 6.1.1. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, bl.a. skal sti-arealer og båse holdes tørre, og stalde og fodringsanlæg holdes rene.
- 6.1.2. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at der forekommer lugtgener, der er væsentligt større, end der kan forventes, ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om dokumentation for god staldhygiejne og om, at der skal indgives og gennemføres projekter for afhjælpende foranstaltninger.

Støj

- 6.4.1. Tilsynsmyndigheden kan bestemme, at virksomheden skal dokumentere, at grænseværdierne for støj er overholdt, dog højst 1 gang årligt. Dokumentationen skal sendes til tilsynsmyndigheden sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen/beregningen. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. Nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder.
- 6.4.2. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold eller efter anden aftale med miljømyndigheden.
- 6.4.3. Driften må ikke give anledning til væsentlige støjgener udenfor ejendommens areal. Hvis der efter kommunens vurdering opstår støjgener, der vurderes at være væsentligt større, end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Ved vurdering af støjgeners væsentlighed tages udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser.

Søer, vandløb og fjorde

- 7.1.1. Der må højst udbringes 49538 kg N pr. år og 12.019 kg P pr. år, med organisk gødning, på de 379,54 ha udbringningsarealer som fremgår af bilag 1.

Grundvand/overfladevand

- 7.3.1. På bedriften skal der hvert år være 4 % ekstra efterafgrøder, ud over de til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder, på udbringningsarealerne i NFI. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning. Ligesom NaturErhvervstyrelsen alternativer kan benyttes. Det skal kunne dokumenteres via markplaner at vilkåret er overholdt. Dokumentation skal opbevares minimum 3 år.

2.6 OFFENTLIGHED

NABOHØRING OG PARTSHØRING

Ifølge husdyrlovens § 55, stk. 4 skal kommunen sende udkast til tillæg til miljøgodkendelsen i høring hos dem som har anmodet herom, samt orientere naboerne, indenfor konsekvensradius for husdyrbruget, og andre berørte med en frist på mindst 3 uger til at kommentere udkastet.

Naboer som ligger indenfor konsekvensområdet for lugt skal høres inden der kan træffes afgørelse i sagen. Konsekvensområdet for lugt, som det er defineret i FMK-vejledningen, er et område, "hvor det erfaringsmæssigt har vist sig, at lugt i det væsentlige kan observeres".

Konsekvensområdet er beregnet i IT-ansøgningen til 1066 m målt fra det vægtede lugtcentrum for husdyrbruget. Silkeborg kommune har brugt konsekvenszonen som høringsradius i denne afgørelse.

Liste over naboer som skal have udkast i høring fremgår af bilag 4.

Kommunens forslag til afgørelse blev den 10. januar 2017 sendt i 3 ugers høring, med frist for afgivelse af bemærkninger frem til den 1. februar 2017. Personer, organisationer mv. som er blevet hørt fremgår af udsendelsesliste på bilag 4.

Der er kommet hørings svar fra følgende adresser.

- Nørhedevej 45: Ang. fluer, lugt, transportere, gyllekøling og markdriften.
- Øster Bordingvej 60: Ang. byggeri, partshøring, rotter og markdriften
- Vester Bordingvej 7: Ang. Læhegn, telte, fluer, plads til dieselolie mm
- Vester Bordingvej 5: Ang. Polte, gylletanke, gyllekøling mm
- Vester Bordingvej 4: Ang. lugt og transportere
- Jordkærvej 16: Ang. fluer, lugt og mos
- Kragelundvej 8: Ang. Lugt og fluer

Alle hørings svarene kan ses herunder.

Hørings svar fra nabo- og partshøringsperioden

Silkeborg Kommune har i afsnit 2.6 om offentlighed besvaret eller kommenteret de forhold som er bemærket i hørings svarene

Hørings svar fra Nørhedevej 46

Hørings svar vedr. Landbrug - Høring af udkast til tillæg Nr. 4 til §12 miljøgodkendelsen på Vester Bordingvej 1, 8600 Silkeborg

vi kan på nørhedevej 45 ikke give tilladelse til denne udvidelse vi har tidligere på mail skrevet at den seneste udvidelse har medført en kraftig påvirkning af de sener vi oplever pga. udvidelsen på vesterbording vej 1. Vi har som det er nu 3 gange så mange fluer og oplever at der selv om vinteren lugter af grise lort og pis . dette kan man jo godt prøve et pakke ind i tal og jura og søjlediagrammer men et faktum er at senerne er forværret som det er en ekstra udvidelse vil ikke gøre dette bedre derudover vil der kunne forventes en forøgelse af tung trafik til og fra gården denne skal køre på skole vej og forbi vores hus hvilket også er værende en nu .. vi har ikke nogen tiltro til at gården vil overholde og passe den gylle køler der skal monteres faktum er at gården er flere år bagud med at overdækning af gylletanke en løsning der ikke kræver nogen pasning efter montage en gylle køler kan jo stoppes og eller gå i stykker . der står at man flytter noget produktion til en anden gård dette medføre vil

en høringsrunde til den gård .det virker lidt u belyst hvor den ekstra gylle skal forsvinde hen forlægger der nogen beregning på den totale gødningsmængde fra begge gårde og det samlede udledning på den jord som gården disponere over . det virker som om man flytter tal mellem gårdend for at få godkendt udvidelsen . det er et nej tak herfra ingen grisse fabrik her tak

Hørings svar fra Jordkærvej 15

Indsigelse vedr. udkast til tillæg til miljøgodkendelse af husdyrproduktion på VesterBordingvej 1

Efter sidste udvidelse af dyreproduktionen på Vester Bordingvej 1 har jeg oplevet en markant ændring af genere fra svineproduktionen:

- Der er kommet flere fluer, som gør det umuligt at have døre og vinduer åbne i sommerhalvåret.
- Der er betydelige lugtscener fra griseproduktionen, som gør at der er sommeraftner, hvor det er umuligt at sidde udenfor.
- Der er kommet kraftig mosbelægning på tagene, det har aldrig tidligere har været et problem.

En udvidelse af svineproduktionen vil naturlig betyde endnu flere generer, hvorfor jeg henstiller til at Silkeborg kommune ikke imødekommer ovenstående ansøgning om udvidelsen af svineproduktionen.

Endvidere vil jeg gøre opmærksom på, at der igennem de seneste år har været en betydelig byudvikling i området, som vil fortsætte i fremtiden, hvor en miljøgodkendelse af udvidet svineproduktion vil skabe yderlige problemer. Jeg opfordrer Silkeborg kommune til at være på forkant med den fremtidige byudvikling og derfor allerede nu afslår ovenstående ansøgning ud fra at svinefabrikker og boligområder ikke er forenelige

Hørings svar fra Øster Bordingvej 60

Vi er klar over, at der er indgivet en anmeldelse til natur- og miljøklagenævnet vedr. tidligere godkendelser, som vi ikke har været hørt om.

Vi kan ikke udtale os i høringen, før afgørelse er truffet i den nævnte klage, som vi også har fået oplyst, har opsættende virkning.

Vi vil derfor gerne bede om at se ansøgning af 26. november 2015 som denne høring drejer sig om. Vi kan kun se forslag til udkast vedr. denne høring.

Vi har tidligere spurgt Peter Fabrin, se nedenstående, men har ikke modtaget fyldestgørende svar:

"I forbindelse med snak mellem naboer til gården Vesterbordingvej 1, om de gener der er fra gården, ulovligt byggeri, manglende partshøring m.v., samt forundring over de meget store mængder af gødning, (slam, gylle) der køres ud på jordene, oplyste jeg om et møde jeg havde været til ca. i 2007.

På dette møde blev der oplyst om hvad Silkeborg kommune ville gøre for at beskytte grundvandet i ovennævnte område. Bl.a. blev der omtalt aftaler mellem staten og kommunen

omkring skovrejsning - også på nævnte område. Jeg lovede at finde oplysningerne frem, så jeg kunne informere de interesserede.

Stor er derfor min forundring, da jeg ser, at netop jorden til Vesterbordinggård, er undtaget fra aftalerne.

Kan jeg få oplyst om hvorfor?

Har denne undtagelse noget at gøre med, at vi som naboer ikke bliver hørt i forbindelse med den store udvidelsen af grisebestanden på gården? Med dertil hørende stort byggeri, og vel sagtens med endnu mere gødningsudkørsel."

Vi kan frygte at vi får store gener mht lugt og fluer, uanset hvad der er beregnet. De sidste to år har vi været plaget af rotter. Vi har fanget hhv 90 forrige år, og 65 sidste år. Vi har set en rotte i ny og næ de foregående år, og meldt dette til kommunen. Men de mængder vi konstaterer nu, har gjort, at vi konstant har rottefælder sat op, for at undgå at få lagt store giftmængder ud, da vi tit ser rovfugle. Vi ønsker ikke rovfugle skal tage forgiftede rotter.

Endvidere føles det mærkeligt at se et udkast til en høring, som alt andet lige godkender tillægget, uanset hvad nabohøring og klage til natur- og miljøklagenævnet måtte fremkomme med.

Vi er meget imod udvidelse af den eksisterende drift på gården, når man betænker at gården spreder gylle og slam ud på jorder der er Danmarks grundvandsreserve. De beregninger som er foretaget mht. mængder tager jo heller ikke højde for den øgede regnmængde, på grund af klimaforandringerne, som udvasker endnu flere stoffer til grundvandet.

Det ville klæde Silkeborg Kommune at pleje sit grønne image, og ikke tillade udvidelser af landbrugsdriften, når det netop er påvist, at landbruget ikke overholder de spilleregler som er indgået med diverse landbrugsministre.

Hørings svar fra Vester Bordingvej 5

Hermed vores høringssvar til nabo-og partshøring vedr. miljøtillæg nr. 4 til miljøgodkendelse af 5. februar 2010 på Vester Bordingvej 1, 8600 Silkeborg.

Vi er meget uforstående overfor, at Silkeborg Kommune behandler endnu en ansøgning om en miljøgodkendelse på Vester Bordingvej 1, når de øvrige godkendelser påviseligt ikke er overholdt. Det må vel være et krav fra den udstedende myndighed, at tidligere godkendelser er overholdt, før der gives nye godkendelser.

I høeringsindkaldelsen står

Citat

Silkeborg Kommune har den 26. november 2015 modtaget ansøgning om tillæg nr. 4 til miljøgodkendelsen af 5. februar 2010 af svinebruget Vester Bordinggaard, Vester

Bordingvej 1, 8600 Silkeborg.

Citat slut

Vi er i besiddelse af en mail fra Silkeborg Kommune fra august 2016, hvor der står ansøgningen er trukket tilbage.

Hvordan kan man indkalde til høring om en ansøgning, der er trukket tilbage?

Er dette ikke ulovligt?

Ansøgningen fra november 2015, er på ingen måde identisk med det, der lægges op til i miljøgodkendelsen.

Skal ansøgning og godkendelse ikke passe sammen, eller kan man søge om ét og så få en godkendelse på noget helt andet?

Vi er uforstående overfor, at der kan laves endnu et tillæg til miljøgodkendelsen af 5. februar 2010, når det efter vores mening fremgår, at den er gældende i 5 år. Det vil sige, at den udløber den 5. februar 2015. Dette er Knud Thomsens miljøkonsulent Kjartan Einarson enig i, idet han til Natur- og miljøklagenævnet skriver

Citat

"Der blev givet en udnyttelsesfrist på 5 år pga. projektets faseopdeling."

Citat slut

Miljøgodkendelsen fra 2010 er derfor ikke længere gældende og der kan derfor heller ikke laves flere tillæg til den, idet vi henviser til, hvad der står i miljøgodkendelsen fra 2010. Der er desuden præciseret en 3-årsregel, som allerede ved byggeriet i 2015 er overskredet og byggeriet derfor ulovligt opført. Der står i godkendelsen fra 2010:

Citat

2.3 GYLDIGHED

Godkendelsen skal være fuldt udnyttet inden 5 år fra dato for meddelelse af miljøgodkendelse jf. § 33 stk. 1 i husdyrloven. Med udnyttet menes, at ansøgt byggeri er opført og taget i brug, og at der er indsat et dyrehold svarende til ansøgt produktion.

Der er i denne miljøgodkendelse givet tilladelse til forlængelse af projektet i faser udover de 2 år. Tilladelsen er givet ud fra den fremsendte tidsplan, samt ansøgers ønske om, at opdele projektet i faser.

Hvis miljøgodkendelsen ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder ifølge § 33 stk. 2 den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste 3 år. Denne regel må vurderes i forhold til tidsplanen ved de kommende tilsyn på husdyrbruget.

Citat slut

Så der er altså på nuværende tidspunkt ikke en miljøgodkendelse, der kan laves tillæg til.

Vi har gennemlæst både ansøgningen fra Knud Thomsen (afsendt fra LMO af Kjartan Einarson) og Silkeborg Kommunes foreløbige miljøgodkendelse.

Ansøgningen indeholder nogle faktuelle fejl og en temmelig kreativ omgang med tal. Silkeborg Kommune fører tilsyneladende de faktuelle fejl og den kreative omgang med tal over i den foreløbige miljøgodkendelse uden at tjekke rigtigheden af de oplysninger, der er i ansøgningen. Fejl og tal er identiske i ansøgningen og i den foreløbige godkendelse.

I henhold til ovenstående, mener vi, at der ikke på det foreliggende grundlag kan gives endnu en miljøgodkendelse.

Vi vil dog alligevel komme med vores kommentarer og bemærkninger til ansøgningen og den foreløbige godkendelse.

GYLLEBEHOLDERE

Silkeborg Kommune har den 17. september 2015 givet byggetilladelse til at bygge en

Citat

Gylletank med overdækning 3640 m³

Citat slut

Hvordan kan man så i ansøgningen om tillæg nr. 4 skrive, at der kan være 4300 m³ i dem.

For os at se er der 2 muligheder.

1. enten er der bygget større gyllebeholdere end der er givet byggetilladelse til, eller
2. man angiver i ansøgningen et større indhold end der kan være, for at dokumentere at der er plads til den gylle de ekstra dyr producerer.

En af ovenstående 2 muligheder må jo være den rigtige, så enten lyver Vester Bordingvej 1 ApS i deres ansøgning eller også er der bygget større gyllebeholdere end der er givet tilladelse til.

Hvis der er bygget større gyllebeholdere end der er givet byggetilladelse til er det jo direkte ulovligt.

Hvis påstanden om at der kan være 4300 m³ i gyllebeholderne er ukorrekt, hvordan kan Silkeborg Kommune så bare godtage dette og lave en miljøgodkendelse ud fra **direkte usande** forudsætninger.

Vedr. overdækning af gyllebeholdere:

Det fremgår af byggetilladelsen til gyllebeholderne, at der skal være teltoverdækning på dem.

Ifølge en miljørapport fra et miljøtilsyn den 17. juli 2016 fremgår det, vedr. de 2 gyllebeholdere bygget i 2015, at

Citat

Gyllebeholder

Overdækning på gyllebeholdere

Det blev på tilsynet konstateret at der ikke var overdækning på gyllebeholderne. Du fortalte at du

havde bestilt overdækning og forventede at det blev monteret i slutningen af august til starten af

september. Det blev samtidig konstateret at der var etableret flydelag i gyllebeholderen, som erstatning for den manglende overdækning.

*Du bedes derfor hurtigst muligt, dog **senest d. 1. september**, indsende dokumentation på at overdækningen er bestilt. Og efterfølgende **senest d. 15. september** have monteret overdækningen på gyllebeholderne.*

Citat slut

Der er stadig ikke monteret en teltoverdækning (som krævet i tillæg nr. 3 punkt 8.2.3), selv om det er blevet påbudt på miljøtilsynet den 17. juli 2016.

Hvordan kan ansøger så skrive i sin ansøgning til tillæg nr. 4 side 15 under detaljer om flydende lager

Gylletank 4300 m3 – nudrift – fast overdækning (betonlåg, teltoverdækning eller tilsvarende)

når dette er **direkte usandt** (både at den er på 4300 m3 og at den er overdækket).

Vi har tidligere bedt om, at Silkeborg Kommune sørgede for, at byggetilladelsen blev overholdt vedr. teltoverdækning, uden der er sket noget. Hvordan kan Silkeborg Kommune lade sådanne lovovertrædelser passere uden der træffes foranstaltninger til, at ansøger opfylder de påbud der er givet af kommunen.

Hvordan kan Silkeborg Kommune lave et udkast til miljøgodkendelse ud fra **direkte usande** forudsætninger?

I tillæg nr. 4 til miljøgodkendelsen fra 2010 står

Citat

"Vurdering af opbevaring/behandling af husdyrgødning

Flydende husdyrgødning

For gylletankene gælder, at der er tale om stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger.

Der er en samlet opbevaringskapacitet på mindst 9 måneder.

- lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt

- der er ingen spjæld i tankene og alt husdyrgødning overpumpes via neddykket rør
- gyllen omrøres kun umiddelbart før tømning, hvilket sker i perioden fra 1. marts – 1. maj.
- beholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen.

Kommunen vurderer, at virksomheden overholder kravene til brug af BAT i tilstrækkeligt omfang indenfor opbevaring/behandling ved anvendelse af ovenstående.”

Citat slut

Det er **direkte usandt** at der kun køres gylle ud i perioden 1. marts til 1. maj, der køres også gylle ud i maj og august, hvor der også røres i gyllebeholderne.

Der er desuden i de senere år løbende hele året rundt blevet flyttet gylle fra Vester Bordingvej 1 til gyllebeholdere andre steder. Så der er bestemt ikke flydelag på gyllebeholderne hele året, snarere kun max det halve af tiden.

Vedr. yderligere krav til gyllebeholderne

Af tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen af 2010 fremgår det, at der skal etableres et nyt læhegn rundt om de nye tanke. Dette er ikke etableret, selv om det fremgår af den overordnede godkendelse fra 2010, at det skal etableres inden for et år efter færdiggørelsen af byggeriet. Der er desuden heller ikke etableret en jordvold omkring gyllebeholderne (som krævet i tillæg nr. 3 punkt 8.2.4), så i tilfælde af, at gyllebeholderne revner eller på anden måde går i stykker, vil al gyllen løbe ud over markerne med en massiv forurening til følge. Vi har jo lige haft et eksempel på dette!

Er det lovligt at tage gyllebeholderne i brug før de krævede sikkerhedsforanstaltninger til at undgå forurening er truffet?

PÅFYLDNINGSPLADS VED GYLLEBEHOLDERE

Der er ikke etableret påfyldningsplads ved gyllebeholderne med afløb til gyllebeholderne som krævet af Miljøstyrelsen, så evt. spild vil løbe ud i naturen.

Vi kan se, at Silkeborg Kommune har stillet et vilkår om etablering af påfyldningsplads i tillæg 4.

Vil det sige, at der siden gyllebeholderne blev bygget i 2015 er sket en lovovertrædelse?

MÆNGDEN AF GYLLE

Der står i den foreløbige miljøgodkendelse tillæg nr. 4 side 46:

Citat

Ud fra bedriftens størrelse og placering, hvor der årligt håndteres mere end 20.000 m3 gylle.

Citat slut

Hvordan passer dette sammen med, at der ifølge tillæg nr. 3 side 27 kun kan opbevares 10360 m3 gylle (hvis gyllebeholderne er bygget korrekt efter byggetilladelsen) og ikke de 12000 som oplyst på side 43 i tillæg nr. 4:

Citat

Opbevaringskapacitet

Opbevaringskapaciteten på Vester Bordingvej 1 er: Samlet opbevaringskapacitet Opbevaringsanlæg	Volumen, m3	Fordeling, %
Eksisterende gylletank	1950	16
Eksisterende gylletank	1450	12
Eksisterende gylletank	4300	36
Eksisterende gylletank	4300	36
Gyllekanaler		
I alt	12000	100

Citat slut.

Så påstanden om, at der kan opbevares gylle nok til udvidelsen af dyreholdet er **direkte usand**.

Der er desuden i beregningen heller ikke taget højde for de regnmængder der vil være i gyllebeholdere, der ikke har teltoverdækning.

Vi kan ikke se, at der i beregningerne er medtaget forbruget af vand til rengøring af maskiner og grisevogne til transport af smågrise mm.

Er der i det hele taget plads til opbevaring af gyllen fra de grise, der allerede er givet tilladelse til på ejendommen? Vi tænker her på regnmængderne i de gyllebeholdere, der stadig ikke har fået teltoverdækning.

Vi kan af papirerne se, at gylle fra Vester Bordingvej 1 skal udbringes på arealer omkring Tøndborgvej 54.

Hvor skal gyllen fra bedriften på Tøndborg 54 (hvor der er 189 DE) så udbringes?

Vi er uforstående overfor, hvordan der kan være plads til gyllen fra yderligere svin på Vester Bordingvej 1, når der det meste af dagen den 19. januar 2017 er blevet flyttet gylle fra beholderne på Vester Bordingvej 1 til andre gyllebeholdere. Er de gyllebeholdere, hvor gyllen køres til og opbevares tjekket af Silkeborg Kommune, så man ved de lever op til de nye skrappe krav til godkendelse af gyllebeholdere?

GYLLEKØLING

Der er i forbindelse med byggetilladelsen til gyllebeholderne givet tilladelse til at bygge 2 gyllebeholdere på hver 3640 m3 med teltoverdækning.

I miljøgodkendelsen står, at der både skal være gyllekøling og teltoverdækning på gyllebeholderne.

Der er stadig ikke teltoverdækning på gyllebeholderne, selvom der er givet et påbud om, at det skulle der være senest 15. september 2016.

Der er kun lavet gyllekøling i klimastalden, hvor der max må være 34500 grise pr. år.

Miljøkonsulent Kjartan Einarson har beregnet, at gyllekøling har en effekt der er lig 10,8 % af ammoniakfordampningen for de 34500 grise. Dette er forudsat, at gyllekølingen kører min.

3443 timer om året. Har Silkeborg Kommune ved et miljøtilsyn tjekket om gyllekølingen har kørt mindst dette antal timer.

Når der nu i stedet skal være 51000 grise pr. år, så er der også mere gylle, og da vi går ud fra man køler max muligt for at undgå lugt (ud fra princippet om den bedste tilgængelige teknik), så må gyllen fra de yderligere 16500 gris pr. år jo ikke blive kølet, eller hvad.

For os at se, vil der komme endnu mere gylle der lugter ud i gyllebeholderne fra klimastalden, hvilket gør teltoverdækning endnu mere nødvendigt.

VANDFORBRUG

Hvordan kan man i ansøgt drift skrive, at der vil være et maksimalt forbrug af vand på ca. 15700 m³, når man samtidig skriver, at det estimerede forbrug er på 20000 m³, idet vi går ud fra at det estimerede forbrug er beregnet ud fra de tidligere års forbrug af vand!

VASKEPLADS

Vi er uforstående overfor, at vi ikke i vores aktindsigt kan finde en byggetilladelse til en vaskeplads, da det af en mail fra Silkeborg Kommune fremgår, at der kræves en byggetilladelse til en vaskeplads.

Det er vel ikke tilladt ved så stor en bedrift, hvor der mange gange om ugen skal rengøres grisetransportvogne og diverse maskiner, ikke at have en vaskeplads?

Bliver maskinerne rengjort andre steder end på Vester Bordingvej 1?

Er der i givet fald en vaskeplads med reglementeret afløb der?

VANDLØB

Der står følgende i tillæg 4:

Citat

Vandløb

"Vandløb anses generelt ikke for at være følsomme overfor tilførsel af næringsstoffer. Direkte afstrømning af husdyrgødning kan skade levevilkårene for flora og især fauna i vandløbene. Ingen af arealerne ligger vandløbsnært og der indgår ikke skrånende arealer direkte mod vandløb eller andre fysiske transportveje for husdyrgødning fra udbringningsarealerne. Det vurderes, at der ikke er væsentlig risiko for påvirkning af vandløbene med husdyrgødning".

Citat slut

Ovenstående er **direkte usandt**, da de fleste af markerne omkring Vester Bordingvej 1 hælder kraftigt ned mod Lemming Å!

LUGTGENER

Nedenstående citat står både i miljøgodkendelsen fra 2010 og i tillæg nr. 4:

Citat

"Sammensætningen af dyr på stald må på intet tidspunkt medføre en lugtemission, der medfører øget lugtgener for de omkringboende."

Citat slut

Hvorfor skriver Silkeborg Kommune ovenstående, når det ikke bliver overholdt. Vi har fået voldsomme gener af byggeriet fra 2015, og hvis man vil flytte endnu flere dyr ind på de samme arealer, må man jo kunne forudse, at lugtgenerne vil blive endnu større. Vi har en forventning om, at når kommunen tager dette med i den foreløbige godkendelse, vil de også sørge for, at det bliver overholdt, hvis godkendelsen mod forventning bliver en realitet.

Der står desuden i tillæg nr. 4:

Citat

"Hvorvidt en lugtpåvirkning opleves som generende afhænger af modtagerens tolerancetærskel samt af lugtpåvirkningens intensitet og varighed. På baggrund heraf og under forudsætning af god staldhygiejne vurderes det, at husdyrbruget ikke vil give anledning til væsentlige gener hos omboende."

Citat slut

Vi mener ikke selv, vi har en lav tolerancetærskel for lugt, da vi har boet på vores ejendom i mange år (44 år og 70 år) og selv har haft dyr.

Når vi har gæster og vinden er i øst, er det første de siger som regel: "Hvordan kan i leve i den stank".

På Davids 70 års fødselsdag i oktober, var det så slemt, at vi fortrød, vi havde inviteret gæster.

BYGNINGER

Hvorfor er der på tegninger i tillæg nr. 4 (side 22) indtegnet bygninger, der ikke er søgt miljøgodkendelse til?

Dette viser tydeligt, at tilbagetrækningen af ansøgningen om tillæg nr. 4 medio august 2016 kun var proforma. Det er jo denne ansøgning, der ligger til grund for denne foreløbige miljøgodkendelse. Eller også er det dårlig sagsbehandling af Silkeborg Kommune der ukritisk genbruger tidligere udkast til miljøgodkendelse.

Er det fordi man mener, at der så på et senere tidspunkt kan gives tilladelse til nyt staldbyggeri uden nabo- og partshøring?

Husk vi er blevet lovet, at dette ikke vil ske.

Er Silkeborg Kommune allerede nu ved at behandle et tillæg nr. 5, hvor der søges miljøgodkendelse til de bygninger, der var i ansøgningen, inden den blev trukket tilbage i august 2016?

I et brev vi har modtaget i januar 2017 fra Silkeborg Kommune står

Citat

I jeres brev af 9. januar 2017 spørger I til, hvorfor I ikke har modtaget ansøgning af 26. november 2015, da I anmodede om aktindsigt efterfølgende. Det skyldes, at på tidspunktet for jeres anmodning om aktindsigt, havde ansøger på Vester Bordingvej 1, 8600 Silkeborg trukket sin ansøgning tilbage. Vi vurderede derfor at sagen ikke er relevant på

tidspunktet for aktindsigten. Den 30. november 2016 indsendte ansøger revideret ansøgning. Vi skal derfor beklage, at I ikke fik fuld aktindsigt.

Citat slut

Vi kan i den aktindsigt vi har modtaget se, at der fra ansøgningen er trukket tilbage i august 2016 og til den nye ansøgning er modtaget sidst i november 2016 se, at Silkeborg Kommune på trods af, at der ingen ansøgning foreligger, forsat har arbejdet på ansøgningen fra november 2015.

Vi er meget uforstående overfor, hvordan Silkeborg Kommune kan arbejde med en ikke eksisterende ansøgning.

På samme tidspunkt havde man ikke tid til at svare på vores spørgsmål vedr. allerede eksisterende miljøproblemer!

LÆHEGN

Der står i miljøgodkendelsen fra 2010

Citat

"Der skal etableres en stedse vedligeholdt beplantning, som giver en vedvarende, effektiv afskærmning. Beplantningsbæltet skal etableres langs med skellet til matr. nr. 1a Vester Bording, Balle inde på Vester Bordingvej 1 grund. Beplantningen skal strække sig fra indkørselsvejen til Vester Bordingvej 5 og mod syd til minimum 10 m syd for gyllebeholderne. Beplantningsbæltet skal bestå af min. 4 rækker, og være plantet senest ét år efter bygningerne er opført."

Citat slut

Dette vilkår er ikke blevet ændret i nogen af de følgende tillæg, og må derfor stadig være gyldig. Dette er endnu et eksempel på, at de givne miljøgodkendelser ikke bliver overholdt.

Vi forlanger, at dette overholdes, og at der nu plantes det lovede beplantningsbælte.

OPBEVARING AF KORN

Der står i tillæg nr. 4:

Citat

"Korn opbevares i gastæt silo og dermed spares energiforbruget til korntørring, som er 6 kWh/hkg"

Citat slut

Er der søgt om nye siloer, da det korn der bliver høstet på Vester Bordingvej 1 's jorde, på ingen måde kan være i de nuværende siloer?

Eller er det endnu en **direkte usandhed.**

ANTAL GRISE

Vi er meget forundrede over forskellige tal på antallet af søer der kan være i de enkelte afsnit og antallet af stipladser i klimastalden i de forskellige tillæg:

KLIMASTALD

Tillæg	Stald nr.	antal årsdyr	antal stipladser
1	10	34500	5300
3	9	41600	6400
4	9	48000	7400

Stald 10 i tillæg nr. 1 er identisk med stald 9 i tillæg nr. 3 og 4.

Arealet af stalden er den samme i tillæg nr. 3 og 4.

Hvordan kan der pludselig være så mange flere dyr på det samme antal m². Vi går ud fra, at der i tillæg nr. 3 er søgt om det maksimale antal dyr i forhold til staldens størrelse. Alt andet ville være ulogisk. Er antallet af svin pr. m² ikke overholdt i ansøgningen?

I miljøgodkendelsen tillæg nr. 1 og nr. 3 er der regnet med en fravæning på 32 grise pr. årssø. I miljøtillæg nr. 4 er der regnet med en fravæning på 30 grise pr. årssø.

Er dette fordi man med lidt manipulering med tal, kan søge om tilladelse til flere dyr?

Eller er det fordi Knud Thomsen er blevet en dårligere landmand?

Ifølge SEGES fravænes der i 2015 gennemsnitlig 31,4 grise pr. årssø. Dette vil give 2240 ekstra grise pr. år.

En dygtig landmand fravænner op til 35 grise pr. årssø, og det ville give 8000 ekstra grise pr. år.

Hvor skal disse grise i givet fald være?

Vi mener derfor at det er klar manipulering med tal for at opnå det ønskede slutresultat.

ÅRSSØER, løbe-og drægtighedsstald

Tillæg	stald nr.	antal årstyr	antal stipladser
1	9	707	529
3	10	800	593
4	10	790	621

Stald 9 i tillæg 1 er identisk med stald 10 i tillæg 3 og 4.

Arealet af stalden er den samme i tillæg 3 og 4.

Hvordan kan der pludselig være så mange ekstra stipladser på det samme antal m². Vi går ud fra, at der i tillæg 3 er søgt om det maksimale antal stipladser i forhold til staldens størrelse.

Er antallet af svin pr. m² ikke overholdt i ansøgningen?

FARESTALD vest

Tillæg	stald nr.	antal årstyr	antal stipladser
1	8	716	180
3	8	648	168
4	8	803	175

Arealet af stalden er den samme i tillæg 1, 3 og 4.

Hvordan kan der pludselig være så mange ekstra dyr på det samme antal m². Vi går ud fra, at der i tillæg nr. 3 er søgt om det maksimale antal dyr i forhold til staldens størrelse, alt andet ville være ulogisk.

Er antallet af svin pr. m² ikke overholdt i ansøgningen?

Det fremgår af tillæg nr. 4, at smågrisene skal fravænnedes ved 7,1 kilo i stedet for ved 7,2 kilo som i tillæg nr. 3. Hvordan er det muligt at se, om en smågris vejer 100 gram mere eller mindre?

Vi mener, at ovenstående er en manipulering med tal, for at opnå det resultat man gerne vil have!

Der er for øvrigt også ændret på antallet af grise og stier i de gamle stalde.

Ved Silkeborg Kommune hvor mange søer og smågrise der på nuværende tidspunkt er på Vester Bordingvej 1.

Har man ved miljøtilsyn fået dokumentation for, at antallet af grise er i overensstemmelse med det, der er givet tilladelse til. Silkeborg Kommune skriver i tillæg nr. 4

Citat

"I forbindelse med afholdelse af de regelmæssige tilsyn skal der kunne fremlægges dokumentation for størrelsen af den animalske produktion, dækkende de sidste 3 års produktion. Dokumentation kan fx være effektivitetskontroller eller lign".

Citat slut

Hvornår har miljømedarbejdere fra Silkeborg Kommune sidst tjekket dokumentationen, når der har været miljøtilsyn?

Er dette tillæg bare et forsøg på at lovliggøre det antal grise, der måske allerede er på Vester Bordingvej 1?

TRANSPORT AF DYR

Der vil ifølge tillæg nr. 4 ske en øgning af transporterne med levende dyr på 63%. Da vi allerede på nuværende tidspunkt har mange kørsler med traktore og vogne forbi vores ejendom, er vi bekymrede for, hvordan det vil blive fremover.

SKADEDYRSBEKÆMPELSE

Efter de store problemer vi har haft med rotter og især fluer i sommeren 2016, hvor vi ikke har kunnet opholde os udendørs uden at blive overfaldet af fluer, frygter vi for, hvordan det vil blive, hvis der kommer endnu flere dyr.

Hvordan vil kommunen sørge for, at vi som naboer til ejendommen Vester Bordingvej 1 atter kan opholde os udendørs, og ikke have flere end 100 fluer inde i stuehuset i fluesæsonen, selvom alle vinduer, der bliver brugt til udluftning, er dækket med net.

MRSA

Er kommunen vidende om, om besætningen på Vester Bordingvej 1 er smittet med MRSA.

Professor i klinisk mikrobiologi ved Københavns universitet Jens Peter Nielsen udtaler, at sandsynligheden for smitte er til stede inden for et par hundrede meter fra smitekilden, dvs. at vi bor lige på grænsen til dette.

Vi mener derfor det er rimeligt, at vi bliver oplyst om eventuel smitte af besætningen, da vi ved kontakt til sundhedsvæsenet skal oplyse om, om vi er i risiko for at være smittet med MRSA.

FODER

Vi er via vores aktindsigt blevet bekendt med, at der har været problemer med forskellige foderblandinger der bliver anvendt på Vester Bordingvej 1.

Er dette blevet løst?

Er der et vilkår der beskriver, hvad de foderblandingerne der anvendes til grisene må indeholde af forskellige stoffer, så der ikke udledes mere nitrat og forfor end tilladt?

DYR PÅ LANDBRUGET

Der står i ansøgningen til tillæg nr. 4, at der ikke er kvæg på gården.

Dette er **direkte usandt**.

Der er både kvæg og heste på bedriften.

TOILET- OG BADERUMSFACILITETER

I den foreløbige miljøgodkendelse tillæg nr. 4 står

Citat

Sanitært spildevand

Der er ikke toilet i staldbygningerne og dermed ikke sanitært spildevand der vedrører produktionen.

Citat slut

Hvis der ikke er etableret toilet- og baderumsfaciliteter til medarbejderne er det en direkte overtrædelse af Arbejdstilsynets "Velfærdsforanstaltninger på faste arbejdspladser", hvoraf det fremgår, at hvis der er mere end 3 ansatte skal dette etableres.

Vi går ud fra, at Silkeborg Kommune vil anmelde dette til Arbejdstilsynet, så forholdene for de ansatte kan blive lovliggjort.

TILSYNSMYNDIGHED

Hvem er tilsynsmyndighed på miljøet på Vester Bordingvej 1.
Er det Silkeborg Kommune?

Hvis ja, er det så ikke at føre tilsyn med sig selv, når det er kommunen der har givet godkendelserne. (Vi tænker her på alle de overtrædelser af miljøgodkendelserne vi har påpeget og ikke fået tilfredsstillende svar på).
Hvis nej, hvem er så tilsynsmyndigheden?

SAMLET VURDERING

I tillæg nr. 4 står

Citat

Samlet vurdering

Silkeborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at husdyrbruget samlet set ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen vil anvende den bedste tilgængelige teknik, set i forhold til, hvad der er praktisk og økonomisk muligt i branchen og i forhold til den miljøgevinst, der kan dokumenteres opnået ved brug af den pågældende teknik.

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

Citat slut

Med denne samlede vurdering, giver Silkeborg Kommune i vores øjne carte blanche til, at Knud Thomsen kan gøre, hvad der passer ham, da han jo bare kan sige, at det praktisk og økonomisk er bedst for ham, ikke at leve op til den til enhver tid bedste tilgængelige teknik. Det er den bedste tilgængelige teknik, der ligger til grund for alle de beregninger, der er i miljøgodkendelsen fra 2010, tillæg 1, 2 og 3 og i den foreløbige godkendelse tillæg 4 vedr. lugt og støj.

Når man bruger den bedste tilgængelige teknik som grundlag for beregningerne i en miljøansøgning og en miljøgodkendelse, må det vel være et krav, at den bedste tilgængelige teknik til enhver tid også anvendes.

Hvis den bedste tilgængelige teknik er brugt i stalden bygget i 2015, er der noget galt med beregningerne vedr. lugt og støj.

Da vi på nuværende tidspunkt ikke har fået et ordentlig svar fra plan og byg vedr. vores undren over at stalden bygget i 2015 ser anderledes ud på fotos af den færdige bygning end den gør i byggetilladelsen vil vi også gerne have dette med i høringen (se bilag 1).

Vi har talt med en medarbejder ved SEGES, og han siger, at hvad der står i en miljøgodkendelse skal overholdes, og at kommunerne normalt er meget påpasselige med dette!

Lever Silkeborg Kommune ikke op til sit ansvar med at sørge for at miljøgodkendelser bliver overholdt, eller er det kun Knud Thomsen, der må overtræde miljøgodkendelser talrige gange?

Hvis Silkeborg Kommune på trods af de ovenfor påviste direkte usandheder og manipulering med tal, alligevel giver en godkendelse af tillæg nr. 4, vil vi anse denne høring for at være rent proforma, og at beslutningen om godkendelse allerede var truffet, inden den blev sendt i høring.

Høringssvar fra Øster Bordingvej 60

Svar: Vi har nu læst alle indsendte høringssvar. Der er intet i de indsendte svar vi ikke kan tilslutte os, og vi tillader os at betragte de afgivne høringssvar som dele af vores høringssvar. Der er altså betydelig og særdeles relevant modstand mod den planlagte udvidelse af drift og bygninger, især når det igen og igen påpeges, at dele af godkendelserne enten er volapyk eller ulovlige.
Tove Dan og Villy Pedersen

Høringssvar fra Vester Bordingvej 4

Emne: Høring af udkast til tillæg Nr. 4 Vester Bordingvej 1

Vi har nu læst udkastet til tillæg Nr. 4 til paragraf 12 miljøgodkendelse på Vester Bordingvej 1 8600 Silkeborg. Vi er bekymret, da vi efter den nye stald blev bygget i 2014 har fået betydelig lugtgener, som vi aldrig har haft før, og vi kan konkludere at flere dyr vil give mere lugt. Kommunen har vurderet at udvidelsen ikke vil give væsentlige påvirkninger, såsom lugt, fluer, støj og støv. MEN , hvad så hvis det gør ?

Vi kan kun acceptere udkastet, hvis man tar hensyn og får lavet luftrensning , det vil ellers få store konsekvenser for os der bor her, griselugt er ikke rar, og det vil blive en umulig opgave , den dag vores ejendom skal sælges. Der er stærk lugt af gris bare du kører ind ad Vester Bordingvej.

Ydermere har vi fået en del mere tung trafik forbi vores ejendom ,som giver gener med lugt og støv og store huller i vores fælles privat vej.

Konklusion: Sørg for at lave de nødvendige foranstaltninger , så vi som naboer ikke bliver generet.

Vi undrede os da vi i september fik brev fra Silkeborg kommune vedr miljøregler for hestehold. Ud fra dette brev er der faktisk skrappe regler for miljø, så det ikke genere de omkring boende. Dette gælder for 4 heste. Man kan jo undre sig , når naboen må have 585 de som har store konsekvenser for de omkringboende.

Med venlig hilsen
Erik og Marianne Nedergaard
Vester Bordingvej 4

Høringssvar fra Kragelundvej 8

VEDRØRENDE:

HØRING AF UDKAST TIL TILLÆG NR 4 TIL §12 MILJØGODKENDELSEN PÅ VESTER BORDINGVEJ 1, 8600 SILKEBORG

EFTER SIDSTE UDVIDELSE MED NY STALD, HAR VI OPLEVET FLERE DAGE END TIDLIGERE MED LUGTGENER OG ØGET ANTAL FLUER. VI ØNSKER AT DER TAGES STØRST MULIGT HENSYN TIL NABOERNE ANGÅENDE DETTE I VURDERINGEN AF MILJØGODKENDELSEN.

CARSTEN CLAUSEN
KRAGELUNDVEJ 8
8600 SILKEBORG

Høringsvar fra Vester Bordingvej 7

Svar: Svar på høring om godkendelse af miljøtillæg nr. 4.

Først skal vi bemærke, at vi finder det bemærkelsesværdigt, at Silkeborg Kommune i deres udkast til høringssvar, side 48 under konklusion, skriver at såfremt afstandskrav overholdes, har Silkeborg Kommune ikke lovhjelm til at give afslag på ansøgningen. Hvis dette er korrekt, hvad er så formålet med denne høring?

I forhold til den anførte høring, ønsker vi at gøre indsigelser, idet vi ikke ønsker at ansøgningen imødekommes. Vi har nedenstående punkter til bemærkning og afsluttende opsummerede bemærkninger:

a) I ansøgningen anføres, at der i det tillæg nr. 3, der ophæves, er de to største gyllebeholdere af en størrelse på 3500 m³. Men i tillæg nr. 4, hvor det er vurderingen, at bedriften Vester Bordingvej 1 har en kapacitet, der kan bære den ansøgte udvidelse, er det forudsat at de samme to gyllebeholdere er af en størrelse på 4300 m³.

Idet der ikke ansøges om at der skal tilbygges yderligere, kan det ikke være korrekt, når det anføres at bedriften på Vester Bordingvej 1 er i stand til at bære den ansøgte udvidelse, med mindre de opførte gyllebeholdere ikke overholder den kapacitet, der oprindeligt blev ansøgt om at bygge, og derfor er ulovlige.

b) Vedr. opførelse af beplantning. I ansøgningen om tillæg nr. 4 bemærkes i afsnit 3, at tidligere krav fastholdes. I tidligere krav, står anført at der var krav om 5 rækker. Dette kan vi konstatere

ikke er overholdt.

c) Afsnit om affald.

Punkt 4.7.1 indgår for så vidt vi kan se, ikke i opstillet tabel 1.7.1. Henset til typen af drift, anses dette for et væsentligt punkt, idet de miljømæssige påvirkninger i lokalområdet er omfattende, såfremt dette punkt ikke vurderes væsentligt. Hvor er den anførte plads til tankning af diesel?

d) I tidligere ansøgninger, har det været vurderet, at det er nødvendigt at både anvende teltoverdækning, gyllekøling, samt en bestemt fodersammensætning. Nu vurderes det tilstrækkeligt med gyllekøling, som ikke omfatter den totale drift, men alene 3 ud af 10 bygninger.

Vi har betænkeligheder i forhold til at anvendelse af gyllekølingsanlæg kræver at det er i drift og at det vedligeholdes. Hvis ikke gyllekølingsanlægget er i drift, vil lugtgener for omkringboende være væsentligt mere omfattende end anført.

Nedkølingen af gyllen skal omsættes til varme, men på en varm sommerdag, vil der ikke være behov for varme, og derfor er Vester Bordingvej 1s interesse i nedkøling af gylle minimal, og det er netop i den tænkte situation at generne for omkringboende vil være størst.

e) Det står anført på side 28, at der jævnligt foretages eltjek, senest i 2014. Eftersom vi skriver 2017, er det ikke vores vurdering, at der jævnligt foretages kontrol, men alene at der gennemføres en kontrol med minimum 3 års interval.

Punkterne under beskrivelse af ventilation på side 28, beskriver klart og tydeligt, at om vinteren vil ventilatorerne køre med nedsat hastighed, mens om sommeren vil de køre på fuld hastighed, for at nedbringe temperaturen i stalden. Dette vil give de omkringboende de værst tænkelige lugtgener om sommeren (sommeraften).

Samtidig anføres i punkt 4, at "ventilationsanlægget vil blive rengjort jævnligt, ca. Hver 8. uge, mindst en gang årligt." Det kan næppe betegnes jævnligt, at det vil blive gjort en gang årligt, og springet fra hver 8. uge, til årligt, virker tåbeligt.

f) I afsnit 4.2 på side 25, står anført at der ikke bliver ført logbog. Dette var vi af den opfattelse, at det var et krav.

g) På side 31, punkt 4.4.2. står en henvisning til nye bygninger. Hvilke bygninger? Der burde ikke være tale om nye bygninger, ud fra de beskrivelser der er i ansøgning.

h) På side 46, afsnit 2, skriver I "der lægges op til...". Burde der ikke være tale om et krav? Samtidig anfører I afsnit 4, at der skal etableres påfyldningsplads ved "begge gyllebeholdere" – bør der ikke være tale om alle 4 eksisterende gyllebeholdere?

i) I anfører at den forøgede trafik ikke vil genere naboerne. Dog er det vores vurdering, at den eksisterende grusvej ikke vil kunne bære den forøgede brug af store maskiner. Det har tidligere været et problem, at vejen kommer i en så dårlig stand, at den ikke kan bruges. Silkeborg Renovation har skrevet rundt, at vejens beskaffenhed har gjort at der ikke vil kunne afhentes affald, såfremt vejen ikke blev restaureret.

Afsluttende opsummerende bemærkninger

De udvidelser der til nu er gennemført, har endnu ikke været omfattet af den 8 års revurdering, der er stillet krav om. Det burde være almindelig sund fornuft, at lave en vurdering af de til dato foretagne udvidelser, inden der i blinde gives yderligere tilladelser, uden at man laver en opsamling på hvad der er foretaget til dato og resultaterne heraf, ligesom om tidligere stillede krav bliver overholdt.

Silkeborg Kommune er vidende om at adskillige af de krav der blev stillet for at de oprindelige miljøgodkendelser blev givet, (herunder f.eks. overdækning af gyllebeholdere) ikke er opfyldt pr. dags dato.

I stedet for at udvide bedriften, burde Vester Bordingvej 1 få opfyldt de oprindelige krav, og derved vise at driften er i stand til at bære de tidligere stillede krav, for opnåelse af til dato givne godkendelser.

Der er i 2016 indgivet en klage over de tidligere givne miljøgodkendelser, idet disse jf. Klager, ikke opfylder dansk lovgivning. Afgørelse af denne klage burde foreligge, inden der gives yderligere tilladelser.

Opsummeret er det vores opfattelse, at den foreliggende ansøgning alene er et forsøg på at nedbringe de krav der oprindeligt blev stillet for de udvidelser det allerede er lavet, idet kravene på

trods af at udvidelserne er foretaget, stadig ikke er opfyldt, her tænkes bl.a. på beplantning, overdækning af gyllebeholdere, fluebekæmpelse, rottebekæmpelse og etablering af dieselpads.

Høringssvar fra Vester Bordingvej 5

Da Silkeborg Kommunes tekniske forvaltning, ikke vil give os et relevant svar på en mail vi har sendt ang. en overtrædelse af et påbud givet ud fra en miljøgodkendelse, som er givet til Knud Thomsen i 2014, vedr overdækning af gyllebeholdere, sender vi det nu som et høringssvar, i håb om at få et relevant svar.

(Vi har fået et svar tilbage, hvor der henvises til et brev vi har modtaget fra Silkeborg Kommune den 24. november 2016, hvor gyllebeholderene ikke er nævnt med ét ord).

Med venlig hilsen

Annette og David Sørensen

Da det ikke er muligt at hæfte brevet ved, sender vi i stedet en kopi herunder.

Vester Bording den 20. januar 2017

Til

Teknisk forvaltning

Silkeborg Kommune

Att. Mariann Pinkalski

Vi har ved gennemgang af de papirer vi har fået i forbindelse med høringen til miljøtillæg nr. 4 til miljøgodkendelse fra 2010 til Vester Bordingvej 1, fundet en overtrædelse af en indskærpelse.

Ifølge indkaldelse til høringen har Silkeborg Kommune den 26. november 2015 modtaget en ansøgning fra Knud Thomsen om godkendelse af miljøtillæg 4 til miljøgodkendelse fra 2010.

I en mail vi har modtaget fra Peter Fabrin den 26. august 2016 står

Citat

1) Kopi af ref.

Internt notat 18. august 2016

Ved telefonsamtale med Knud Thomsen, vester Bordingvej 1 dags dato er følgende aftalt.

På grund af mundtlige indsigelser fra Vester Bordingvej 5 i forbindelse med partshøring omkring ansøgning om dispensation fra afstandskravet på 30m til naboskel har Knud Thomsen besluttet at ændre projektet.

Ansøgningen er sendt retur og Silkeborg Kommune foretager sig ikke yderligere i sagen, før vi har modtaget et revideret/nyt projekt.

Citat slut

Ovenstående mail fra Peter Fabrin må betyde, at der den 15. september 2016 ikke er nogen ansøgninger fra Vester Bordingvej 1.

Der er altså ingen senere godkendelser end tillæg nr. 3 fra 6. august 2014 og byggetilladelsen til gyllebeholderne fra 17. september 2015.

Der har den 17. juli 2016 været miljøtilsyn på Vester Bordingvej 1, heri står

Citat

Gyllebeholder

Overdækning på gyllebeholdere

Det blev på tilsynet konstateret at der ikke var overdækning på gyllebeholderne. Du fortalte at du havde bestilt overdækning og forventede at det blev monteret i slutningen af august til starten af september. Det blev samtidig konstateret at der var etableret flydelag i gyllebeholderen, som erstatning for den manglende overdækning.

Du bedes derfor hurtigst muligt, dog senest d. 1. september, indsende dokumentation på at overdækningen er bestilt. Og efterfølgende senest d. 15. september have monteret overdækningen på gyllebeholderne.

Citat slut

Gyllebeholderne er endnu ikke overdækket.

Vi kan af papirer vi er i besiddelse af, at Silkeborg Kommune den 30. november 2016 har modtaget en revideret ansøgning fra Knud Thomsen.

I perioden fra ultimo august og til ultimo november er tillæg nr. 3 og byggetilladelsen fra 2015 altså gældende. Der er med andre ord en overtrædelse af et påbud der er givet på et miljøtilsyn den 17. juli 2016.

Silkeborg Kommune kan vel ikke mene, at man på en formodning om, at man på et senere tidspunkt vil modtage en ny ansøgning, lade være med at håndhæve et påbud.

Vi synes det ser lidt underligt ud, at der står overdækningen er bestilt, og den så ikke er monteret

på gyllebeholderne. Men det er måske ikke sandt, at den er bestilt. Har kommunen set beviser på den er bestilt senest 1. september 2016 som påbudt i miljørapporten fra 17. juli 2016.

Det er derfor vores klare opfattelse, at der må ske en anmeldelse, for ikke at overholde miljøgodkendelsen.

Med venlig hilsen

Annette og David Sørensen

Med venlig hilsen

Silkeborg Kommune

Ansøgers og konsulentens svar på de indkomne høringsvar

Der er indkommet høringsvar fra følgende:

Nørhedevej 45: Ang. fluer, lugt, transport, gyllekøling og markdriften.

Øster Bordingvej 60: Ang. byggeri, partshøring og markdriften

Vester Bordingvej 7: Ang. Læhegn, telte, fluer, plads til dieselolie mm

Vester Bordingvej 5: Ang. Polte, gylletanke, gyllekøling mm

Vester Bordingvej 4: Ang. lugt og transport

Jordkærvej 16: Ang. fluer, lugt og mos

Kragelundvej 8: Ang. Lugt og fluer

Annette og David Sørensen, Vester Bordingvej 5 mener herudover ikke der kan laves et tillæg til en miljøgodkendelse. Ifølge §12, stk. 3 i husdyrbrugloven kan der godt laves et tillæg til en tidligere meddelt miljøgodkendelse, som i dette tilfælde.

Historik

I 2010 blev der givet en miljøgodkendelse på Vester Bordingvej 1 til 2100 årssøer og 1200 polte. Det svarede til 537 DE. Der blev givet tilladelse til at opføre godt 11.000 m² nye stalde og tre nye gylletanke. Der blev i forståelse med naboen på Vester Bordingvej 5 dispenseret fra afstandskravet til skel for de tre gylletanke, sådan at de kunne placeres indtil 15 m fra det vestlige skel. Der blev givet en udnyttelsesfrist på 5 år pga. projektets faseopdeling. Projektet var i forhøring i sommeren 2009. Udkastet til miljøgodkendelse var derefter i høring hos naboer og interesseorganisationer i 6 uger frem til primo 2010. Der indkom ingen høringsvar. Endelig var der mulighed for at klage over godkendelsen. Der indkom ingen klager.

Projektet blev pga. ændrede finansieringsmuligheder tilpasset over tre tillæg i foråret og sommeren 2014 til 1300 årssøer, 41.600 smågrise og 900 polte, svarende til 536 DE. Byggeriet blev reduceret til 5500 m² nye stalde og to nye gylletanke. Gylletankene blev flyttet væk fra skellet mod vest til syd for anlægget. Det var derfor ikke længere nødvendigt med dispensation fra afstandskravet til skel. Det nu kraftigt reducerede byggeri ligger mere koncentreret omkring den oprindelig gård end ved 2010 godkendelsen. Alle afstandskrav er rigeligt opfyldt og som kommunen selv skriver i tillæg

3 på side 11, så er der i det ansøgte:

".. tale om en nedgang i støv, støj, lys mv. samt en nedgang i påvirkningen af det omgivende miljø med forurenende stoffer."

Lugtberegningerne i IT ansøgningssystemet er såvel i det oprindelige projekt som i det sidste tillæg "Grønne", dvs. alle stalde er bortscreenede. Ammoniakfordampningen er faldet fra oprindeligt 5465 kg N til nu 5243 kg N. Markdriften i alle tillæg kan indeholdes i den meget omfattende gennemgang af de tilhørende udspretningsarealer, som kommunen lavede til den første MGK. De tre tillæg til den oprindelige godkendelse har alle været offentliggjort med klagemulighed, dvs. i alt 3 x 1 månedes klagemuligheder i forår og sommer 2014. Der er ikke indkommet klager nogen af gangene.

Herunder kommenteres de øvrige og mere generelaterede høringsvar

Flue- og lugtgener.

I forhold til flue- og lugtgener er der i miljøgodkendelsen indsat en række vilkår for at minimere disse.

Fra MGK 2010:

6.2 Lugt

Sammensætningen af dyr på stald må på intet tidspunkt medføre en lugtemission, der medfører øget lugtgener for de omkringboende.

Der må ikke køres gylle ud i weekender på mark nr. 12-0, 12-1 og 34-1.

6.3 Fluer og Skadedyr

Der skal mindst en gang om året foretages hovedrengøring af stalde og staldinventar med henblik på at højne den generelle staldhygiejne. Ved rengøring er det vigtigt, at der sker en iblødsætning inden rengøring med f.eks. højtryksrensere. Tidspunkt for rengøring af de enkelte stalde skal registreres skriftligt.

Der skal løbende foretages biologisk fluebekæmpelse i gyllekanalerne i alle staldafsnit. Tidspunkterne for biologisk bekæmpelse skal registreres i driftsjournalen.

Såfremt der efter Silkeborg Kommunes vurdering opstår væsentlige gener for omgivelserne fra opformering af fluer eller skadedyr på husdyrbruget, Kan Silkeborg Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne.

Fra tillæg nr. 1:

6 Driftsjournal:

Følgende skal registreres i driftsjournal, der skal opbevares på bedriften.

- *Hvornår der er foretaget fluebekæmpelse, med hvad og hvordan.*
- *Hvornår der er foretaget rengøring / desinfektion af de enkelte staldafsnit og med hvilke midler, mængder og hvordan.*
- *Hvornår der er foretaget aflæsning af elforbrug / vandforbrug samt aflæsningsværdier og hvad evt. der er foretaget for at reducere forbruget.*
- *vedligehold.*

Fra tillæg nr. 4:

Lugt

6.1.1. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, bl.a. skal sti-arealer og båse holdes tørre, og stalde og fodringsanlæg holdes rene.

- 6.1.2. *Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at der forekommer lugtgener, der er væsentligt større, end der kan forventes, ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om dokumentation for god staldhygiejne og om, at der skal indgives og gennemføres projekter for afhjælpende foranstaltninger.*

Jf. ovenstående vilkår bekæmpes fluer med rovfluer suppleret med bekæmpelsesmidler i form af fluespray. Rovfluerne udsættes løbende efter plan fra leverandøren. Fluespray bruges efter behov og hvor det er muligt. Herudover bliver der benyttet snyltehvepse i dybstrøelsen efter leverandørens plan.

Bekæmpelsen af fluer skal ses i sammenhæng med rengøring. Rengøringen har også betydning for lugtgenerne.

Staldene rengøres efter en fast plan året rundt. Rengøringen i farestaldene omfatter hele staldafsnittet, dvs. gulv, inventar, vægge og ventilation. Der benyttes iblødsætning efterfulgt af højtryksrensning, sæbe og til sidst desinfektion. Klimastalde rengøres tilsvarende hver 8. uge. Løbe- og drægtighedsstalde rengøres tilsvarende to gange årligt, dog uden brug af desinfektionsmidler.

Herudover suppleres med ugentligt rengøring efter behov, det er f.eks. gangarealerne.

Nørhedevej 45, Jordkærvej 16 og Kragelundvej 8 ligger henholdsvis ca. 700 m, ca. 860 m og ca. 640 m fra Vester Bordinggaards lugtcentrum. Lugtafstandskravet til Nørhedevej 45 er min. 225 m, til Jordkærvej 16 min. 272 m og til Kragelundvej 8 min. 272 m. Ingen af de tre ejendomme ligger i de fremherskende vindretninger fra Vester Bordinggaard. Lugtkravene er rigeligt opfyldt. Der er ikke lugtkrav til landbrug (Vester Bordingvej 4, 5 og 7).

Gyllekøling

Der er installeret et gyllekølingsanlæg på ejendommen. Anlægget er i drift og kommunen har i godkendelsen stillet de relevante vilkår:

- 4.8.1 *Gyllekanalerne i staldafsnit 8, 9 og 10, på i alt 1934 m², skal være forsynet med gyllekølingsanlæg. Anlægget skal køle med en effekt på min. 10,3 W/m² for at opnå en ammoniakreduktion på 10,8 %. Samlet skal køleeffekten være mindst 20 kW på staldanlægget. Varmepumpernes kapacitet skal dimensioneres herudfra.*
- 4.8.2 *De installerede varmepumper har en køleydelse på 70 KW. Og skal derfor have en driftstid på 2500 timer (timer pr. år) for at opnå en ammoniakreduktionsprocent på 10,8 %. Varmepumperne skal være forsynet med timetæller. Den månedlige driftstid skal indføres i en driftsjournal og forevises på myndigheden på forlangende.*
- 4.8.3 *Der skal monteres en typegodkendt elmåler, der måler varmepumpens elforbrug. Elmåleren skal være forsynet med automatisk datalogning, der som minimum registrerer måneds- og årsforbruget af strøm målt i kWh. Disse data opbevares i minimum 5 år.*
- 4-8.4. *Køleanlægget skal være forsynet med trykovervågningsystem samt en alarm og en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage på varmeoptageren stopper anlægget. Anlægget må ikke kunne genstarte automatisk.*
- 4.8.5. *Der skal udføres en årlig service på anlægget. Denne service skal udføres af en installatør med køleautorisation. Anlægget skal i øvrigt vedligeholdes ifølge fabrikantens vejledning herom.*

Driftstiden kan aflæses på anlægget, så den er umiddelbart tilgængelig for kommunen ved tilsyn.

Gyllekølingen indgår ikke i lugtberegningerne.

Markdriften/udbringning af gylle på arealerne

Ligeledes er markdriften vurderet af kommunen og godkendt efter alle relevante parametre og med følgende vilkår:

4.1.4 *Der skal afsættes 23.910 kg N og 6179 kg P (247 DE. i gylle, beregnet efter 2016 normtal) til godkendte udbringningsarealer.*

Søer, vandløb og fjorde

7.1.2 *Der må højst udbringes 49.538,65 kg N pr. år og 12.019 kg P pr. år, med organisk gødning, på de 379,5 ha udbringningsarealer som fremgår af bilag 1.*

Grundvand/overfladevand

7.3.1 *På bedriften skal der hvert år være 4 % ekstra efterafgrøder, ud over de til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder, på udbringningsarealerne i NFI. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning. Ligesom NaturErhvervstyrelsen alternativer kan benyttes. Det skal kunne dokumenteres via markplaner at vilkåret er overholdt. Dokumentation skal opbevares minimum 3 år.*

Godkendelsen gælder ikke kun arealerne omkring Vester Bordingvej 1, men alle de marker som drives i det samme CVR nummer. Det betyder, at f.eks. husdyrgødningsproduktionen på Tøndborgvej 54 også indgår i opgørelserne.

Polte

Poltene bliver formentligt flyttet til ejendommen i Pederstrup (Tøndborgvej 54), hvor der jo så fortrænges slagtesvin tilsvarende (polte og slagtesvin er det samme i godkendelsessammenhæng). Det er dog ikke helt afklaret, så der kan komme ændringer.

Mos og/eller algevækst

Produktionen på Vester Bordinggaard har ingen betydning for mos og/eller algevækst på Jordkærvej 16 – dertil er retningen og afstanden alt for stor. Den samlede påvirkning med kvælstof i ammoniak fra Vester Bordinggaard på Jordkærvej 16 er ca. 0,02 g/m² og baggrundbelastningen er omkring 1,6 g/m².

Transporter

Det er nødvendigt, at benytte vejene til transport til og fra Vester Bordingvej. Der bliver selvfølgelig taget hensyn til andre trafikanter og antallet af kørsler søges minimeret. Langt de fleste transport til og fra Vester Bordinggaard er mod øst.

Når der flyttes gylle til Vester Bordingvej 6 sker det med lastbil og sydom. Dvs. først mod øst ud til Nørhedevej, så via Kragelundvej og til slut nordpå af Vester Bordingvej. Det er kun de tomme lastbiler som returnerer forbi naboerne på Vester Bordingvej 7, 4 og 5. Det giver jo så anledning til lidt flere transport forbi Nørhedevej 45. Den bedste løsning er derfor, at Vester Bordinggaard løbende vurderer kørslen og søger generne minimeret samtidig med at de fordeles bedst muligt.

Opbevaring af korn

Der sker ingen ændringer i opbevaringskapaciteten for korn.

Antal grise/antal stipladser i de forskellige staldafsnit

Stipladserne bruges til at beregne lugten med. Det er derfor ikke fysiske stipladser, men lugtstipladser. Det er derfor den samme faktor som antallet af producerede dyr/år er divideret med for at få antallet af lugtstipladser – her 6,5, som er meget alm. for smågriseproduktion.

Andre dyr på landbruget

Det er korrekt at der er en islænderhest, en gammel travhest og en shetlandspony på ejendommen. Herudover er der for nylig indkøbt to ammekøer med to kalve til at pleje overdrevet mod øst.

Toilet og baderumsfaciliteter

Personalet har adgang til toilet og baderum i beboelsen på ejendommen (den sydlige gavlede).

Gylletankene

De to nye gylletanke er på hver 3640 m³. Hertil kommer en skrå bund som er tilvalgt til de to tanke. Den kan yderligere indeholde 290 m³. Gylletankenes kapacitet er derfor 3930 m³ (det er to Perstrup Greenline tanke med 50 elementer og 1 m skrå bund). De 4300 m³ er desværre en fejl. Der vil dog stadig være opbevaringskapacitet til 9 måneder. Opbevaringskapaciteten skal være til stede for den til enhver tid eksisterende produktion. Der er tidligere beregnet et krav på 12.000 m³ ved fuld godkendt produktion og der er tankkapacitet til 11260 m³. Der mangler så 740 m³. Der er i de nye stalde ca. 800 m³ gyllekanaler, så det alene vil opfylde kravet. Der er i øvrigt aftaler om opbevaring af gylle i 800 m³ tank på Vester Bordingvej 6 og i 600 m³ tank på Nørhedevej 59.

Der er ikke etableret påfyldningspladser ved tankene. Gylle vil blive udbragt med gyllevogne med pumpe og returløb, jf. vilkår 5.2.2.

Husdyrgødningsbekendtgørelsen fastsætter nu de relevante krav til jordvolde omkring gylletanke mm. Ifølge bekendtgørelsen er der ikke krav til jordvolde for tankene på Vester Bordinggaard. Vilkåret er derfor unødvendigt og søges ophævet.

Læhegn

Der vil blive plantet et 3 rk. læhegn syd for tankene, som angivet på kort i udkastet til miljøgodkendelsen.

Dieselolie

Spørgsmålet om plads til tankning af dieselolie er vurderet af kommunen og der er indsat følgende vilkår i godkendelsen:

4.7.1. Tankning af diesel skal foregå på en plads med en belægning, som er tæt overfor diesel og benzin, enten med afløb via olieudskiller, eller således at spild kan opsamles. Pladsen skal måle minimum 3x3 meter og have fald mod midten.

Tanken foregår i maskinhuset på betongulv med mulighed for opsamling af evt. spild.

Telt på gylletanke

Gyllekølingen erstatter til fulde den mængde ammoniak som telte på gylletankene ville have bidraget med. Tankene ligger også så langt fra naboer, at telte ikke er nødvendige.

Ansøger er dog indstillet på alligevel, at bruge den godt 1/2 million kr. som telte koster for at imødekomme naboernes ønsker. Der forventes derfor opsat telte på de fire tanke til maj 2017, når tankene er tomme.

Venlig hilsen

Kjartan Einarson
Miljøkonsulent

Kommunens besvarelse af hørings svar til udkast til tillæg nr. 4 til miljøgodkendelsen på Vester Bordingvej 1.

Silkeborg Kommunes besvarelse er opdelt i hovedemnerne med en overskrift med fed skrift.

Ansøgning og udkast til afgørelse passer sammen.

Ansøgningen som er indsendt i november 2015 ikke er den samme, på alle punkter, som den ansøgning, udkast til tillæg nr. 4 til miljøgodkendelsen er udarbejdet efter.

Da ejerne af Vester Bordingvej 5 afviste ansøgers ønske om, at der kunne meddeles dispensation til etablering af en ny stald tættere end 30m fra naboskel, har ansøger i en periode trukket ansøgningen tilbage til genovervejelse.

I den første ansøgning var der søgt om udvidelse af dyreholdet i såvel eksisterende stalde, samt i en ny staldbygning. I den reviderede ansøgning er der kun søgt om udvidelse af dyreholdet i de eksisterende stalde.

Nabo- og partshøringen tager udgangspunkt i det tilrettede projekt, men der er miljøforhold i forbindelse med udvidelsen i de eksisterende stalde, som kunne genbruges fra den eksisterende ansøgning.

Silkeborg Kommune vil gerne beklage, at der er et oversigtskort, hvor den gamle staldbygning stadig var med på. Oversigtskortet er nu fjernet.

Udnyttelsesfrist for miljøgodkendelsen

Miljøgodkendelsen har været delvist udnyttet indenfor den 5 årige periode, idet der er foretaget godkendelsespligtige ændringer af dyreholdet i de eksisterende staldbygninger.

Miljøgodkendelsen er derfor delvist udnyttet og gældende, se nedenstående uddrag fra ansøgningen fra den oprindelige miljøgodkendelse, som viser at der er ændringer i dyreholdet i de eksisterende stalde fra nudrift til ansøgt drift.

Oversigt over dyretyper og staldsystemer der indgår i ansøgningen

Tabellen viser hvilke kombinationer af dyretyper og staldsystemer (dyrekategorier), der indgår i ansøgningen. Koden for dyretype og staldsystem (staldsystemkode) erstatter efterfølgende den fulde betegnelse.

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
SvSo09	Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	Nudrift	543	38,17
		Ansøgt	2100	152,55
SvSo01	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Nudrift	284	46,26
		Ansøgt	630	106,07
SvSm01	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	Nudrift	15202	86,87
		Ansøgt	0	0,00
SvSl06	Slagtesvin, Dybstrøelse, opdelt lejeareal	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	1200	31,89
SvSo04	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, dybstrøelse + spaltegulv	Nudrift	259	42,19
		Ansøgt	0	0,00
SvSo07	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	1470	247,49

Projektet er ændret i år 2014 ved tillæg nr. 1 og den i tillæg nr. 1 godkendte staldbygning er påbegyndt opført i slutningen af år 2014 og udnyttet i år 2015, hvilket er indenfor de meddelte tidsfrister i tillæggene.

Ud fra ovenstående vurdering er det Kommunens vurdering, at såvel miljøgodkendelsen og de givne tillæg er meddelt i henhold til gældende lovgivning.

Kontinuitetsbrud

Der står i miljøgodkendelsen

Hvis miljøgodkendelsen ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet i de seneste 3 år. Fravigelser, som skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes ikke som kontinuitetsbrud.

Det er ikke en udnyttelsesfrist som ophæver den 5 års udnyttelsesfrist. Det er regel som træder i kraft, når de 5 år er gået til sikring af, at produktionen ikke svinger alt for meget..

Størrelse på gyllebeholder

Ansøger oplyser, at det er en fejl, at de 2 gyllebeholder er beskrevet som værende 4.300 m³, størrelsen er på 3.930 m³. Desuden er der lejet 2 gyllebeholdere på henholdsvis 800 m³ på Vester Bordingvej 6 og 600 m³ på Nørhedevej 59. Husdyrbruget har nu en samlet opbevaringskapacitet til over 9 måneder.

Afgørelsen er tilpasset de nye oplysninger.

Overdækning af gyllebeholder

En af de forhold som Kommunen blev bekendt med i ansøgningen fra november 2015 var, at ansøger ville erstatte teltoverdækningen med gyllekøling.

Det ville derfor ikke give mening, at håndhæve kravet om etablering af teltoverdækning, når vi er bekendte med, at der et etableres et andet virkemiddel til reduktion af ammoniakfordampningen.

Det er manglende kommunikation imellem ansøger, den kommunale tilsynsførende og den sagsbehandler som laver miljøgodkendelser, som er årsag til, at kravet om teltoverdækning er håndhævet i et tilsynsbrev, selv om der var søgt om en anden løsning.

Det kan dog ikke betragtes som et ulovligt forhold.

Se desuden ansøgers bemærkninger hertil.

Tømning af gyllebeholder

Det er ikke usandt, at beholderne tømmes i perioden 1. marts – 1. maj. Der står ikke, at der ikke køres gylle ud på andre tidspunkter. Alle landmænd har ret til, at bringe husdyrgødning ud på deres afgrøder i vækstsæsonen. Der laves et gødningsregnskab, som beskriver den mængde husdyrgødning der udbringes, og som kun dækker den enkelte afgrødes kvælstofbehov.

Ordlyden i udkast til afgørelse er ændret til følgende:

- lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt, hvilket sker i perioden fra 1. marts – 1. maj.
- der er ingen spjæld i tankene og alt husdyrgødning overpumpes via neddykket rør
- Gyllen omrøres kun umiddelbart før udbringning eller flytning.
- beholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen.

Det kan dog ikke betragtes som en usandhed.

Læhegn

Der vil blive kontrolleret om vilkår til etablering af læhegn syd for gylletankene, som angivet på kort i udkastet til miljøgodkendelsen.

Jordvold

I år 2009 har der været en dialog med ansøger om etablering af en jordvold, rundt om gyllebeholderne for at sikre, at der ikke strømmede gylle til vandløb i forbindelse med uheld.

Den 15. februar 2011 trådte der en ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsen i kraft (bekendtgørelse nr. 100 af 9. februar 2011 om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.) (Krav om gyllebarrierer m.v.)

Ændringsbekendtgørelsen indsætter en ny § 15 a og et nyt bilag 3 i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Det følger af disse regler, at der for visse gyllebeholdere beliggende i nærheden af vandløb og søer skal etableres beholderbarrierer, terrænændringer og beholderalarmer.

Miljøstyrelsen har dermed sat regler for, hvornår der skal etableres jordvolde omkring og alarmer på gyllebeholdere. De landsdækkende regler erstatter Kommunens vurderinger på området og Silkeborg Kommune accepterer derfor ansøgers ønske om, at kravet om etablering af en jordvold ikke længere er nødvendig, til sikring af det omkringliggende vandmiljø.

Påfyldningsplads ved gyllebeholdere

Kravet om etablering af en påfyldningsplads er kun aktuelt, hvis der ikke anvendes gyllevogne med sugekran og returløb, se vilkår 5.2.2.

Regnvand i gyllebeholderne

Der er taget højde for den mængde regnvand som falder i gyllebeholderne. Regnvand medregnes i det normtal, som Miljøstyrelsen udregner, for hver enkelt dyregruppes produktion af gylle. Det vil sige, at hvis gyllebeholderne overdækkes, så kan mængden af regnvand fratrækkes i beregningen om opbevaringskapacitet

Udbringning af gylle på arealerne

Godkendelsen gælder ikke kun arealerne omkring Vester Bordingvej 1, men alle de marker som drives i det samme CVR nummer. Det betyder, at f.eks. husdyrgødningsproduktionen på Tøndborgvej 54 også indgår i opgørelserne.

Gyllekøling

For at sikre, at anlægget er i drift er der stillet vilkår om, at

- 4.8.2 De installerede varmepumper har en køleydelse på 70 KW. Og skal derfor have en driftstid på 2500 timer (timer pr. år) for at opnå en ammoniakreduktionsprocent på 10,8 %. Varmepumperne skal være forsynet med timetæller. Den månedlige driftstid skal indføres i en driftsjournal og forevises på myndigheden på forlangende.
- 4.8.3 Der skal monteres en typegodkendt elmåler, der måler varmepumpens elforbrug. Elmåleren skal være forsynet med automatisk datalogning, der som minimum registrerer måneds- og årsforbruget af strøm målt i kWh. Disse data opbevares i minimum 5 år.

Ifølge Miljøstyrelsen teknologiblad for "Køling af gylle til søer of smågrise" er der ikke fundet nogen reduktion i lugtemissionen. Der står følgende.

Lugt

Lugtemissionen fra en drægtighedsstald med delvist fast gulv og køling af kanalbund med linespil er undersøgt under danske forhold. Der kunne imidlertid ikke dokumenteres nogen effekt (Pedersen, 2005).

Kommunerne har derfor ikke lovhjemmel til at kræve ekstra gyllekøling i sommerperioden for at reducere lugtemissionen.

Vandforbrug

Vandforbruget kontrolleres ved tilsynsbesøgene og der er en dialog med landmanden omkring vandforbrug og hvilke tiltag der kan udføres for at begrænse vandforbruget. Det er i alles interesse, at vandforbruget er så lavt som muligt.

Der er stillet følgende vilkår

- Vandforbruget skal registreres mindst 1 gang om måneden. Vandforbruget skal indføres i et skema, således at forbruget kan sammenlignes med tidligere års forbrug.

Vaskeplads

Det er ikke kommunen som er myndighed omkring krav til, hvornår der skal være vaskepladser på et husdyrbrug. Dette forhold kan ikke tages med i en miljøgodkendelse.

Vandløb

Arealerne langs med Lemming å er vurderet i miljøgodkendelsen fra 2010. I tillæg til miljøgodkendelser er det kun de miljøforhold som ændres, der skal foretages en vurdering af.

Mark nr. 37 er nyt areal og mark nr. 35 og 36 er nu forpagtede.

Teksten i miljøgodkendelsen er præciseret til følgende.

Ingen af de nye arealer ligger særligt vandløbsnært og der indgår ikke skrånende arealer, med en terrænhældning på over 6 grader direkte mod vandløb, eller andre fysiske transportveje for husdyrgødning fra udbringningsarealerne. Afstanden fra markkanten til vandløbet er målt til 40m, så det vurderes, at der ikke sker overfladisk afstrømning af husdyrgødning til vandløbet.

Der er ingen forskel i den mængde husdyrgødning der tilføres markerne før og efter udvidelsen af dyreholdet. Husdyrbruget har hele tiden udbragt 1,4 DE. pr. ha. Som gennemsnit på alle arealerne. Harmonikravet er reguleret igennem generel lovgivning for alle husdyrbrug.

Før udvidelsen blev der udbragt 1,4 DE./ ha, se nedenstående ansøgning fra miljøgodkendelsen i år 2010.

Beregning af nitratudvaskning til overfladevand

Tabellen viser det maksimale dyretryk (DE_{max}) og udvaskning svarende til maksimalt dyretryk uden virkemidler, samt det reelle dyretryk (DE_{reel})

	Dyretryk (DE/ha)	Udvaskning (kg N/ha)
DE_{max} : DE reduktionsprocent: 100,00 %	1,40	65,9
DE_{reel}	1,40	65,9

I ansøgning om tillæg nr. 4 er dyretrykket det samme, se nedenstående tabel fra ansøgningen.

Beregning af nitratudvaskning til overfladevand

Tabellen viser det maksimale dyretryk (DE_{max}) og udvaskning svarende til maksimalt dyretryk uden virkemidler, samt det reelle dyretryk (DE_{reel}) for ansøgt drift og den reelle udvaskning med brug af virkemidler i ansøgt drift. DE_{max} bestemmes af dyreholdets sammensætning og reduktionsprocent.

	Dyretryk (DE/ha)	Udvaskning (kg N/ha)
DE_{max} : DE reduktionsprocent: 99,87 %	1,40	63,7
DE_{reel}	1,40	62,2

Det kan desuden ses, at nitratudvaskningen falder fra 65,9 mg/l til 62,2 mg/l.

Der afsættes mere husdyrgødning, hvilket kan ses af nedenstående 2 tabeller fra henholdsvis ansøgningen til tillæg nr. 4 og ansøgningen til tillæg nr. 3. Der afsættes husdyrgødning fra 247

DE i tillæg nr. 4 og 163+26 = 189DE. i tillæg nr. 3. Den ekstra producerede gødning afsættes til biogasanlæg eller anden godkendt modtager.

Uddrag fra ansøgning til tillæg nr. 3

Tilført husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	Antal DE
Ingen data					

Afsat husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Svinegylle	2318,00	493,00	0,00	0,00	26,00
Ingen adresse	Svinegylle	14758,00	3695,00	75,00	0,00	163,00

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Dybstrøelse	1136,30	295,33	0	13,52
Svinegylle	43220,54	10209,18	0	480,11
Total	44356,84	10504,51	0	493,63

Uddrag fra ansøgning til tillæg nr. 4

Afsat husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Svinegylle	23910,00	6179,00	75,00	0,00	247,00

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Dybstrøelse	1239,18	356,52	0,74	12,89
Svinegylle	48299,47	11663,33	0	514,84
Total	49538,65	12019,85	0,74	527,73

Lugtgener

Som beskrevet i udkastet til afgørelse:

Når de – i ansøgningssystemet - beregnede afstandskrav til nærmeste beboelse (uden landbrugspligt), samlet bebyggelse og byzone er overholdt, har kommunen ikke mulighed for at skærpe lugtgenekriterierne eller meddele afslag på den ansøgte udvidelse, se yderligere oplysninger i afsnit 6.1.

Miljøstyrelsen har fastsat tålegrænserne for lugt i bilag 3 i Lovbekendtgørelse om godkendelse af husdyrbrug. Kommunen kan ikke skærpe lugtgene kriterierne, men kun kontrollere om forudsætninger er i orden.

Der stilles et fastholdelsesvilkår om, at såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at der forekommer lugtgener, der er væsentligt større, end der kan forventes, ifølge grundlaget for

miljøvurderingen. Kommunen kan meddele påbud om dokumentation for god staldhygiejne og om, at der skal indgives og gennemføres projekter for afhjælpende foranstaltninger.

Der stilles desuden vilkår til, at sammensætningen af dyr i de enkelte staldafsnit skal overholde de i ansøgningen opstillede forudsætninger, se tabel 6.2.2.

- Sammensætningen af dyr i de enkelte staldafsnit, må på intet tidspunkt medføre en lugtemission, som er større end det i tabel 6.2.1 ansøgte beregningsgrundlag.

Se desuden ansøgers bemærkninger.

Bygninger

Silkeborg Kommune beklager, at udkastet ikke helt var tilpasset til den reviderede ansøgning. Oversigtskortet er nu fjernet.

Læhegn

Vilkår til etablering af læhegn er primært for at sikre, at ny bebyggelse ikke fremstår alt for tydeligt i landskabet. Normalt skal læhegn ikke etableres før byggeriet er færdiggjort.

I miljøgodkendelsen fra år 2010 er der stillet vilkår om:

- Der skal etableres en stedse vedligeholdt beplantning syd for husdyrbruget samt strække sig lidt mod nordøst, som giver en vedvarende, effektiv afskærmning. Beplantning skal etableres på en sådan måde, at de nye driftsbygninger ikke ændrer væsentligt på oplevelsen af landskabet i området. Beplantningsbæltet skal bestå af min. 5 rækker, og være plantet senest 1 år efter bygningerne er opført.

Det vil derfor ikke være rimeligt, at kommunen i byggefasen krævede etablering af læhegn.

Der vil blive ført kontrol med, at vilkårene til beplantning overholdes.

Opbevaring af korn

Der er ikke ansøgt om etablering af nye kornsiloer, se ansøgers bemærkninger.

Antal stipladser i de forskellige staldafsnit

Son ansøgers konsulent skriver:

Stipladserne bruges til at beregne lugten med. Det er derfor ikke fysiske stipladser, men lugtstipladser. Det er derfor den samme faktor som antallet af producerede dyr/år er divideret med for at få antallet af lugtstipladser – her 6,5, som er meget alm. for smågriseproduktion.

I mange staldsystemer har soen en stiplads, men løsgående dyr og smågrisene har kun en "lugtstiplads" som beregnes ud fra antal dyr som kan være i stalden på en gang eller antal hold smågrise pr. år som fødes i farestien. Tallet kan derfor variere lidt afhængig af hvor effektiv landmanden er.

Kontrol af dyreholdets størrelse

Silkeborg Kommune kontrollerer ved tilsynsbesøgene, hvor stort dyreholdet er, på årsplan. Det kan være via gødningsregnskaber, effektivitetskontrol eller lignende.

Dyreholdet er sidst kontrolleret ved tilsyn i år 2016.

Transporter

Vester Bordingvej er en privat fællesvej som normalt kun anvendes til transporter til og fra markerne langs med Vester Bordingvej, som sker forbi Vester Bordingvej 4 og 5

Alle øvrige transporter foregår mod øst ad Vester Bordingvej til Nørhedevej. Der forventes derfor ikke flere transporter forbi Vester Bordingvej 5 i forbindelse med godkendelse af dette tillæg til miljøgodkendelsen.

Ud fra de stillede høringssvar stilles der følgende vilkår.

- Transporter til og fra husdyrbruget skal foregå af indkørsel mod øst ad Vester Bordingvej til Nørhedevej. Det er kun transporter i forbindelse med markarbejde til markerne langs med Vester Bordingvej, at markvejen må anvendes.

Skadedyrsbekæmpelse

Silkeborg Kommune har igennem en længere periode forsøgt, at bekæmpe rotterne på Vester Bordingvej 1.

Kommunen har med hjemmel i rottebekendtgørelsen håndhævet, at rotterne ikke må have adgang til foder, samt at bygninger skal rottesikres. Kommunen vil løbende følge op på dette forhold.

Silkeborg Kommune har ikke modtaget nogen anmeldelser af rotter på Øster Bordingvej 60 siden 2012. Det skal bemærkes, at hvis der konstateres rotter, så har borgere pligt til at anmelde dette til Kommunen. Anmeldelse af rotter kan ske på Kommunens hjemmeside. <http://rotteanmeldelse.silkeborgkommune.dk/>

MRSA

Silkeborg Kommune er ikke myndighed på dette område. I bedes kontakte Sundhedsstyrelsen, hvis I vil have flere oplysninger.

Foder

Der er sendt dokumentation for de anvendte foderblandinger. Kravet bortfalder i forbindelse med dette tillæg.

Andre dyr på landbruget

Ansøgningen er tilpasset så heste og ammekøer med opdræt er medtaget i dette tillæg til miljøgodkendelsen.

Toilet og baderumsfaciliteter

Ifølge ansøger, så har personalet adgang til toilet og baderum i beboelsen på ejendommen (den sydlige gavlen).

Tilsynsmyndighed

Silkeborg Kommune er tilsynsmyndighed for alle ca. 400 husdyrbrug med erhvervsmæssigt dyrehold i Silkeborg Kommune. Det er både miljøgodkendte husdyrbrug, samt husdyrbrug uden godkendelse og som udelukkende reguleres af den generelle lovgivning.

Samlet vurdering for BAT

I kommunens BAT vurdering er det sikret, at Miljøstyrelsens krav til anvendelse af BAT er overholdt. Kommunen må ikke kræve BAT, hvis det ikke er proportionelt i forhold til den opnåede miljøeffekt.

BAT for husdyrbrug er defineret i en række teknologiblade og standardvilkår.

Ansøger har metodefrihed til at vælge hvilke BAT tiltag som han ønsker for at overholde BAT emissionsgrænseværdien. Ansøger har valgt gyllekøling, da han kan genbruge varmen. Yderligere oplysninger om emnet kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside, se nedenstående link.

<https://www.husdyrgodkendelse.dk/Godkendelse/Emissionsgraensevaerdi.aspx?SkemaId=82512&Flow=0>

Afsluttende bemærkninger

Udkastet til afgørelse er tilrettet på følgende punkter.

- Forkert oversigtskort er fjernet
- Præciseringer af de formuleringer som kunne misforstås.
- Der stilles vilkår om ingen unødigt trafik ad Vester Bordingvej mod vest forbi naboerne.
- Ansøgningen er tilpasset, så heste og ammekøer er med i dette tillæg til miljøgodkendelsen.

Silkeborg Kommune har ikke lovhjemmel til at tilbageholde en ansøgning om tillæg til en miljøgodkendelse, selv om der er verserende miljøsager på et husdyrbrug. Verserende miljøforhold vil løbende blive kontrolleret ved såvel varslede og uvarslede tilsyn.

OFFENTLIGGØRELSE AF AFGØRELSE

Miljøgodkendelsen bekendtgøres ved annoncering på kommunens hjemmeside.

Afgørelsen er desuden sendt til ansøger, ansøgers konsulent, klageberettigede organisationer samt de personer som har anmodet herom eller indsendt hørings svar.

Klageberettigede organisationer, se samlet liste i bilag 4.

2.7 KLAGEVEJLEDNING

Der kan efter kapitel 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug klages over Kommunens afgørelse. Klageberettigede omfatter ansøger, Miljøministeren, Sundhedsstyrelsen samt enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på kommunens hjemmeside:

www.silkeborgkommune.dk/Kommunen/Hoeringer-og-afgoerelser/Afgoerelser-Teknik-og-Miljoe

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på 900 kr. og 1800 kr. for organisationer og virksomheder. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Klagen skal være modtaget senest 4 uger fra offentliggørelsen dvs. senest 22. marts 2017. Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Silkeborg Kommune. Kommunen videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelsen om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller

3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

En klage har normalt ikke opsættende virkning, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet beslutter andet. Hvis tilladelsen indeholder vilkår til sikring af de landskabelige værdier eller vilkår om placering af gyllebeholdere, må tilladelsen ikke udnyttes før klagefristens udløb, og i disse tilfælde har klagen opsættende virkning, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet beslutter andet. Udnyttelse af tilladelsen sker på ansøgers eget ansvar og indebærer ingen begrænsninger i Natur- og Miljøklagenævnets ret til at ændre eller ophæve afgørelsen.

Ifølge § 90 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kan afgørelsen desuden prøves ved domstolene. Et eventuelt sagsanlæg skal anlægges inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentliggjort, dvs. senest den 22. august 2017.

Med venlig hilsen

Morten Horsfeldt Jespersen
Sektionsleder

Peter Fabrin
ingeniør

3 HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

3.1 BYGGE- OG BESKYTTELSESLINJER, FREDNINGER MV.

Husdyrbruget er placeret i landzone med ca. 190 m fra nærmeste staldhjørne på husdyrbruget til stuehuset på nærmeste nabo, Vester Bordingvej 5 mod vest, se nedenstående oversigtskort.

Nærmeste samlede bebyggelse er Sinding by som ligger ca. 900m nord for husdyrbruget og nærmeste byzone er Silkeborg som ligger ca. 2,3 km sydøst for husdyrbruget.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

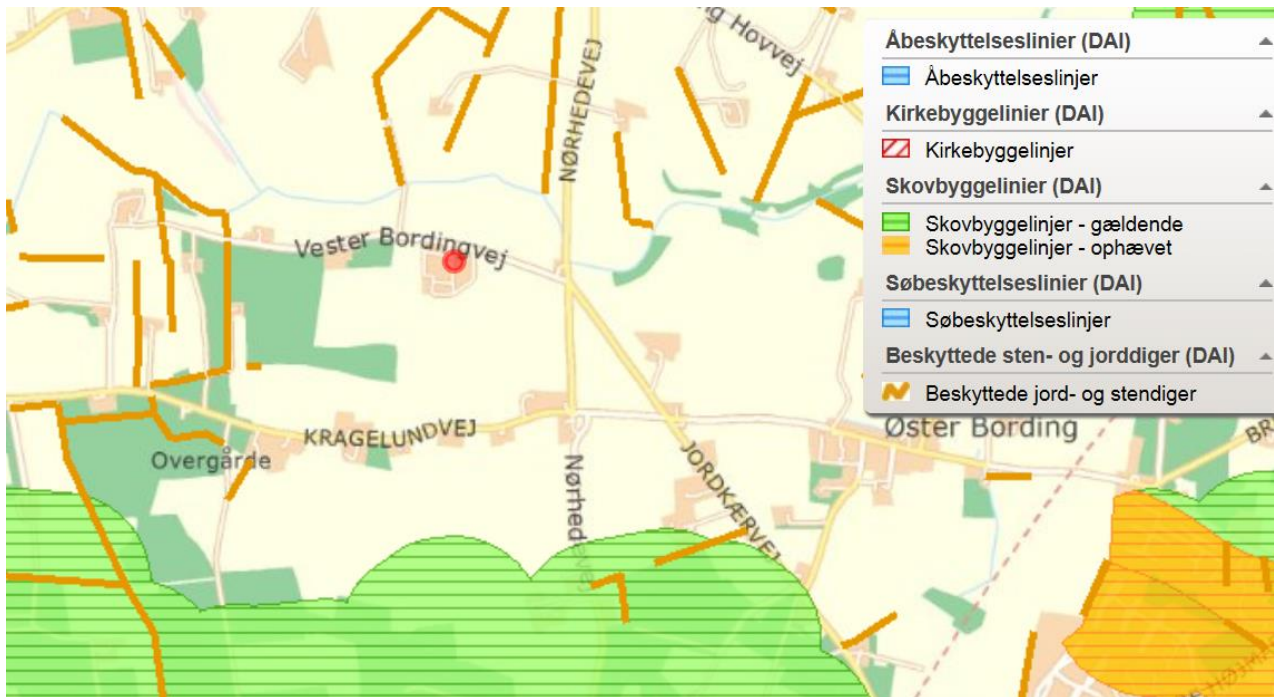
Bygge- og beskyttelseslinjer

Husdyrbruget ligger udenfor fredninger, strand-, klit-, sø- og åbeskyttelseslinjer se Figur 3.1..1.

Der er ingen skovbyggelinjer i umiddelbar nærhed af anlægget, og nærmeste beskyttelseslinje er et jord/stendige mere end 300m nord for husdyrbruget, hvorfor anlægget ikke berøres af denne.

Kommunen vurderer derved, at alle bygge- og beskyttelseslinjer er overholdt.

Figur 3.1..1 Kortudsnit med ejendommen og bygge- og beskyttelseslinjer

Afstandskrav - Husdyrlovens § 20

Jf. § 20 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug skal kommunen sikre sig, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis et anlæg ligger mindre end 300 m fra:

- en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren
- et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

Husdyrbruget ligger mere end 300 m fra ovenstående områder og bebyggelser.

Afstandskrav - Husdyrlovens § 6

I følge § 6 i Husdyrloven er der forbud mod etablering af anlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder, der medfører forøget forurening, se tabel 3.1.1.

Tabel 3.1.1. Afstandskrav - samt aktuelle afstande fra produktionsanlægget

	Afstands krav meter	Afstand fra nærmeste staldhjørne
eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	50	Ca. 2100 Silkeborg BY
område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	50	Ca. 1200 Sinding By
Nabobeboelse	50	190 Vester Bordingvej 5

Der etableres ikke byggeri indenfor forbudszonerne i henhold til § 6 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

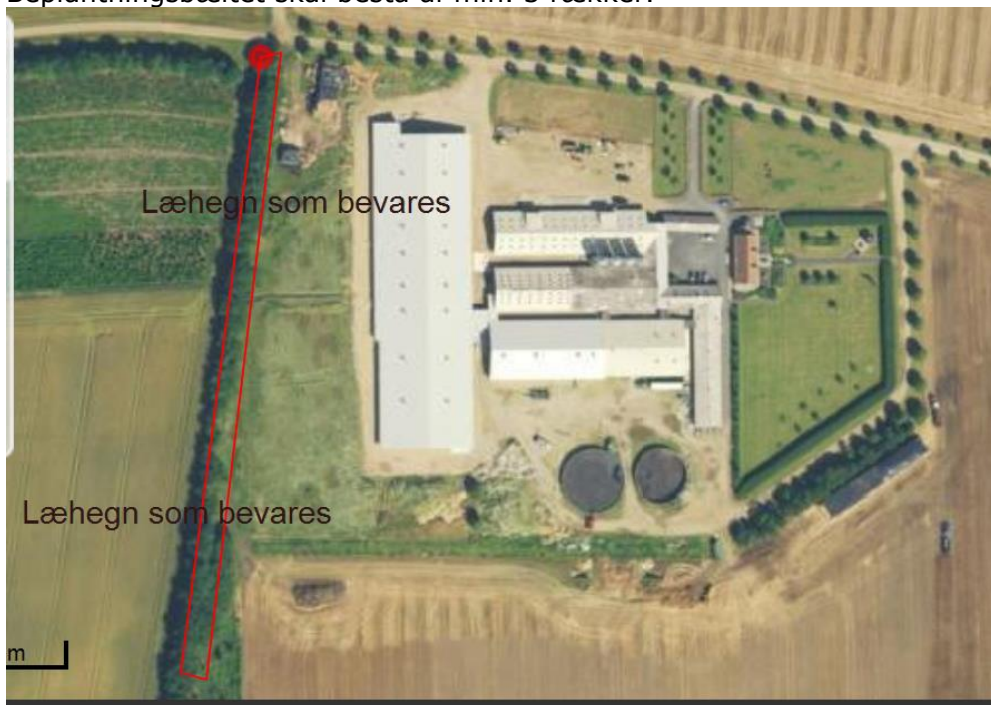
I følge § 8 i Husdyrloven må der ikke etableres stalde og gødningsopbevaringsanlæg på husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder, inden for følgende afstande: se tabel 3.1.2

Tabel 3.1.2. Afstandskrav - jf. § 8 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug - samt aktuelle afstande fra husdyrproduktionsanlægget.

	Afstandskrav meter	Afstand fra nærmeste staldhjørne meter
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	> 600
Almene vandforsyningsanlæg	50	> 1000
Vandløb (herunder dræn) og søer	15	> 15
Offentlig vej og privat fællesvej	15	20
Levnedsmiddelvirksomhed	25	> 100
Beboelse på samme ejendom	15	15
Naboskel	30	47

Det fremgår af tabellen, at de generelle afstandskrav er overholdt.

For at sikre, at naboen ikke føler sig generet af staldbygningerne har Silkeborg kommune stillet vilkår til, at det eksisterende læhegn vest for den nye staldbygning skal bevares og vedligeholdes, så det giver en vedvarende, effektiv afskærmning. Udstrækningen af beplantningsbæltet kan ses på nedenstående oversigtskort (Tegnet med rødt). Beplantningsbæltet skal bestå af min. 3 rækker.

3.2 PLACERING I LANDSKABET

Beskrivelsen af landskabet kan ses i miljøgodkendelsen

De eksisterende vilkår til beplantning fastholdes, dog fjernes vilkår og beplantning nord for gylletankene og der stilles herudover vilkår om afskærmende beplantning syd og øst for de nye gylletanke, så der er beplantning hele vejen rundt om husdyrbruget.

På nedenstående luftfoto ses husdyrbruget fra syd

Vilkår

Der stilles vilkår om, at der skal etableres en stedse vedligeholdt beplantning syd for de nye gylletanke, som går fra den eksisterende beplantning syd for husdyrbruget til den eksisterende beplantning øst for husdyrbruget. Beplantningen skal give en vedvarende, effektiv afskærmning. Beplantning skal etableres på en sådan måde, at de nye driftsbygninger ikke ændrer væsentligt på oplevelsen af landskabet i området. Beplantningsbæltet skal bestå af min. 3 rækker, og være plantet senest 1 år efter bygningerne er opført.

4 HUSDYRHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

4,1 HUSDYRHOLD OG STALDINDRETNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der søges nu om udvidelse af husdyrholdet til 1600 årssøer, 48.000 smågrise til 31 kg, samt 3 ammekøer med opdræt og 3 heste, svarende til ca. 596,73 DE. Polteproduktionen flytte til anden ejendom.

Den ansøgte udvidelse af dyreholdet fremgår af Tabel 4.1.1 og Tabel 4.1.2 herunder.

Tabel 4.1.1- Nuværende og ansøgt dyrehold fordelt på *stalddtyper*

Tabellen viser hvilke kombinationer af dyretyper og stalddsystemer (dyrekategorier), der indgår i ansøgningen. Koden for dyretype og stalddsystem (stalddsystemkode) erstatter efterfølgende den fulde betegnelse.

Stalddsystem kode	Navn på dyretype og stalddsystem	Nudrift/ ansøgt	Antal dyr	Antal DE
SvSo09	Årso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	Nudrift	1300	88,41
		Ansøgt	1600	108,81
SvSo01	Årso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Nudrift	243	38,56
		Ansøgt	363	57,60
SvSo04	Årso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, dybstrøelse + spaltegulv	Nudrift	257	40,78
		Ansøgt	243	38,56
SvSo07	Årso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	Nudrift	800	126,95
		Ansøgt	995	157,89
SvSm01	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	Nudrift	41600	200,00
		Ansøgt	48000	222,41
SvSl02	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv	Nudrift	900	23,08
		Ansøgt	0	0,00
KvAm11	Ammeko over 600 kg, Dybstr. (hele arealet)	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	3	2,14
KvTy03	Avlstyr, tung race, Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	1	0,56
KvSm01	Småkalv, tung race (0-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	3	0,81
KvKs09	Kvie/stud, tung race (6 mdr.-kælving), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	2	0,95
Hest01	1 voksen årshest, under 300 kg	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	1	0,21
Hest02	1 voksen årshest, 300-500 kg	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	1	0,34
Hest03	1 voksen årshest, 500-700 kg	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	1	0,43

Heste og ammekøerne har adgang til læ i et halmhus/skur i engen, og det meste af tiden går dyrene udenfor.

Tabel 4.1.2 – Nuværende og ansøgt dyrehold fordelt på *staldafsnit* med angivelse af antal stipladser, vægt og alderskorrektioner ift. normen

Tabellen viser hvilke dyre kategorier, der indgår i ansøgningen i henholdsvis nudrift og ansøgt drift. Staldsystemkoder er forklaret i den ovenstående tabel. Tal i kursiv er standardtal (normalt), som anvendes i beregningerne, når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

Staldnavn	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årssø*	Antal DE
						Ind	Ud		
1,2 og 3 sostalde i de gamle bygninger	Nej	SvSo09	Nudrift	85	22			0,00	5,78
			Ansøgt	100	22			0,00	6,80
		SvSo09	Nudrift	81	21			0,00	5,51
			Ansøgt	96	21			0,00	6,53
		SvSo01	Nudrift	81	60			0,00	12,85
			Ansøgt	81	60			0,00	12,85
5 og 6 sostald nord	Nej	SvSo04	Nudrift	257	190			0,00	40,78
			Ansøgt	243	190			0,00	38,56
		SvSo01	Nudrift	162	120			0,00	25,71
			Ansøgt	282	220			0,00	44,75
4 stald, nord-syd vendt	Nej	SvSo07	Nudrift	0	0			0,00	0,00
			Ansøgt	205	160			0,00	32,53
		SvSm01	Nudrift	0	0	7,10	31,00		0,00
			Ansøgt	0	0	7,10	31,00		0,00
		SvSl02	Nudrift	900	260	32,00	107,00		23,08
			Ansøgt	0	0	31,00	110,00		0,00
7 Farestald øst	Nej	SvSo09	Nudrift	486	126			0,00	33,05
			Ansøgt	601	131			0,00	40,87
8 Farestald vest	Nej	SvSo09	Nudrift	648	168			0,00	44,07
			Ansøgt	803	175			0,00	54,61
10 Drægtighedsstald	Nej	SvSo07	Nudrift	800	593			0,00	126,95
			Ansøgt	790	621			0,00	125,36
9 Klimastald	Nej	SvSm01	Nudrift	41600	6400	7,20	32,00		200,00
			Ansøgt	48000	7400	7,10	31,00		222,41
Køer og heste	Nej	KvAm11	Nudrift	0	0				0,00
			Ansøgt	3	0				2,14
		KvTy03	Nudrift	0	0				0,00
			Ansøgt	1	0				0,56
		KvSm01	Nudrift	0	0	0,00	6,00		0,00
			Ansøgt	3	0	0,00	6,00		0,81
		KvKs09	Nudrift	0	0	6,00	27,00		0,00
			Ansøgt	2	0	6,00	27,00		0,95
		Hest01	Nudrift	0	1				0,00
			Ansøgt	1	0				0,21
		Hest02	Nudrift	0	1				0,00
			Ansøgt	1	0				0,34
		Hest03	Nudrift	0	1				0,00
			Ansøgt	1	0				0,43
Sum			Nudrift						517,78
			Ansøgt						590,73
Ændring alle produktioner:									72,95

Teknologivalg for staldanlæg

Gulvtypen i de eksisterende staldafsnit ændres ikke. Der etableres gyllekøling med 10,8 % lavere ammoniakfordampning end den gulvtype der er i nudrift i stald nr. 8, 9 og 10, se nedenstående tabel fra ansøgningen.

Der er 1934 m² gyllekanaler, heraf 500 m² med linespil og 1434 m² med træk og slip. Det giver en køleeffekt på 7,5 W/m² hvor der er linespil og 11,4 W/ m² hvor der er træk og slip.

Det giver $(500 \times 7,5 + 1434 \times 11,4) / 1934 = 10,3 \text{ W/ m}^2$.

I alt en køleeffekt på 20 kW og derfor $20/70 * 8760$ timer = 2500 timer år.

Etablering af gyllekøling foretages for at leve op til BAT for ammoniakemissionsgrænserne for nyt og eksisterende byggeri. Se mere i afsnit 8. Gyllekøling erstatter det nuværende krav om teltoverdækning på gyllebeholderne.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Alle krav og forudsætninger fra tidligere miljøgodkendelser er indsat korrekt i nudrift i ansøgningen.

Antallet af dyr, dyretyper, vægtintervaller, og fordeling af dyr i de enkelte stalde staldsystemer er grundlaget for beregninger af ammoniakfordampningen fra staldene, lugt, og husdyrgødningens indhold af kvælstof og fosfor. Det er derfor nødvendigt at stille vilkår til husdyrproduktionens størrelse og produktionsrammer for at sikre, at miljøpåvirkningerne fra ejendommen fastholdes på det niveau, der fremgår af ansøgningen.

Oversigtskort med placering af staldbygningerne

Ved overholdelse af de stillede vilkår vurderer Silkeborg kommune, samlet set, at der ikke vil forekomme væsentlige gener for de omkringboende som følge af udvidelsen.

4.2 VENTILATION

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der sker rengøring af ventilationssystemerne i forbindelse med almen vask og rengøring efter hvert hold grise, hvilket begrænser modstanden (der bliver dog ikke ført logbog over dette). Al ventilation er styret af et CO₂- eller temperaturreguleret styringssystem.

Ventilationsanlæg kører alle døgnets 24 timer med varierende effekt. Alle stalde har mekanisk frekvensstyret ventilation med et moderat støjniveau. Styring af ventilationen i staldene er med til at sikre et godt indeklima og samtidigt med til at reducere forbruget af energi til et absolut minimum.

Rengøring og servicering

Ventilationsanlægget vil blive rengjort efter hvert hold af dyr.

Alle drægtighedsstalde vaskes	hver 12. uge
Alle farestalde vaskes	hver 4. uge
Alle klimastalde vaskes	hver 7. uge

I forbindelse med rengøringen vaskes gulve, vægge, lofter, ventilationsafkast og inventaret. Herefter desinficeres stalden, så den er totalt rengjort inden næste hold dyr sættes ind.

Ventilationssystemet er tilkoblet et automatisk opkald til mobiltelefon i tilfælde af strømsvigt. Ved strømsvigt er ventilationssystemet designet således, at alle spjæld i staldene åbner automatisk for at sikre frisk luft til grisene.

Støj og lugtgener

Ventilationen på ejendommen kan medføre gener i form af lugt og støj for de nærmeste naboer. Jævnlig rengøring af ventilationsanlægget og automatisk styring efter dyrenes behov er med til at minimere de gener der måtte forekomme fra ventilationsanlægget.

Overbrusning

Overbrusning bruges til køling af grisene i de varmeste måneder af året og nedsætter desuden ammoniakfordampning og energiforbrug til ventilation.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Ventilation har til formål at fjerne varme og vanddampe fra stalden, for at sikre et stabilt staldklima. Høj produktionsintensitet i husdyrbruget stiller krav til klima- og ventilationsanlæggets udformning og effektivitet.

Ifølge BREF dokument for intensiv fjerkræ- og svineproduktion er det for mekanisk ventilerede stalde BAT, at reducere energiforbruget ved at optimere udformningen af ventilationssystemet for at tilvejebringe god temperaturkontrol og køremed minimums ventilation om vinteren, samt at undgå modstand i ventilationssystemer ved jævnlig inspektion og rengøring af kanaler og ventilatorer.

De valgte ventilationssystemer vurderes at være i overensstemmelse med den bedste tilgængelige teknik. Ventilationsanlæggene er i de ældre stalde udskiftet med nye energivenlige ventilatorer og alle stalde har frekvensstyret ventilation, der energimæssigt er at foretrække.

Jævnlig inspektion og rengøring af ventilationsanlægget er med til at sikre, at det fungerer optimalt, minimere luftmodstand og dermed minimerer energiforbruget. Ud over at reducere

modstand i ventilationssystemet, er det kommunens opfattelse, at hyppig og grundig rengøring af ventilationsanlæg er vigtigt for at begrænse risikoen for lugt og fluegener for omgivelserne.

Der stilles derfor vilkår til service og kontrol af ventilationsanlæg mindst 1 gang hvert 2. år. Kommunen vurderer, at ventilationssystemet ikke giver anledning til gener for de omkringboende naboer i form af støj, da der er 160 m nærmeste nabobeboelse.

Vilkårene i miljøgodkendelsen vurderes stadig, at være gældende og tilstrækkelige til, at sikre, at ventilationsanlæggene fungerer hensigtsmæssigt.

4.3 FODER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der fodres primært med korn fra egne marker, som opbevares 3 kornsiloer á 180 m³.

Foderet blandes på bedriften, se placering af siloerne på nedenstående oversigtskort

Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor fodring.

I den oprindelige godkendelse indgår en foderkorrektion hos søer, som fjernes i dette tillæg. Foderkorrektionen har været anvendt som virkemiddel til at nedbringe ammoniakemissionen fra husdyrbruget og det erstattes nu med gyllekøling.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Kommunen vurderer, at den ansøgte opbevaring og håndtering af foder sker uden væsentlige miljømæssige gener. Der gøres opmærksom på, at det er vigtigt, at anlæg til foderopbevaring holdes fri for foderrester og spild da der ellers kan opstå gunstige forhold for skadedyr som f.eks. rotter og fluer. Foderrester og spild kan opbevares overdækket på møddingsplads eller i gyllebeholder.

4.4 ENERGI- OG VANDFORBRUG

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Energi- og vandforbrug for ejendommen

I forbindelse med udvidelsen vil der forekomme et øget ressourceforbrug. Forventningen er at stigningen i ressourceforbruget er proportionalt med udvidelsen

Ressource	Årsforbrug MGK	Udvidelse tillæg 2015	Stigning
El- forbrug, kWh	600.000	675.000	75.000
Vandforbrug, m ³	18.000	20.000	2.000

Elforbruget i 2015 var 430.000 kWh og vandforbruget 14354 m³

Energiforbrug

Der er energisparepærer udenfor og lamper rengøres jævnligt. Det udendørs lys er styret af sensorer, sådan at det kun er tændt når der er behov for det.

I farestalde er der regulering af varmen i forhold til væksten af grisene. Varmelamper i 8 dage og ellers gulvvarme.

Korn opbevares i gastæt silo og dermed spares energiforbruget til korntørring, som er 6 kWh/hkg.

Der foretages jævnligt eltjek (senest 2014) og udstyr vedligeholdes og efterses i øvrigt regelmæssigt.

Der benyttes gyllekøling hvor den producerede varme udnyttes.

Vandforbrug

Der er følgende tiltag for at reducere vandforbruget: Al hovedrengøring i staldene sker med højtryksrensere efter iblødsætning. Drikkekopper og drikkekar bliver dagligt kontrolleret for urenheder og eventuelle mangler eller beskadigelser.

I år 2014 er elinstallationer gennemgået med henblik på nedbringelse af elforbrug. Ventilationsanlægget er tidligere udskiftet i de ældre stalde (bygning 5, 6, 7, 8, 9) til nye energivenlige ventilatorer.

- I valget af ventilationsanlæg vil der blive fokuseret på en ventilator til den nye stald, der kan yde flest m³ luft pr. kWh, min. 30 kWh.
- Trinløs regulering af luftmængden via frekvensregulering af ventilationsanlæggets elmotorer.
- Som minimum vil der være en frekvensreguleret (trinløs) motor pr. staldafsnit, der kan ventilere efter behov. Frekvensregulering af ventilatoren giver den mest energieffektive drift.
- Ventilationsanlægget vil blive rengjort jævnligt ca. hver 8. uge/mindst 1 gang om året. Ved rengøring fjernes snavs mv. der kan yde modstand og forøge strømforbruget.
- Ventilationen vil blive styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og elforbruget.
- Temperatur- og luftfugtighedsfølere vil blive kontrolleret hver 8 uge.

Da ventilationsanlægget for kort tid siden (år 2014 jf. ovenfor) er blevet gennemgået og udskiftet er der p.t. ikke planer om at udskifte ventilationsanlægget i de eksisterende stalde.

Lys:

- Lyset slukkes når staldene forlades – dog beholdes vågelys.
- Der anvendes lysstofrør i de fleste stalde og LED i den nye drægtighedsstald.
- Lyskilder i staldanlægget styres automatisk ved tilslutning til ur, der regulerer hvornår lyset skal slukkes om aftenen og tændes om morgenen.
- Udendørs belysning er censorstyret.

Køle/fryseanlæg

- Køleskab til opbevaring af medicin – er A-mærket

Foderfremstilling:

- Der anvendes slaglemølle med dokumenteret lavt energiforbrug

Foderblanding:

- Der er ur-styring på blandeanlægget.
- Blandeanlægget vedligeholdes løbende.

Udfodring:

- Dimensioneringen er korrekt.
- Anlægget efterses og vedligeholdes jævnligt

Transport:

- Udbringningsarealerne ligger tæt på ejendommen, hvilket nedsætter transporttiden og brændstofforbruget.
- Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås.

Varme:

- Der anvendes lavenergivarmerør i varmelamperne til smågrise.
- Der anvendes gulvvarme i den nye farestald frem for varmeplader, der afgiver en masse spildvarme til spalter og gylle.
- Varmeoptagere i varmepumper rengøres jævnligt for støv.
- Der er god isolering af transmissionsledninger til varmt vand.
- Fremløbstemperatur reguleres i forhold til udetemperaturen.
- Gyllekølingsanlæg

Vandbesparende foranstaltninger

Vask af stalde

- Ved vask af stalde anvendes iblødsætning, hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand.
- Der anvendes endvidere vandbesparende dyser.

Både iblødsætning og vask med højtryksrensere samt vandbesparende dyser reducerer vandforbruget ved vask.

Vanding af dyr

- Der anvendes vandkopper i staldene, som ikke medfører spild af vand i samme omfang som drikkeventiler.
- Der anvendes drikkekar i staldene, som ikke medfører spild af vand i samme omfang som drikkeventiler.

Overbrusningsanlæg

- Optimeret styring af overbrusningsanlæg.
- Anvendelse af vandbesparende dyser

Vandrør og slanger i stalde

- Der er etableret stophaner på alle vandslanger.

- Staldene kontrolleres dagligt for utætheder på vandrør og små reparationer udføres med det samme.

Registrering af vandforbrug

- Vandforbruget opgøres en gang om året i forbindelse med årsregnskabet.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Silkeborg Kommune bruger som udgangspunkt anbefalingerne i BREF-dokumentet, mht. energiforbrug på husdyrbrug. BREF beskriver en række systemer og handlinger som kan minimere energi- og vandforbruget. Derudover anvender kommunen nøgletal fra EnergiMidt og fra Landbrugets vejledning om erhvervsmæssigt dyrehold.

Energiforbrug

Silkeborg Kommune har beregnet det årlige el- og varmeforbrug i ansøgt drift til 950.000 kWh pr. år (inkl. opvarmning) jf. Tabel 4.4 herunder.

Tabel 4.4.1 - Beregning af energiforbrug i ansøgt drift

Svineproduktion		Hjemmeblanding	Forventeligt forbrug i kWh			
			El	Varme	El / enhed	Varme / enhed
Antal årssøer	1.600	ja	302.867	144.747	189	90
Antal 7 - 30 kg's grise produceret pr. år	48.000	ja	160.836	339.692	3,4	7,1
Antal producerede slagtesvin pr. år			-	-	-	-
Er der hjemmeblanding af foder?. Tast ja eller nej, til højre for antal			463.703	484.439		

Beregningen af energiforbruget beskriver, hvad det maksimale energiforbrug på husdyrbruget må være ud fra EnergiMidts nøgletal. Såfremt energiforbruget er højere end det beregnede forbrug, bør der laves en mere konkret vurdering af et energiselskab på, hvad årsagen er til de høje energiforbrug.

Når der anvendes gyllekøling vil elforbruget stige i forhold til nøgletallene, men til gengæld bruges der ikke meget energi til opvarmning.

Det estimerede energiforbrug i ansøgt drift på 675.000 kWh pr. år er betydeligt mindre end maksimale energiforbrug på 950.000 kWh pr. år (inkl. opvarmning)

Energiforbruget bør altid følges løbende og forbruget bør til stadighed søges minimeret. Det vil også være i ejers egen interesse, at minimere driftsomkostningerne med hensyn til forbrug af energi.

Der vil løbende blive fulgt op på bedriftens elforbrug ved tilsyn.

Vandforbrug

Silkeborg Kommune har beregnet det årlige vandforbrug i ansøgt drift til 15.700 m³ pr. år (inkl. spild og vaskevand) jf. nedenstående tabel.

Nøgletal fra Landbrugets vejledning om erhvervsmæssigt dyrehold mv. angiver at der bruges 5,23 m³ vand pr produceret årssø, 0,559 m³ pr produceret slagtesvin og 0,152 m³ pr produceret smågris. Tallet omfatter drikkevand, spild og vaskevand. Nøgletallene er fra år 2002 og er derfor kun retningsgivende for det maksimale vandforbrug.

Tabel 4.4.2 - Beregning af vandforbrug i ansøgt drift

Dyretype	Antal	Nøgletal – Forbrug pr. dyr	Maksimalt forbrug
Årssøer	1600	5,23	8.360
Smågrise	48.000	0,152	7.296
Sum			Ca. 15.700

Det estimerede forbrug er på 20.000 m³ vand, hvilket er 20 – 30 % større forbrug end beregnet på baggrund af nøgletallene.

De anvendte nøgletal er ikke tilpasset siden år 2002 og Silkeborg kommune accepterer derfor, at vandforbruget kan variere betydeligt i forhold til de udregninger der er foretaget.

Energi og vandforbruget skal kunne sammenlignes med de tidligere års forbrug for at se om forbruget har været stigende. Registreringerne skal kunne fremvises ved tilsyn på ejendommen.

Vilkår

Der stilles vilkår til årlige registreringer af forbrug, samt krav om kontrol af energiforbruget af en energikonsulent.

4.5 SPILDEVAND OG REGNVAND

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE:

Der foretages ingen ændringer i ejendommens spildevandsforhold. Der bygges ikke nyt i forbindelse med dette tillæg til miljøgodkendelsen, så der er ungen ændringer i regnvandshåndteringen.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Rengøringsvand

Rengøringsvand fra rengøring i stalde ledes til gyllesystem. Dette er i henhold til gældende lovgivning. Spildevandsmængden forventes, at være indregnet i normtallene for gødningsmængder.

Kommunen vurderer at det spildevand, der er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen håndteres i overensstemmelse med bekendtgørelsens regler.

Befæstede arealer

Der etableres ingen befæstede arealer omkring staldanlæggene og regnvand fra de omkringliggende arealer nedsives direkte.

Silkeborg Kommune vurderer at afledning af overfladevand fra befæstede arealer sker i henhold til miljøbeskyttelseslovens bestemmelser

Sanitært spildevand

Der er ikke toilet i staldbygningerne og dermed ikke sanitært spildevand der vedrører produktionen.

Kommunen vurderer, at sanitært spildevand håndteres, så der ikke opstår uhygiejniske forhold eller miljømæssig skade.

4.6 AFFALD OG OLIE / KEMIKALIER

Bedriften er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen, derfor skal man på ejendommen føre registrering over affaldsproduktionen efter de gældende regler samt at bortskaffelsen skal ske i overensstemmelse med kommunes affaldsregulativ.

Det fremgår af Affaldsbekendtgørelsens § 64, at virksomheder skal kildesortere deres affald. Virksomheden skal derudover sikre sig, at væsentlige dele af deres kildesorterede affald går til materialenyttiggørelse.

Alle kemikalier, olieprodukter, pesticider mv. opbevares forsvarligt, i rum med støbt gulv og uden afløb.

De estimerede mængder af affald for ansøgt drift fremgår af Tabel 4.6.1.

Tabel 4.6.1. Affaldsproduktion på ejendommen

Affaldstype	Opbevaring	Placering	Mængde pr. år	Modtager
Plast/brændbart	6 m ³ Container	Ud for staldværksted (nr. 20 på situationsplanen)	Ca. 300 m ³	Afhentes
Farligt affald - Kemiske midler, herunder sæbe m.m. - Akkumulatorer /batterier - Lysstofrør - Spraydåser	plastbeholdere	Staldværksted		Genbrugsplads Miljøbil
Medicinrester, kanyler, etc.	Kanyleboks	Staldværksted		Apotek Genbrugsplads
Aske (halmfyr mm)	-	-	-	-
Døde dyr	Kadaverkappe/ container Placering, se situationsplan	Pkt. 22 på situationsplan		DAKA henter ca. 75 gange årligt

Olieoplæg

Diesel opbevares i en 4000 l dieselolietank fra år 2002 i maskinhus. Tanken er placeret på en fast og tæt bund uden afløb. Maskiner tankes på en plads med fast og tæt bund. Tankpistolen er med automatisk stop.

Fyringsolie opbevares i en 1500l nedgravet, godkendt tank fra 1990 som er placeret foran stuehuset, se situationsplanen på bilag 2. Forbindelsen mellem oliefyr og tank er enstrengt.

Motorolie, smøreolie mv. opbevares i maskinhuset. Der er spildbakke under olieprodukterne som kan rumme indholdet af den største beholder på spildbakken.

Der er et lukket, aflåst rum til opbevaring af kemikalier. Der er ingen afløb i rummet.

Kommunen vurderer, at der ikke vil være problemer med hensyn til opbevaring og affaldsbortskaffelsen fra virksomheden, såfremt de stillede vilkår i overholdes.

Der stilles vilkår til indretning af tankplads for dieselolie, opbevaring af spidolie og kemikalier mv., samt registrering af affaldsmængder og typer, og dokumentation for at affaldet bortskaffes på lovlig vis.

4.7 DRIFTSFORSTYRELSE ER UHELD

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er lavet en beredskabsplan for ejendommen. I beredskabsplanen er der redegjort for de typiske miljømæssige uheld eller ulykker, der kan opstå.

Beredskabsplanen vil ligge på en fast plads med nem adgang hertil for bl.a. medarbejdere, som vil blive vejledt i beredskabsplanen.

For at minimere omfanget af eventuelle uheld, er der ophængt vejledning til hvem der skal underrettes og disses telefonnumre.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Silkeborg Kommune vurderer, at de typiske uheld eller ulykker, der kan opstå på ejendommen, er beskrevet tilstrækkeligt i beredskabsplanen.

4.8 AMMONIAKTAB FRA STALD OG LAGER

Fra stald og lager sker der et luftbåret tab af kvælstof i form af fordampning af ammoniak. En del af den fordampede ammoniak falder ned i kort afstand fra kilden, hvilket kan forringe kvaliteten af skove og naturområder.

Ifølge beregningerne i ansøgningssystemet husdyrgodkendelse.dk er den samlede fordampning af ammoniak fra anlæggets stald og lager på 5.150 kg N/år i nudriften. Dette øges til 6.332 kg N/år.

Husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveau for ammoniak fremgår af bilag 3 pkt. A til godkendelsesbekendtgørelsen, og er sammensat af:

- et generelt krav om reduktion af ammoniakfordampning fra husdyrbruget og
- et krav om maksimalt tilladte totalbelastning af ammoniakfølsomme naturområder omfattet af lovens § 7 ved deposition af ammoniak
- samt krav om maksimalt tilladte merbelastning af øvrige ammoniakfølsomme naturområder efter en konkret vurdering, jf. lovens § 27, stk. 1.

Det generelle ammoniakreduktionskrav

I ansøgningssystemet husdyrgodkendelse.dk er der foretaget beregning af det generelle ammoniakreduktionskrav for den ansøgte produktion. Dette sammenholdes med det beregnede ammoniaktab på produktionsniveau for den ansøgte drift, for at vurdere om det generelle krav til ammoniakemission er overholdt.

Nedenfor ses beregningerne af ammoniakreduktionskravet og det beregnede ammoniaktab ved den ansøgte produktion.

Tabel 4.8.1. Ammoniakreduktionskravet og beregnet ammoniakemission for ansøgt produktion.

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

Overstiger græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt?	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-754,11 kgN/år

Ammoniaktab i nudift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	0
Ammoniaktab fra staldafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	4371,02
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	948,22
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	917,52
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	86,66

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det generelle ammoniakreduktionskrav

For søer og slagtesvin stilles krav om 30 % reduktion af ammoniaktabet fra stald og lager i forhold til bedste staldsystem med udgangspunkt i normtal 2005/2006 (referencestaldsystemet). For smågrise er reduktionskravet 20 %. Reduktionskravet gælder for udvidelser samt stalde der renoveres.

I ansøgningssystemet husdyrgodkendelse.dk er det beregnet, at det generelle krav om reduktion af ammoniak er overholdt for den ansøgte produktion. Idet den samlede ammoniakfordampning

fra anlægget ved den ansøgte drift er 754 kg N lavere, end hvad der er krævet for at overholde ammoniakreduktionskravet. Se opsummering i ovenstående tabel 4.8.1 fra ansøgningen

Teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning

Ammoniakemissionen vedr. ammoniak kan begrænses ved en kombination af teknikker/ teknologier indenfor fodring, staldindretning og opbevaring af husdyrgødning. Se Ansøger har valgt, at anvende gyllekøling i stald nr. 8, 9, og 10, som virkemiddel til begrænsning af ammoniakemissionen. Der er i den oprindelige miljøgodkendelse valgt teltoverdækning af gyllebeholdere og fodertilpasning. Disse tiltag erstattes i denne ansøgning af gyllekøling.

Tabel 4.8.2 Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampningen

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning (miljøteknologi)

Staldnavn	Nudrift Ansøgt drift	Supplerende teknologi	Indtastet ammoniak effekt (%)	Driftstimer per år / Benzoesyre (gr)	Reduceret ammoniak- fordampning (kgN/år)
1,2 og 3 sostalde i de gamle bygninger	Ingen data				
5 og 6 sostald nord	Ingen data				
4 stald, nord-syd vendt	Ingen data				
7 Farestald øst	Ingen data				
8 Farestald vest	Nudrift	Gyllekøling	0,00%	0,00	0,00
	Ansøgt	Gyllekøling	10,80%	8760,00	62,00
10 Drægtighedsstald	Nudrift	Gyllekøling	0,00%	0,00	0,00
	Ansøgt	Gyllekøling	10,80%	8760,00	176,00
9 Klimastald	Nudrift	Gyllekøling	0,00%	0,00	0,00
	Ansøgt	Gyllekøling	10,80%	8760,00	146,00

Ansøger har valgt, at anvende gyllekøling i stald nr. 8, 9, og 10, som virkemiddel til begrænsning af ammoniakemissionen. Der er i den oprindelige miljøgodkendelse valgt teltoverdækning af gyllebeholdere og fodertilpasning. Disse tiltag erstattes i denne ansøgning af gyllekøling.

Tabel 4.8.2 Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampningen

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning (miljøteknologi)

Staldnavn	Nudrift Ansøgt drift	Supplerende teknologi	Indtastet ammoniak effekt (%)	Driftstimer per år / Benzoesyre (gr)	Reduceret ammoniak- fordampning (kgN/år)
1,2 og 3 sostalde i de gamle bygninger	Ingen data				
5 og 6 sostald nord	Ingen data				
4 stald, nord-syd vendt	Ingen data				
7 Farestald øst	Ingen data				
8 Farestald vest	Nudrift	Gyllekøling	0,00%	0,00	0,00
	Ansøgt	Gyllekøling	10,80%	8760,00	62,00
10 Drægtighedsstald	Nudrift	Gyllekøling	0,00%	0,00	0,00
	Ansøgt	Gyllekøling	10,80%	8760,00	176,00
9 Klimastald	Nudrift	Gyllekøling	0,00%	0,00	0,00
	Ansøgt	Gyllekøling	10,80%	8760,00	146,00

Den ansøgte udvidelse overholder det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stalde og lagre i forhold til referencestaldsystemet, samt kravet om anvendelse af BAT, som fremgår af afsnit om BAT. I forbindelse med kravet om BAT er der stillet vilkår til diverse teknikker og teknologier, som er valgt for at kunne overholde kravet.

Se vilkår til staldindretning og gyllekøling i godkendelsens afsnit "Vilkår for miljøgodkendelsen" under *Indretning af staldanlæg, Gyllekøling og Fodring*.

4.9 PÅVIRKNING AF NATUR MED AMMONIAK

Ammoniakfølsomme naturtyper – kategori 1,2 og 3-natur

Den ammoniakfølsomme natur, som er beskyttet, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er opdelt i tre kategorier.

Kategori 1-natur: Omfatter ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000 planlægningen. For de Natura 2000-naturtyper, som ikke er kortlagt (primært søer), skal kommunen vurdere den eventuelle påvirkning. Kategori 1-natur omfatter ligeledes § 3-heder og -overdrev indenfor Natura 2000-områder, som ikke er nævnt ovenfor.

Kategori 2-natur: Omfatter højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og som ligger udenfor Natura 2000-områder, samt øvrige ammoniakfølsomme naturområder, jf. § 27 stk. 1 i husdyrloven (Pkt. 3 ad c):

Kategori 3-natur: Kommunen skal konkret vurdere følgende beskyttede, ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2: Heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, samt ammoniakfølsomme skove. En nærmere definition af ammoniakfølsom skov fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 pkt. 3 ad C.

Skov defineres som arealer, der er større end ½ ha og mere end 20 meter brede, og som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer, jf. skovlovens definition af skov.

En skov betegnes som ammoniakfølsom, når:

- 1) der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel "skovjordbund",
- 2) skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel "skovjordbund", eller
- 3) der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskoves arter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25.

Beskyttelsesniveauer for ammoniakfølsomme naturtyper

Krav til maksimal ammoniakdepositionen for de forskellige ammoniakfølsomme naturtyper, jf. kategori 1-, kategori 2- og kategori 3-natur fremgår af nedenstående Tabel 4.9.1.

Tabel 4.9.1 Beskyttelsesniveauer for bestemte ammoniakfølsomme naturtyper:

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. Ammoniakfølsomme Natura 2000 naturtyper samt øvrige heder og overdrev indenfor Natura 2000 områder	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. Ammoniakfølsomme	Max. total deposition på 1,0 kg N/ha/år.

naturområder udenfor Natura 2000, som er højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha, samt overdrev større end 2,5 ha.	
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, og ammoniakfølsomme skove.	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år

* Kumulationsmodel for antal husdyrbrug i nærheden fremgår af bilag 3 pkt. 4

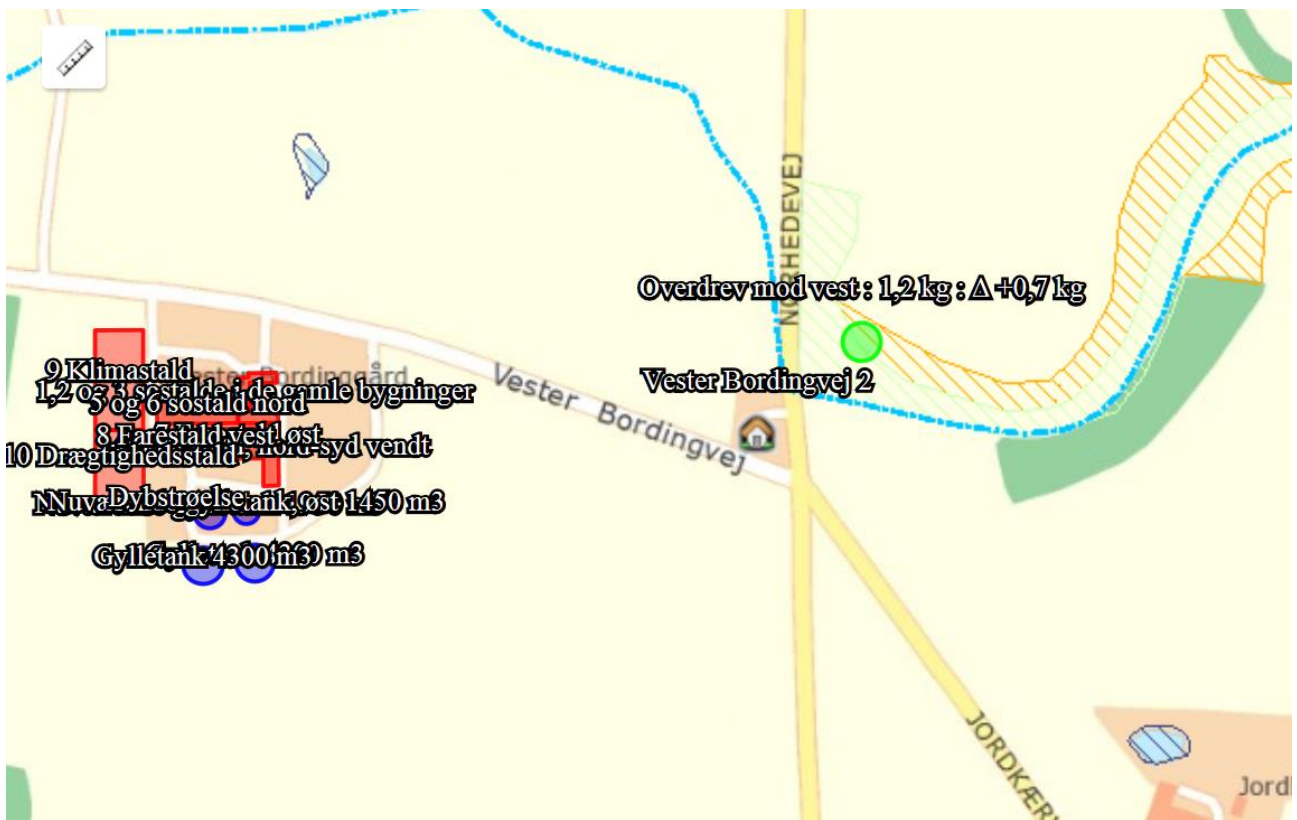
MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Beregning af ammoniakdeposition på nærliggende naturområder

Afsætningen af luftbåren ammoniak på de omkringliggende naturområder, fra det ansøgte dyrehold er beregnet i www.husdyrgodkendelse.dk. Der er foretaget beregninger af ammoniakafsætningen for kategori 1,2 og 3-naturområder nærmest ejendommen.

Beregningspunkterne og resultatet af beregningerne fremgår af nedenstående kort (Figur 4.9.2) og tabel 4.9.2.

Figur 4.9.2 Oversigtskort med beregningspunkter. Beregning af total- og merdeposition af luftbåren ammoniak på nærliggende kategori 1, 2 og 3-natur fra det ansøgte projekt

Tabel 4.9.2 Beregning af ammoniakdeposition fra stald og lager på kategori 1,2 og 3 natur i nærheden af anlægget. Totaldeposition og merdeposition er angivet.

2.5.4.1 Påvirkning af natur

 Åben kort

Opret naturpunkt							
Navn	Kategori ▲	Opretter	Kumulation	Ruhed	Merdeposition [kgN]	Totaldeposition [kgN]	
 Refshalegård plantage	2	Myndighed	Nul ejendomme	Mk	+0,0	0,0	
 Overdrev mod øst	3	Myndighed	Nul ejendomme	Bn	+0,2	1,2	
 Overdrev mod nordvest	3	Myndighed	Nul ejendomme	Bn	+0,0	0,3	
 Overdrev øst 2	3	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,1	0,8	

Ved kategori 1 natur, skal der foretages en vurdering i forhold til kumulationsmodellen jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Bemærk at den angivne værdi i kolonnen "kumulation" anvendes ikke til beregning af deposition.

For kategori 1 natur skal det vurderes, om der er komulation med andre ejendommen. I det konkrete tilfælde med habitatnaturområdet Stenholt mose og Stenholt skov er der ikke komulation med andre ejendomme, hvorfor den maksimale totaldeposition ikke må overstige 0,7/ kg N/ha/år.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Forbudszone i § 7 er overholdt

Anlæggets påvirkning af beskyttet natur

Kategori 1 natur (Kvælstoffølsomme naturtyper indenfor natura 2000)

Nærmeste Natura 2000 områder er EF-Habitatområde Stenholt mose og Stenholt skov, som ligger mere end 5 km vest for anlægget på Vester bordingvej 1. På grund af afstanden vil der ikke være risiko for påvirkning af kvælstoffølsomme naturtyper i habitatområdet fra det ansøgte anlæg.

Kategori 2 natur (Højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha)

Anlægget ligger ca. 2,5 km fra de nærmeste naturområder, omfattet af kategori 2. Der er tale om en højmose ved Buskelund og nogle hedeområder 3 km vest for anlægget. Afstanden til disse områder er så stor, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af naturområderne som følge af udvidelsen.

Kategori 3 natur (Heder, moser og overdrev og ammoniakfølsomme skove)

De få § 3 beskyttede naturområder der findes indenfor 300 m. fra anlægget, er alle næringsrige B-målsatte vandhuller omgivet af dyrkede marker. Vandhullerne vurderes ikke at blive påvirket væsentlig af udvidelsen. Der erindres om den lovpligtige 2 meter bræmme langs ejendommens vandløb og søer

Ca. 450 meter øst for anlægget ligger der en eng og et overdrev.

Silkeborg Kommune har besigtiget området den 5. august 2016

Engen fremstår næringsrig med få eller ingen kvælstoffølsom vegetation. Engen vil ikke blive påvirket af den ansøgte udvidelse.

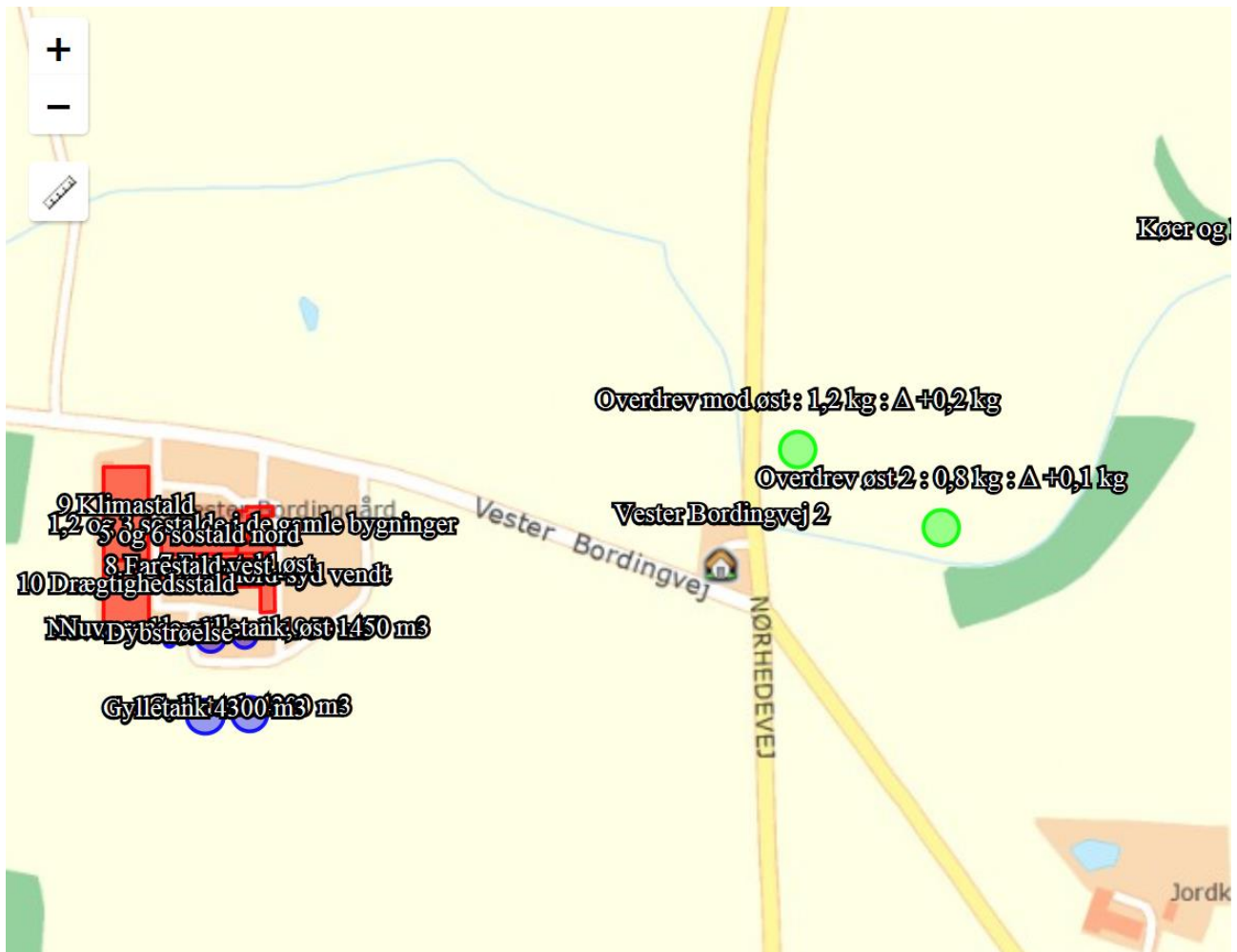
Overdrevet, som ligger 470-1000 meter øst for anlægget, er meget fint og indeholder artsrige partier med lav og nøjsom overdrevsvegetation. Den vestlige del af overdrevet, som ligger nærmest anlægget er let næringspåvirket med få overdrevsarter.

Den centrale og østlige del af overdrevet, som ligger 550-850 meter øst for anlægget, er derimod meget fin. På de stejle skrånninger vokser der bl.a. djævelsbid, almindelig ulvefod, liden klokke, lægeærenpris, hundevioli, hedelyng, pillestar og mange andre karakteristiske overdrevsarter. Ved besigtigelsen blev der også observeret flere rødlistede sommerfugle og andre sjældne insekter på overdrevet, herunder markperlemorssommerfugl, dukatsommerfugl og blåhatjordbi.

Beregninger viser at totaldepositionen på overdrevet fra den ansøgte produktion er på 1,2 kg N/ha/år og at dette giver en merdeposition på 0,7 kg N/ha/år.

Beregning til den centrale og fine del af overdrevet giver en deposition på 1,1 kg N/ha/år og at dette giver en merdeposition på 0,6 kg N/ha/år.

Den ansøgte produktion vil muligvis på lang sigt påvirke overdrevet, men depositionen er i overensstemmelse med kriterierne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

k689-02-ov og k689-03-ov

Ca. 750 meter NV for husdyrbruget ligger to B-målsatte overdrev. Overdrevene er under tilgroning, men indeholder stadig en veludviklet overdrevsflora. Ved en besigtigelse den 13. juli 2009 blev der fundet adskillige karakteristiske overdrevsarter på begge arealer. Tilgroningen af overdrevet skyldes primært ophørt græsning.

Den vejledende tålegrænse for overdrev er 10-20 kg N/ ha/år (Skov- og Naturstyrelsen, 2005). Tålegrænsen for disse 2 overdrev forventes derfor at være i den midterste til høje ende af de 10-20 kg N/ha/år ud fra deres nuværende tilstand.

Den generelle baggrundsbelastning i Silkeborg Kommune er beregnet til 18,5 kg N/ha/år (DMU), hvilket betyder at kvælstofbelastningen i forvejen kan forventes at være høj i forhold til naturtypernes tålegrænser.

Merafsætningen fra stald og lager på overdrevet som følge af udvidelsen er beregnet til 0,1 kg N pr. år. Da tilgroningen af overdrevet er fremskredent primært på grund af manglende græsning og rydning, vurderes merafsætningen ikke at medføre en væsentlig påvirkning af arealets naturtilstand.

k689-01-en

B-målsat eng som ligger ca. 900 meter NV for husdyrbruget. Engen er besigtiget den 14. juli 2006. Ved denne besigtigelse blev der udelukkende fundet arter, som indikerer at engen er meget næringsrig og engen blev C-værdisat.

Engen er efter kommunens vurdering ikke næringsfølsom og vil ikke blive påvirket væsentligt af udvidelsen.

Der findes desuden et par næringsrige B-målsatte vandhuller omgivet af dyrkede arealer i denne zone. Vandhullerne vurderes ikke at blive påvirket væsentligt af udvidelsen.

Andre naturområder indenfor 2000 m. fra anlægget

k688-01-mo, k688-02-mo og k688-03-mo

B-målsatte moser beliggende ca. 1250 meter vest for anlægget. Floraen er domineret af krat og højt voksende urter. Da der ikke er tale om særlig kvælstoffølsom vegetation vurderes tålegrænsen at være ca. 25-30 kg N/ha/år. Merbelastningen af moseområderne vurderes ikke at være væsentlig.

K679-01-he

Hedeområde beliggende 1800 meter SV for Vester Bordingvej 1. Hedeområdet er B-målsat med en karakteristisk hedeflora. Heden er under tilgroning.

På grund af afstanden fra anlægget vurderes merbelastningen at være uvæsentlig.

Beskyttede og sjældne arter (Bilag IV, rødliste mv.)

I forhold til beskyttede dyre- og plantearter efter EF-habitatdirektivets bilag IV, er det konstateret, at der lever odder ved Lemming Å. Det er kommunens vurdering, at det ansøgte ikke vil påvirke odderen og dens levesteder eller fødegrundlag negativt eller virke forstyrrende for arten.

En række andre dyr og planter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk levested på eller omkring ejendommen og arealerne. På baggrund af faglig rapport nr. 635 fra Danmarks Miljøundersøgelser samt kommunens øvrige kendskab vurderes det umiddelbart, at der kan være damflagermus, vandflagermus, brunflagermus, langøret flagermus, sydflagermus, trolldflagermus, dværgflagermus, stor vandsalamander, spidssnudet frø og markfirben.

Silkeborg Kommune vurderer, at udvidelsen ikke vil have negativ indflydelse på de nævnte arter.

Kommunen er endvidere ikke bekendt med, at der er forekomster af planter og dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets anlæg og udbringingsarealer.

Samlet vurdering

Ud fra disse forhold, er det kommunens samlede vurdering, at det ansøgte projekt med de beskrevne vilkår i afgørelsen overholder beskyttelsesniveauet for ammoniak i bilag 3 og at ammoniakfordampningen fra anlægget på Bangshåbvej 15 ikke medfører en væsentlig påvirkning af kategori 1, 2 og 3 natur omkring ejendommen.

For at fastholde ammoniakemission på det niveau, som ligger til grund for vurderingen, det generelle krav til ammoniakemission og BAT, bliver der stillet vilkår til fodring, gyllekøling, overdækning af gyllebeholdere og staldsystemer.

5 GØDNINGSPRODUKTION OG HÅNDTERING

5.1 GØDNINGSTYPER OG MÆNGDER

I dette afsnit er der kun vurderet på håndteringen og opbevaring af husdyrgødningen på selve husdyrbruget. Alle arealvurderingerne sker i miljøgodkendelsens afsnit 7.

I den ansøgte produktion produceres 15.980 m³ gylle inkl. drikkevandsspild og vaskevand. Der produceres 162 x 1,7 = 275 m³ dybstrøelse.

Der modtages ikke husdyrgødning fra andre. Der afsættes 23.910 kg N og 6179 kg P til biogasanlæg eller 3. mand, se nedenstående tabel fra ansøgningen.

Tilført husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	Antal DE
Ingen data					

Afsat husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Svinegylle	23910,00	6179,00	75,00	0,00	247,00

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Dybstrøelse	1239,18	356,52	0,74	12,89
Svinegylle	48299,47	11663,33	0	514,84
Total	49538,65	12019,85	0,74	527,73

Produktion af gylle, inkl. Opsamling af vand = 16.000 m³ pr år
Tilstrækkelige opbevaringskapacitet, jf. vedlagt opgørelse = 12.000 m³

Der er ikke fratrukket regnvand for den kommende teltoverdækning af gyllebeholderne.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Opbevaringskapacitet

Beregning af produktion af gyllemængden for ansøgt drift fremgår af

Tabel 5.1.1 Beregning af gødningsproduktion

	Ton pr. årscyklus	Ton i alt
Løbe-/drægtighedsstald		
1.357 årssøer Løsgående, delvist fast gulv	4,71	6392
243 årssøer, Løsgående, dybstrøelse + spaltegulv	2,19	532
Farestald		
1.600 årssøer, Kassestier, delvist fast gulv	1,7	2720
48.000 smågrise fra 7,1 – 31 kg, Toklimastald, delvist spaltegulv	0,132	6336
Modtaget til opbevaring fra andre ejendomme		
Afsat til opbevaring på andre ejendomme		
I alt		16000

Tilstrækkelig opbevaringskapacitet

Beregning af produktion af gødningsmængder for ansøgt drift fremgår af tabel herunder.

Opbevaringskapaciteten svarer til $12.660 / 16.000 * 12 = 9,5$ måneders opbevaringskapacitet. + kapaciteten i gyllekanalerne.

Det vurderes, at ovenstående kapacitetsberegning er fyldestgørende og har medtaget overfladevand fra alle de omkringliggende arealer som afvander til gyllebeholderne, herunder regnvand i gyllebeholderne.

Ifølge lovgivningen skal husdyrbrug have opbevaringsanlæg for husdyrgødning med en kapacitet, der er tilstrækkelig til, at udbringningen kan ske i overensstemmelse med gældende regler herfor. Udnyttelsen af husdyrgødningens næringsstofindhold skal opfylde kravene i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.

Den tilstrækkelige opbevaringskapacitet vil normalt svare til mindst 9 måneders tilførsel. Driften af denne ejendom, hvor der normalt udbringes husdyrgødning både om foråret og i sensommeren til vinterafgrøder, vil medvirke til, at der ikke stilles krav om op til 1 års opbevaringskapacitet. Det vurderes, at 9 måneders opbevaringskapacitet er *tilstrækkeligt på denne ejendom*.

Gyllebeholdernes placering

Gyllebeholderne er placeret syd for husdyrbruget og afstanden til nærmeste nabo, Vester Bordingvej 5 er over 100m (Knap 300m).

Der etableres beplantning rundt om beholderne, for at sløre dem i landskabet.

Da der er mere end 100m til nærmeste nabo vurderes det, at der ikke vil opstå væsentlige gener i forbindelse med tømning af og omrøring i beholderne. Det vurderes, at der ikke er behov for at stille vilkår, til tidspunkter for omrøring og udkørsel.

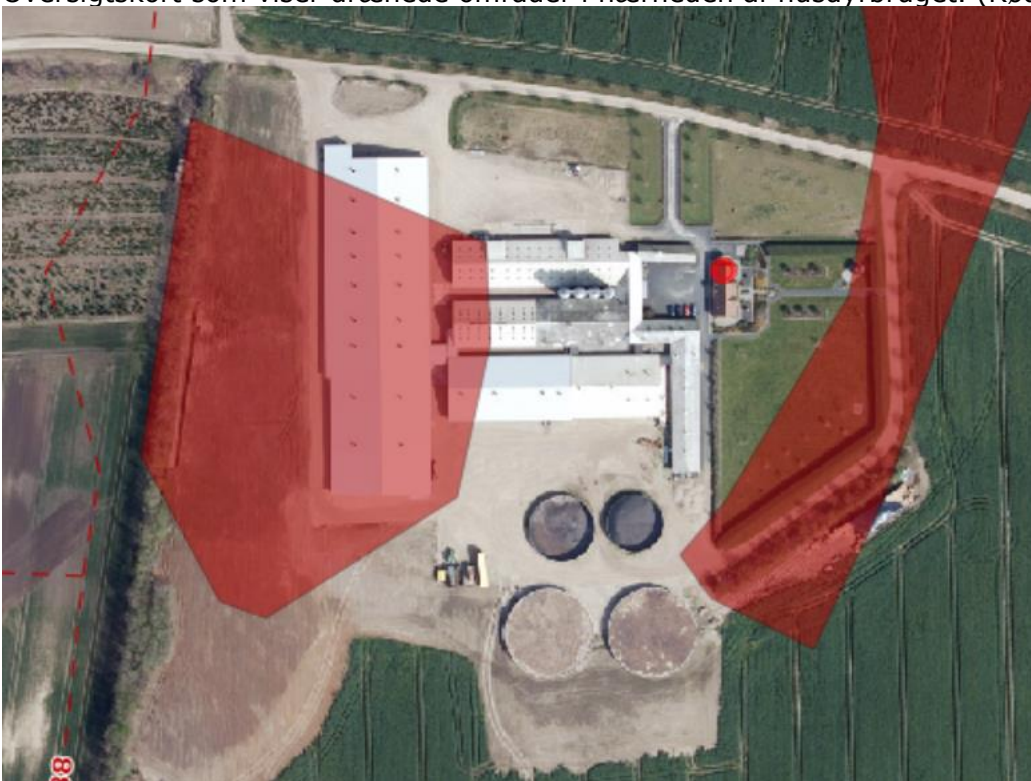
Oversigtskort med gyllebeholdernes placering.

Sikring mod uheld

Der er drænområder tæt på de ansøgte areal til gyllebeholderne.

Oversigtskort som viser drænedede områder i nærheden af husdyrbruget. (Rød farve)

Påfyldningsplads

Al omlastning af gylle sker med gyllevogn med fastmonteret kran, hvor pumpen sidder på gyllevognen, og der sker en automatisk tømning af pumperøret tilbage i gylletableholderen. Omlastning og pumpning sker altid under opsyn, derfor vurderes det, at der ikke er større risiko for uheld i forbindelse med utilsigtet igangsætning af pumper, spild m.m.

Ansøger har sikret sig, at der ikke er dræn tættere end 15 m fra gyllebeholderne og det vurderes derfor, at det er tilstrækkeligt med følgende vilkår til sikring af det omkringliggende vandmiljø.

- Påfyldning af gyllevogne o.l. skal enten foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning, eller med gyllevogne som har påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.

Det lægges op til, at der skal etableres et omfangsdræn rundt om gyllebeholderne, som tilsluttes til en inspektionsbrønd. Omfangsdrænen skal placeres under bundniveau, så det kan kontrolleres om gyllebeholderne er tætte eller hvor højt grundvandet står.

5.3 FAST GØDNING INKL. DYBSTRØELSE

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Fra de 243 årssøer på dybstrøelse med spaltegulv produceres der ca. $163 \text{ tons} \times 1,7 = 277 \text{ m}^3$ dybstrøelse årligt, som opbevares i en dybstrøelsesmåtte i stalden. Dyrene går på opdelt lejeareal, med spalter ved foderbordet og dybstrøelse i lejearealet. Dybstrøelse udbringes kun fra stald til nedpløjning i forår og efterår.

Opbevaringskapacitet er ca. 7 måneder, da der kun muges ud i forbindelse med forårs- og efterårs såning, hvor dybstrøelsen pløjes direkte ned inden såning.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Ud fra den miljøtekniske redegørelse, hvor der ikke beskrives noget behov for at udlægge dybstrøelse i markstakke, samt med udgangspunkt i vejledningens tekst stilles der vilkår om, at der ikke må lægges dybstrøelse i markstak.

Uddrag fra vejledningen om etablering og overdækning af kompost i markstakke
En undtagelse er dybstrøelse fra svinestalde uden separat gødeareal. Svin fordeler ikke gødningen naturligt over hele måtten, som f.eks. kvæg gør det, men gøder i stedet i afgrænsede områder. Der er derfor risiko for, at gødningsmåtten bliver uhomogen med områder hvor tørstofindholdet er betydeligt under 30 %.

5.4 ANDEN ORGANISK GØDNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er ikke søgt om anvendelse af anden organisk gødning som f.eks. slam, kartoffelfrugtsaft eller lignende.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det vurderes, at husdyrbruget ikke kan modtage anden organisk gødning ved fuld produktion, da der er sat vilkår for hvor meget kvælstof og fosfor der må udsprede pr. ha, se afsnit 7.3.

6 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

6.1 LUGT

Generelt vedr. lugt

Forhold som kan have betydning for lugtemissionen kan være arten, antallet og størrelsen af dyr, staldindretning, ventilationsanlæggets udformning, belægningsgrad, strøelse, gødningshåndtering, fodring, drikkevandssystem samt hygiejne i stalden samt opbevaring. I IT-ansøgningssystemet vurderes og beregnes lugt udelukkende ud fra staldanlæggene til dyrehold. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og lugtgener ved udbringning indgår ikke i lugtberetningen og håndteres derfor ved hjælp af de generelle regler.

For alle ejendommens staldafsnit er der ud fra angivelser på lokalmiljøkortet i it-systemet beregnet afstand og retning fra anlægget til enkeltbeboelse, samlet bebyggelse og byzone.

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Lugtemission og genegrænser i forhold til omkringboende

Genekriterierne i forhold til omkringboende er overholdt jf beregningerne.

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnitsafstand	Bort-screenet	Genekriterie overholdt
+ Vester Bordingvej 2	0	NY	273,66	254,06	273,49	253,95	455,36	Ja	Ja
+ Sinding Hovvej 15	0	FMK	15,33	12,32	15,33	12,32	308,22	Nej	Ja
+ Kærsgård, Balle	0	NY	843,07	799,44	800,91	759,46	2.465,77	Ja	Ja

0.00* = Geneafstand kunne ikke beregnes da samlet antal dyr falder under spredningskurven. Bemærk for mink udregnes geneafstand kun med NY, hvorved FMK vil give 0.00 hvis der kun er mink i stalden.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Tabel 6.1.1: Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til naboer. Afstandene er målt fra nærmeste staldhjørne.

	Afstand fra nærmeste staldhjørne	Adresse
Nabo uden landbrugspligt	Ca. 350	Vester Bordingvej 2
Nabo med landbrugspligt	Ca. 190	Vester Bordingvej 5
Samlet bebyggelse	Ca. 1.000 m	Sinding by
Byzone	Ca. 2.300 m	Silkeborg by

Resultatet af it-systemets lugtberegning

It-systemets lugtberegninger viser, at staldanlægget overholder afstandskravene til naboer, samlet bebyggelse og byzone.

Konklusion

Når de beregnede afstandskrav til nærmeste beboelse (uden landbrugspligt), samlet bebyggelse og byzone er overholdt, har kommunen ikke livhjemmel til, at skærpe lugtgenekriterierne eller meddele afslag på den ansøgte udvidelse.

Hvorvidt en lugtpåvirkning opleves som generende afhænger af modtagerens tolerancetærskel samt af lugtpåvirkningens intensitet og varighed. På baggrund heraf og under forudsætning af god staldhygiejne vurderes det, at husdyrbruget ikke vil give anledning til væsentlige gener hos omboende.

Der stilles vilkår til staldhygiejne og renholdelse af foderfaciliteter.

Der stilles ikke på baggrund af lugtpåvirkningen skærpede krav til gyllebeholdere eller gyllehåndtering, da der ikke forventes at være væsentlige lugtgener herfra i forhold til omboende.

Der stilles vilkår om, at såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at der forekommer lugtgener, der er væsentligt større, end der kan forventes, ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om dokumentation for god staldhygiejne og om, at der skal indgives og gennemføres projekter for afhjælpende foranstaltninger.

I vejledning om lugt står der følgende, markeret med kursiv.

Spredningsberegningerne tager udgangspunkt i følgende genekriterier ved beregning af den nødvendige geneafstand:

Kategori	Vejledende geneniveau
<i>Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde.</i>	5 OU _E /m ³
<i>Samlet bebyggelse i landzone eller område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende.</i>	7 OU _E /m ³
<i>Etablering, udvidelse eller ændring ved enkeltboliger</i>	15 OU _E /m ³

For byzone/sommerhusområde eller ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde skal genekriteriet overholdes i forhold til hele området og ikke kun til de beboelsesbygninger, som findes i området.

I forhold til samlet bebyggelse skal genekriteriet på 7 OU_E/m³ overholdes i forhold til de beboelsesbygninger, som kan udløse den samlede bebyggelse. Ved "samlet bebyggelse" forstås, at der indenfor en afstand af 200 meter fra en beboelsesbygning ligger mere end 6 andre beboelsesbygninger på hver sin samlede faste ejendom. Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter landbrugslovens regler, samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren for det ansøgte anlæg, indgår ikke ved opgørelsen over afstand til "samlet bebyggelse". Det er muligt, at visse af disse 6 andre ejendomme, som derved indgår i en samlet bebyggelse, ikke med sig selv som centrum kan danne en samlet bebyggelse. Disse vil ikke være omfattet af genekriteriet på 7 OU_E/m³.

Ved opgørelse af afstanden til "enkeltbolig", skal afstanden beregnes til selve bygningen, og ikke til eksempelvis den matrikulære skelgrænse for den ejendom, som enkeltboligen er beliggende på. Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter landbrugslovens regler, samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren for det ansøgte anlæg, indgår ikke ved opgørelsen over afstand til "enkeltbolig".

Kumulation i forhold til lugtberegning

Er der andre husdyrbrug, som medfører lugtgener i det samme punkt i byzone, skærpes kravene til geneafstanden i forbindelse med ansøgningen. Den beregnede geneafstand forøges i sådanne situationer hvis der indenfor 300 meter fra byzone o. lign. samt samlet bebyggelse

eller 100 meter fra nabobebyggelse findes andre staldanlæg på andre ejendomme, hvor der produceres mere end 75 DE.

Er der ikke andre staldanlæg anvendes geneafstandene uændret. I det konkrete tilfælde er der ikke andre ejendomme.

Lugtgener fra staldanlæg

Ansøger skal angive staldanlæggenes placering i forhold til nærmeste byzonegrænse, sommerhusområde, landzoneområde udlagt til boligformål (hvis relevant), samlet bebyggelse og enkeltbolig.

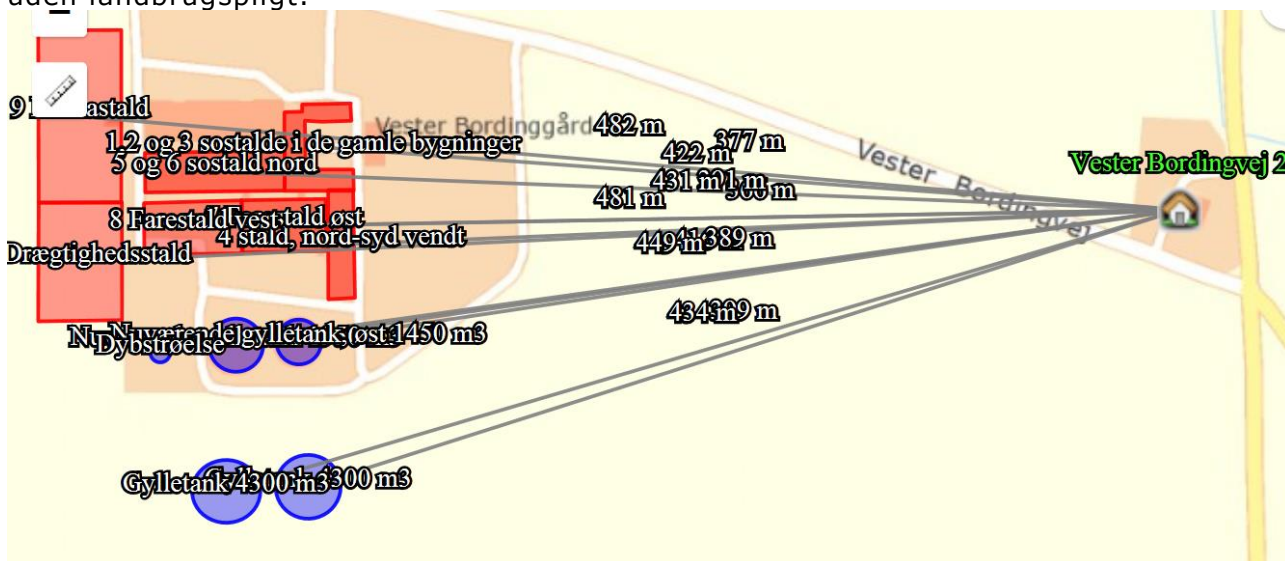
Princippet for lugtberegningen er, at man ud fra oplysninger om dyreart, staldsystem og maksimale staldbelægning beregner den nødvendige geneafstand, som er den afstand der minimum skal være fra lugtcentrum til de omkringboende.

Genekriterierne er et udtryk for, hvor meget lugt omboende i forskellige typer beboelsesområder må udsættes for, før det kan betegnes som værende "væsentlige lugtgener". Geneafstanden skal beregnes efter både Miljøstyrelsens lugtmodel og efter FMK-modellen.

Det resultat systemet viser, er resultatet efter den beregningsmodel, der giver den længste geneafstand til omboende, så genekriterierne overholdes uanset modelvalg.

På oversigtskortet i Figur 0.1 ses afstanden til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt.

Figur 0.1 – Oversigtskort med placering af staldanlæg i forhold til nærmeste nabo uden landbrugspligt.

Der stilles vilkår til at sammensætningen af dyr i de enkelte staldafsnit skal overholde de i ansøgningen opstillede forudsætning, se tabel 6.2.2

Tabel 6.2.2 Beregningsforudsætninger for den ansøgte lugtberegning.

Staldafsnit	Stald-system kode	Antal dyr	Antal stipladser	Ton dyr på stald	Antal måneder udegående	Lugt [LE]	Lugt [OU]	Effekt af teknologi [%]	Faktisk lugt [LE]	Faktisk lugt [OU]
1,2 og 3 sostalde i de gamle bygninger	SvSo09	100	22	4,84	0	290,40	1.584,00	0,00	290,40	1.584,00
	SvSo09	96	21	4,62	0	277,20	1.512,00	0,00	277,20	1.512,00
	SvSo01	81	60	13,20	0	792,00	960,00	0,00	792,00	960,00
5 og 6 sostald nord	SvSo04	243	190	41,80	0	2.508,00	3.040,00	0,00	2.508,00	3.040,00
	SvSo01	282	220	48,40	0	2.904,00	3.520,00	0,00	2.904,00	3.520,00
4 stald, nord-syd vendt	SvSo07	205	160	35,20	0	2.112,00	2.560,00	0,00	2.112,00	2.560,00
	SvSm01	0	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	SvSI02	0	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7 Farestald øst	SvSo09	601	131	28,82	0	1.729,20	9.432,00	0,00	1.729,20	9.432,00
8 Farestald vest	SvSo09	803	175	38,50	0	2.310,00	12.600,00	0,00	2.310,00	12.600,00
10 Drægtighedsstald	SvSo07	790	621	136,62	0	8.197,20	9.936,00	0,00	8.197,20	9.936,00
9 Klimastald	SvSm01	48000	7400	140,97	0	29.603,70	53.568,60	0,00	29.603,70	53.568,60
Køer og heste	KvAm11	3	0	2,10	10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	KvTy03	1	0	0,66	10	26,40	112,20	0,00	26,40	112,20
	KvSm01	3	0	0,23	10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	KvKs09	2	0	0,68	10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Hest01	1	0	0,20	10	8,00	34,00	0,00	8,00	34,00
	Hest02	1	0	0,40	10	16,00	68,00	0,00	16,00	68,00
	Hest03	1	0	0,60	10	24,00	102,00	0,00	24,00	102,00
SUM	-	51213	9000	497,83	-	50.798,10	99.028,80	-	50.798,10	99.028,80

Lugtgener fra udbringning af husdyrgødning

Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvor der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Udbringning af flydende husdyrgødning skal ske med nedfælder eller ved forsuring af gyllen inden udbringning på sort jord og i græsmarker. Udbringning med nedfælder minimerer lugtgenerne.

Der udbringes ikke gylle tæt på større by- og sommerhusområder, som kunne genere indbyggerne i en grad som ikke forventes for sådanne områder.

Det vurderes, at når de generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen - og vilkår for afgørelsen er overholdt, vil udbringningen af husdyrgødning ikke medføre lugtgener ud over hvad man må forvente, når man bor i landzone, hvor der drives landbrugserhverv.

6.2 FLUER OG SKADEDYR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Se miljøgodkendelsen

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, fluer m.v.), som skal bekæmpes effektivt.

På alle husdyrbrug er der risiko for opformering af fluer og andre skadedyr. Det er derfor vigtigt at der opretholdes en god staldhygiejne, og daglig rengøring er en væsentlig parameter til bekæmpelse af fluer.

Den lille stueflue kan sprede sig op til 1 km fra udklækningsstedet, men plagen er dog størst inden for en lille halv kilometer.

Ejeren af husdyrbruget har pligt til at bekæmpe fluer og det vigtigste er, at holde husdyrbruget ren for gødnings- og foderester, særligt i starten af fluesæsonen. Foder- og gødningsrester er ideelle udklækkesteder for fluer, som kan, i løbet af sommerperioden, udvikle sig til store flueforekomster, der ikke kan bekæmpes biologisk eller som kræver en stor indsats over en længere periode.

Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium opdateres 1 gang årligt.

Der stillede vilkår i miljøgodkendelsen vrideres, at være tilstrækkelige til sikring af fluebekæmpelsen på husdyrbruget.

Skulle der mod forventning indgå berettigede klager over fluegener fra husdyrproduktionen, kan Silkeborg Kommune efter en nærmere vurdering påbyde husdyrbruget at foretage tiltag til at reducerer fluegener.

Det vurderes at ejendommen skadedyrsbekæmpelse med de stillede vilkår er tilstrækkelige til at imødekomme væsentlige gener fra skadedyr.

6.3 TRANSPORT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Udviklingen i antallet af transportere ses af

Tabel 6.3.1 nedenfor. Det skal bemærkes, at antal og kapacitet pr. læs ikke er bindende (med mindre der er knyttet vilkår til).

Tabel 6.3.1 - Oversigt over udviklingen i det årlige antal transportere

Transporttype	Nudrift	Ansøgt drift	Hypighed	Forskel
Husdyrgødning	500	800	Dagtimerne	300
Foder, lastbil	52	84	Dagtimerne	32
Korn	130	210	Dagtimerne	80
Levende dyr	104	170	Dagtimerne	66
Døde dyr	75	75	Dagtimerne	0
Dieselolie	6	6	Dagtimerne	0

Transportveje for udbringning af husdyrgødning kan ses af bilag 2.

Antallet af transportere med foder, dyr og husdyrgødning vil stige. Antallet af transportere med døde dyr og olie vil i forbindelse med udvidelse være nogenlunde uændret.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Transport med gylle til udspretningsarealerne foregår med gyllevogn. De områder hvor der bliver flere kørsler fremgår af

Tabel 6.3.1.

Silkeborg kommune vurderer, at transport til og fra husdyrbruget ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt, når de til enhver tid gældende regler overholdes.

6.4 STØJ FRA ANLÆGGET OG MASKINER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ingen

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Silkeborg Kommune vurderer, at støjafgivelsen fra husdyrbrugets produktionsanlæg generelt vil være lavt.

Der kan forekomme støjkluder fra:

- Foderindblæsning
- Foderanlæg og kompressor
- Ventilation
- Transport til og fra ejendommen
- Periodevis støj i forbindelse med markdrift.

Der vil ske en forøgelse af støjen fra stort set alle ovennævnte støjkluder.

Silkeborg Kommune vurderer, at støjen fra husdyrbrugets aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener ved de omkringliggende nabobeboelser, i det afstanden til de nærmeste naboer ligger mere end 150m fra husdyrbruget.

Desuden er de fleste støjkluder placeret indendørs eller placeret hensigtsmæssigt i forhold til naboerne, se placering af staldene, kornsiloer og gyllebeholdere på nedenstående luftfoto i forhold til naboer.

Ifølge vejledningen om ekstern støj må ejendommens bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau ikke overstige følgende værdier ved nabobeboelser:

Dag	Tidspunkt	Støjniveau
Mandag - fredag	Kl. 7.00 – 18.00	55 dB (A)
Mandag - fredag	Kl. 18.00 – 7.00	40 dB (A)
Øvrige dage	Kl. 0.00 – 24.00	35 dB (A)

De anførte grænseværdier for støjbidraget regnes for overholdt, hvis de ikke overskrides af en måling eller beregning, der er midlet over en periode, som afhænger af tidspunktet på døgnet således:

- For dagperioden, kl. 7⁰⁰ – 18⁰⁰ alle dage, er måleperioden det mest støjbelastede, samlede tidsrum på 8 timer,
- For aftenperioden, kl. 18⁰⁰ – 22⁰⁰ alle dage, er måleperioden det mest støjbelastede, samlede tidsrum på 1 time, og
- For natperioden, kl. 22⁰⁰ – 7⁰⁰ alle dage, er måleperioden det mest støjbelastede, samlede tidsrum på en halv time.

Lastbiler som blæser korn op i siloer kan være meget støjende og da der ligger nabobeboelser indenfor 200m fra kornsiloerne, stilles der vilkår om, at der ikke må modtages foder med lastbiler som blæser foder op i kornsiloerne i natperioden fra kl. 22 – 6.

Der stilles vilkår, at såfremt der indkommer klager over støj fra produktionsanlægget med tilknyttede aktiviteter, vil Kommunen indhente dokumentation for, at støjkrafterne i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om 'Ekstern støj fra virksomheder' overholdes.

6.5 STØV FRA ANLÆG OG MASKINER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der kan forekomme støv fra kørsel på de omkringliggende arealer og veje. Der vil være en mindre støvgene ved indlæsning af færdigfoder.

I forbindelse med håndtering af halm og ved alle typer af transportere kan der opstå støvgener. Forhold, som kan medvirke til støv, er af begrænset karakter og varighed. Der vil blive produceret mere foder i ansøgt drift, hvorfor der vil forekomme mere transport i ansøgt drift.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Silkeborg Kommune vurderer, at der ikke vil opstå væsentlige støvgener med udvidelsen af dyreholdet. Dog henvises der til god landmandspraksis, og at al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel. Desuden skal alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Med en afstand på over 150 m fra husdyrbruget til nærmeste nabo, vurderes det, at der ikke vil opstå væsentlige støvgener fra husdyrbrugets drift.

Såfremt der modtages klager over støvgener, vil kommunen lave en mere konkret vurdering og evt. stille mere specifikke krav for at undgå støvgener.

6.6 LYS

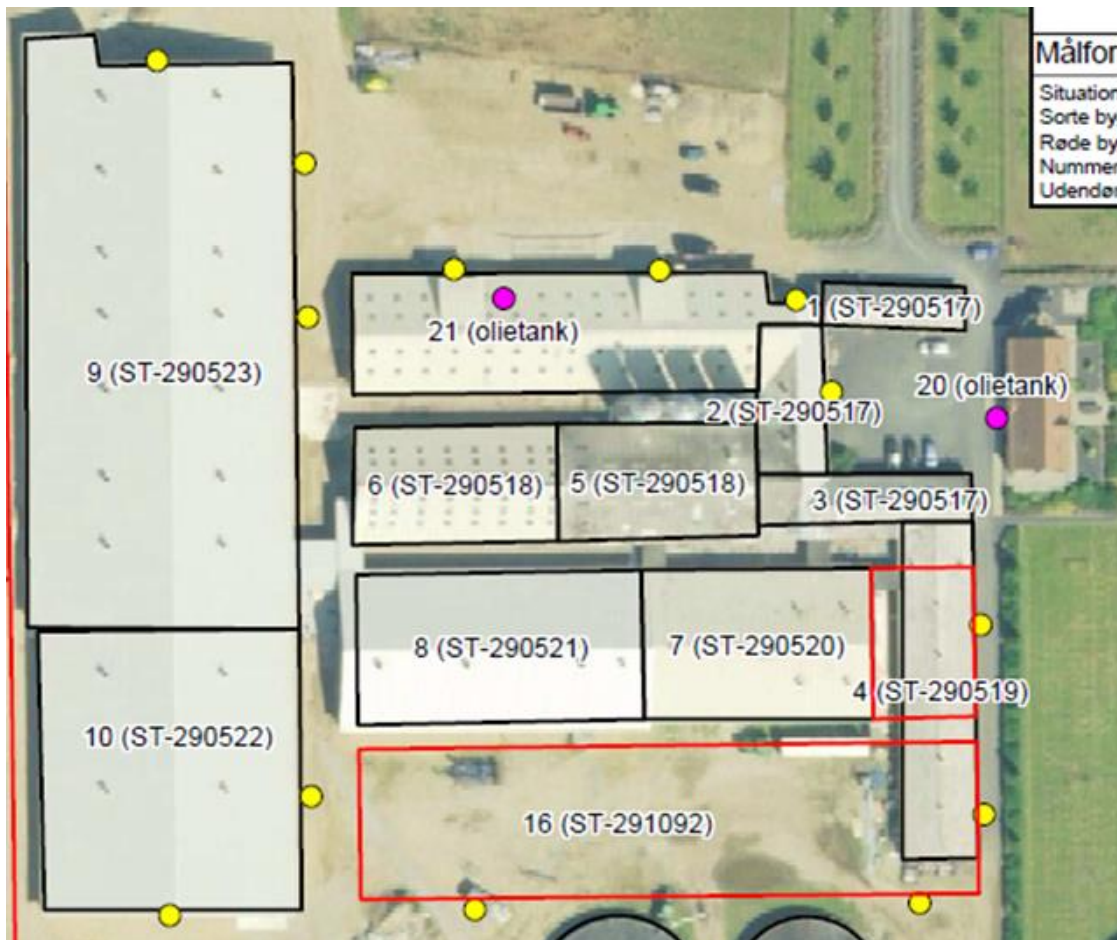
MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er ophængt udendørs belysning ved stuehus, ved mandskabsrum og ved ind- og udleveringsramper. Lyset vil være tændt efter behov med bevægelsescensor. Der er ingen udendørs belysning der har fjernvirkning, se lyskildernes placering på bilag 1 eller på nedenstående oversigtskort. (Markeret med gult prik)

Lyset sænkes i staldene om natten, der er derfor en begrænset fjernvirkning fra anlægget. Lyset i øvrige bygninger er slukket om natten

Der forventes ikke nogen fjernvirkning fra anlægget, som kan genere naboer eller trafikanter.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Silkeborg Kommune vurderer, at anvendelsen af lys i forbindelse med husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt.

Der er beplantninger langs de sider af ejendommen som kan ses fra naboer og de omkringliggende veje, og selv i vinterhalvåret, vil beplantningens stammer og grene dæmpe det lys der måtte komme fra bygningerne. En del af bygningerne skjuler også lyset fra de stalde som ligger længere tilbage i forhold til naboer.

Der henvises til afsnit 3 om placering i landskabet.

7 PÅVIRKNING FRA AREALERNE

VANDLØB, SØER OG FJORDE

Faktaboks 1 - Overfladevand

Udspretningsareal	Silkeborg Kommune	379,64 ha
Gylleaftaler	Silkeborg Kommune	179,68 ha
Dyretryk		1,4 DE/ha
Beregnet maksimale dyretryk	Ud fra arealer i N-klasse	1,4 DE/ha
Sædskifte	Reference	S4
Ekstra efterafgrøder	Ja	4 %
Fosforbudget	Overskud	13,3 kg P/ha
Kvælstofudvaskning (overfladevand)	DE _{reel}	1,39 Kg N/år
	Bidrag fra husdyrgødning	3,9 kg N
	Reduktionspotentiale	99,87 %
Slutrecipienter	Randers Fjord	

Faktaboks 2 – Gødning til udbringning

Husdyrgødning på ejede/forpagtede arealer	Kvælstof	49538 kg N/år
	Fosfor	12019 kg P/år
Husdyrgødning på aftalearealer	Dyreenheder	527,73 DE
	Kvælstof	23910 kg N/år
	Fosfor	6179 kg P/år
	Dyreenheder	247 DE

Markerne er stort set de samme som i miljøgodkendelsen fra 2010, dog er mark nr. 35 og 36 nu forpagtede i stedet for at være aftalearealer. Herudover er mark nr. 37 nyttilforpagtet. Mark nr. 28 er udgået og mark nr. 23 er reduceret i størrelse. Markerne er tilpasset dette i IT ansøgningssystemet. Som nudrift er benyttet den godkendte drift.

Der er nitratfølsomme drikkevandsområder men markerne ligger udenfor nitratklasser, se nedenstående skema fra ansøgningen.

Beregning af maksimal nitratudvaskning på bedrifter med arealer, hvor der er krav om udvaskning svarende til et plantebrug.

Vægtet maksimal udvaskning på bedriften beregnes som et arealvægtet gennemsnit af udvaskning fra arealer med krav om udvaskning svarende til et plantebrug og arealer uden krav om udvaskning svarende til et plantebrug. Udvasningen ved det maksimale dyretryk (DE_{max}) på arealer med krav om udvaskning svarende til et plantebrug anvendes i vægtningen i de tilfælde hvor denne er lavere end udvaskning svarende til et plantebrug.

	Maksimalt Dyretryk (DE/ha)	Udvasning (kgN/ha)
Beregning af udvaskning ved det maksimale dyretryk (DE_{max}) på arealer uden krav om udvaskning svarende til et plantebrug. DE reduktionsprocent: 99,87 % Omfatter: 100,00 % af arealet	1,40	63,7
Udvasning svarende til et plantebrug: 0 % af arealet		0,0
Beregning af udvaskning ved det maksimale dyretryk (DE_{max}) på arealer med krav om udvaskning svarende til et plantebrug. DE reduktionsprocent: 0,00 % Omfatter: 0,00 % af arealet	0,00	0,0
Vægtet maksimal udvaskning på bedriften		63,7

Aftalearealerne er uændrede fra miljøgodkendelsen fra 2010 (ca. 180 ha).

Hovedparten af de ansøgte udspretningsarealer ligger i oplandet til Ørn Sø, Alling Sø, Hinge Sø, Silkeborg Langsø og Tange Sø, som alle ligger i Gudenåens vandsystem med udløb i Randers Fjord. Resten af arealerne ligger i oplandet til Bølling Sø, som afvander til Karup Å og videre til Skive Fjord (7,76 ha). Ifølge basisanalysen er målsætningen for søerne i oplandet ikke opfyldt, og det er anført at der er behov for at få nedbragt belastningen med fosfor. Bølling Sø er ikke bedømt i basisanalysen. Generelt bemærkes, at ingen af de berørte søer anses for særskilt kvælstoffølsomme, idet fosfor anses for at være den primært styrende faktor for graden af algevækst.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der anvendes referencesædskifte på alle arealer. Der er anvendt 4 % ekstra efterafgrøder udover Plantedirektoratets krav. Der stilles vilkår om brug af ekstra efterafgrøder, da det er anvendt som virkemiddel.

Udbringningsarealer

Silkeborg Kommune har i miljøgodkendelsen vurderet alle udbringningsarealer for tabsrisiko for fosfor. For at afgøre, om et areal er drænet eller ej, har kommunen anvendt kortmateriale fra Hedeselskabet, luftfotos (ortofoto) og høje og lave målebordskort. Ved vurderingen er lagt vægt på arealernes beskaffenhed med hensyn til jordbundstype, nærhed til vandløb, skrånende partier mod vandløb/sø, dræning og lavbund. Ved vurderingen indgår størrelsen af det ansøgte fosforoverskud på **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.** kg P pr. ha pr. år.

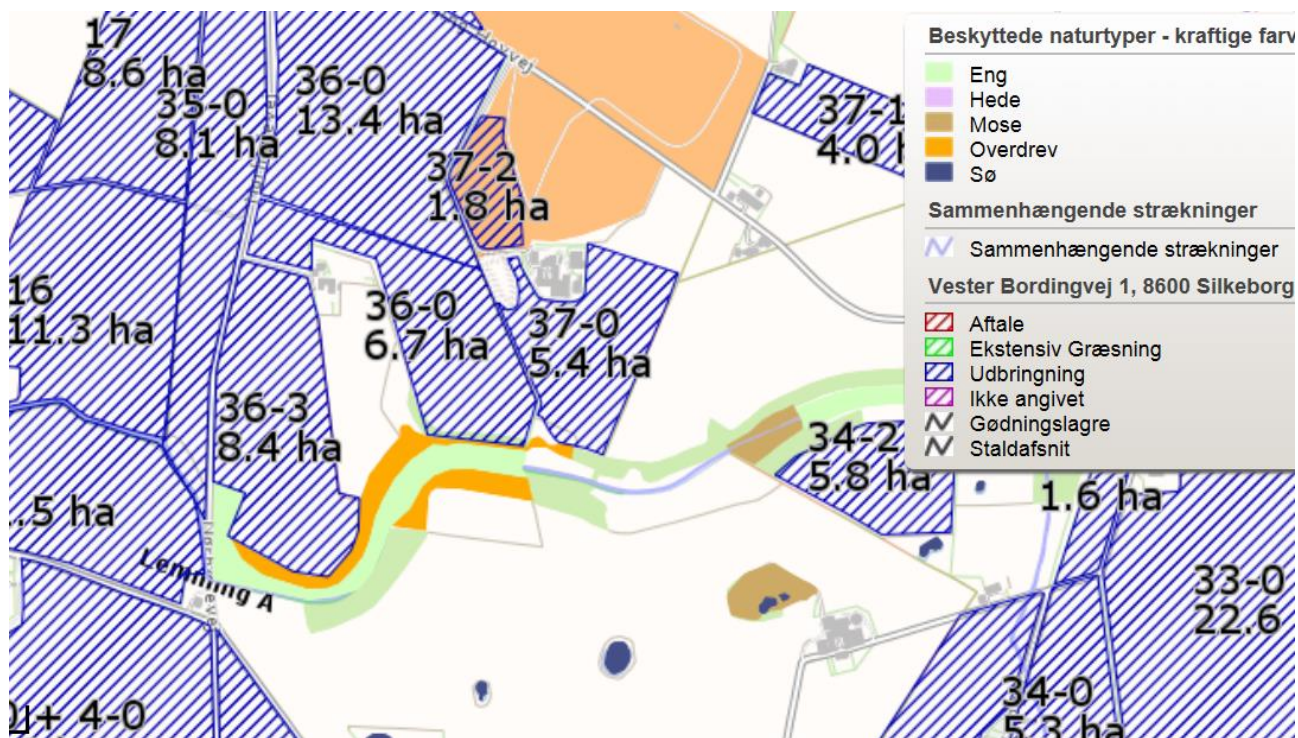
Kommunen vurderer, at det pågældende fosforoverskud overholder de gældende afskæringskriterier, samt at arealerne er placeret i de rigtige fosforklasser. Der er derfor ikke stillet krav om at placere markerne i andre P-klasser end dem de allerede er placeret i. Der er i vurderingen af de enkelte arealers risiko for fosfortab bl.a. lagt vægt på, om arealerne står i tæt forbindelse med vandmiljøet via dræn og vandløb.

Vandløb

Vandløb anses generelt ikke for at være følsomme overfor tilførsel af næringsstoffer. Direkte afstrømning af husdyrgødning kan skade levevilkårene for flora og især fauna i vandløbene.

Ingen af de nye arealer ligger særligt vandløbsnært og der indgår ikke skrånende arealer, med en terrænhældning på over 6 grader direkte mod vandløb, eller andre fysiske transportveje for

husdyrgødning fra udbringningsarealerne. Afstanden fra markkanten til vandløbet er målt til 40m, så det vurderes, at der ikke sker overfladisk afstrømning af husdyrgødning til vandløbet.

Det vurderes, at der ikke er væsentlig risiko for påvirkning af Lemming å med husdyrgødning.

Søer

Det vurderes, at der med det konkrete projekt indenfor de i husdyrloven og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastlagte niveauer for beskyttelse ikke er risiko for at ændre tilstanden i Hinge Sø, Alling Sø, Ørn Sø samt Tange Sø med hensyn til vandkvalitet og rekreative interesser (badevandsmålsætning).

Fjorde

Habitatvurdering for Randers Fjord

EU's habitatdirektiv er i Danmark udmøntet i miljømålsloven. Ifølge habitatdirektivets artikel 6 kan kommunen ikke give tilladelse til et projekt, som vurderes at ville skade et internationalt naturbeskyttelsesområde, og ifølge artikel 12 om strengt beskyttede arter må kommunen ikke give tilladelse til noget, der kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de arter, der er omfattet af direktivets bilag IV.

Habitatområdet Randers Fjord er i nitratklassekortlægningen i husdyrgodkendelseslovgivningen klassificeret som meget sårbart. Ifølge basisanalysen for området i forbindelse med vandplanlægningen i henhold til miljømålsloven er Randers Fjord overbelastet med kvælstof, og kvælstofbelastning anses for at være en trussel imod at opnå gunstig bevaringsstatus.

Kommunen skal foretage en vurdering af, om det ansøgte projektet kan medføre skade på habitatområdet Randers Fjord som følge af nitratudvaskning.

Kvælstof

Det generelle beskyttelsesniveau

Der indgår områder i nitratklasser på flere af bedriftens udbringningsarealer. Beregninger i husdyrgodkendelse.dk viser, at det samlede dyretryk på alle udbringningsarealer ikke skal reduceres. For at overholde det generelle krav har ansøger valgt at bruge 4 % ekstra

efterafgrøder på bedriftsniveau. Der stilles fastholdelsesvilkår herom. Silkeborg Kommune vurderer, at det generelle beskyttelsesniveau for kvælstof til overfladevand er overholdt med det ansøgte.

Påvirkning fra projektet i kumulation med andre projekter - Udvikling i husdyrtrykket

Udtræk for det centrale husdyrregister (CHR) viser, at det samlede antal af dyreenheder inden for oplandet til Randers Fjord siden 2007 generelt har været faldende. Etableringer og udvidelser af husdyrbrug er således blevet modsvaret af nedlæggelser af andre husdyrbrug. Kommunens øvrige viden om ophørte husdyrbrug og meddelte tilladelser/miljøgodkendelser, som endnu ikke er udnyttede, giver ikke anledning til justering af udviklingstendensen for husdyrtrykket i oplandet. Det vurderes endvidere, at andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse og dambrug, ikke har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007.

Da dyretrykket og den samlede nitratudvaskning fra Gudenå-oplandet til Randers Fjord har været faldende siden 2007 vurderes det, at det ansøgte i kumulation med andre husdyrprojekter (andre projekter) i oplandet ikke vil have en skadevirkning på det aktuelle Natura 2000 område, og at det generelle beskyttelsesniveau vil være tilstrækkeligt for at sikre, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af habitatområdet, Randers Fjord.

Påvirkning fra projektet i sig selv

Randers Fjord er klassificeres som et meget sårbart vandområde, da fjorden kan karakteriseres som et lukket bassin med ringe vandudskiftning. Fjorden omfatter habitat-naturtypen flodmundinger (naturtype nr. 1130). Da der er tale om et meget sårbart vandområde, skal nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug være mindre end 1 % af den samlede nitratudvaskning til fjorden (fra Gudenå-oplandet), for at det uden rimelig videnskabelig tvivl kan udelukkes, at projektet medfører skadesvirkninger på habitatområdet.

Den samlede tilførsel af kvælstof fra Gudenå-oplandet vurderes at være ca. 2.919 tons kvælstof. Det ansøgte projekt bidrager maksimalt med 380ha. x 5,9 kg = 2,24 tons, hvilket svarer til 0,08 %, se nedenstående skema fra ansøgningen.

Tabellen viser det maksimale dyretryk (DE_{max}) og udvaskning svarende til maksimalt dyretryk uden virkemidler, samt det reelle dyretryk (DE_{reel}) for ansøgt drift og den reelle udvaskning med brug af virkemidler i ansøgt drift. DE_{max} bestemmes af dyreholdets sammensætning og reduktionsprocent.

	Dyretryk (DE/ha)	Udvaskning (kg N/ha)
DE_{max} : DE reduktionsprocent: 99,87 %	1,40	63,7
DE_{reel}	1,40	62,2

Beregning af nitratudvaskningen til brug for afskæringskriterium 2A/2B

Merudvaskning fra husdyrbrug beregnes som difference mellem udvaskning ved DE_{reel} og udvaskning svarende til et plantebrug.

	Udvaskning (kgN/ha)
Udvaskning svarende til et plantebrug	58,3
Merudvaskning fra husdyrbrug	3,9

Da projektet bidrager med under 1 % af den samlede nitratudvaskning via Gudenåsystemet vurderes det, at det ansøgte ikke i sig selv vil have en skadevirkning på habitatområdet Randers Fjord.

Det er Silkeborg Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en skadesvirkning på Natura 2000-området Randers Fjord, hverken i sig selv eller i kumulation med andre planer og projekter.

Fosfor

Fosforoverskuddet er i ansøgningen beregnet til at være på 13,3 kg P/ha/år på de ejede arealer i ansøgt drift. Det svarer til et samlet fosforoverskud på ca. 5000 kg P pr. år på de ejede arealer i oplandet til Randers Fjord med den producerede og modtagne mængde husdyrgødning.

Der er ikke stillet krav om at placere markerne i andre P-klasser end dem de allerede er placeret i, se arealernes placering i nedenstående skema fra ansøgningen.

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Før-situation	Efter-situation = krav
Pt < 4,0 eller uddrænet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor	298,27 ha	5,0 kg P/ha/år	16,5 kg P/ha/år
Pt 4,0 - 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	17,28 ha	5,0 kg P/ha/år	9,0 kg P/ha/år
Lavbundsjerne og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,69 ha	5,0 kg P/ha/år	2,0 kg P/ha/år
Pt > 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	63,29 ha	5,0 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år

Det samlede fosforoverskud for bedriften er via www.husdyrgodkendelse.dk, beregnet til ikke, at må overstige 13,3 kg pr. ha. Dette er overholdt jf nedenstående skema fra ansøgningen.

Krav om P-overskud overholdt: **Ja**

Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet: **-6,1 kg P.**

Maksimalt tilladt P-overskud/ha/år i gennemsnit for hele bedriften (ifølge tabel) : **13,3 kg P/ha/år.**

P tilført pr. ha/år i ansøgt drift: **31,7 kg P/ha/år.**

P-fracørsel per ha/år i ansøgt drift (arealvægtet gennemsnit): **18,3 kg P/ha/år.**

P-overskud/ha/år for ansøgt projekt: **13,3 kg P/ha/år.**

Kommunens samlede vurdering af arealerne er, at der ikke er en væsentlig risiko for at Randers Fjord eller de søer markerne afvander til påvirkes væsentligt i negativ retning. Der lægges vægt på, at afskæringskriterierne er overholdt, samt at arealerne robusthed, hvilket sikres ved at placeres arealerne i de rigtige fosforklasser.

7.3 KVÆLSTOF TIL GRUNDVAND

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE:

Der er foretaget en udvaskningsberegning via husdyrgodkendelse.dk for arealer indenfor nitratfølsomme grundvandsområder (NFI).

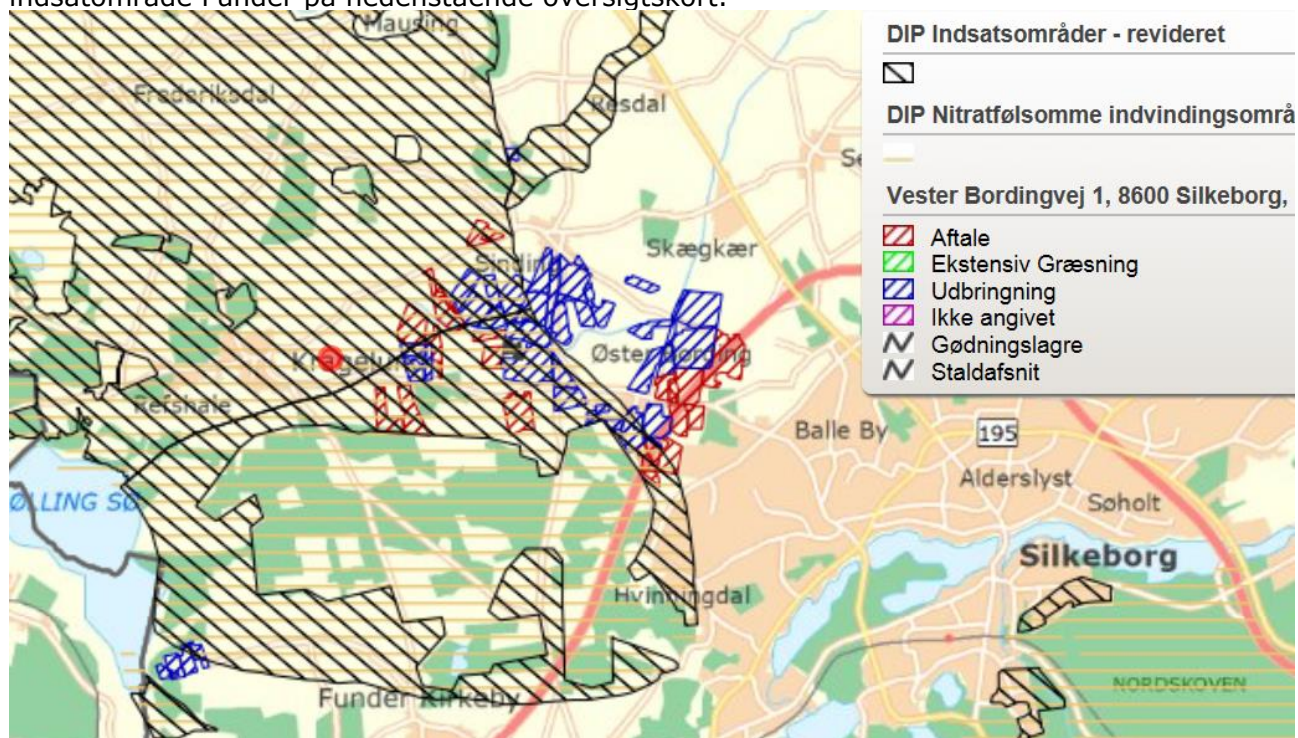
Beregningen i husdyrgodkendelse.dk viser, at der ikke sker en merudvaskning som følge af det ansøgte projekt.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

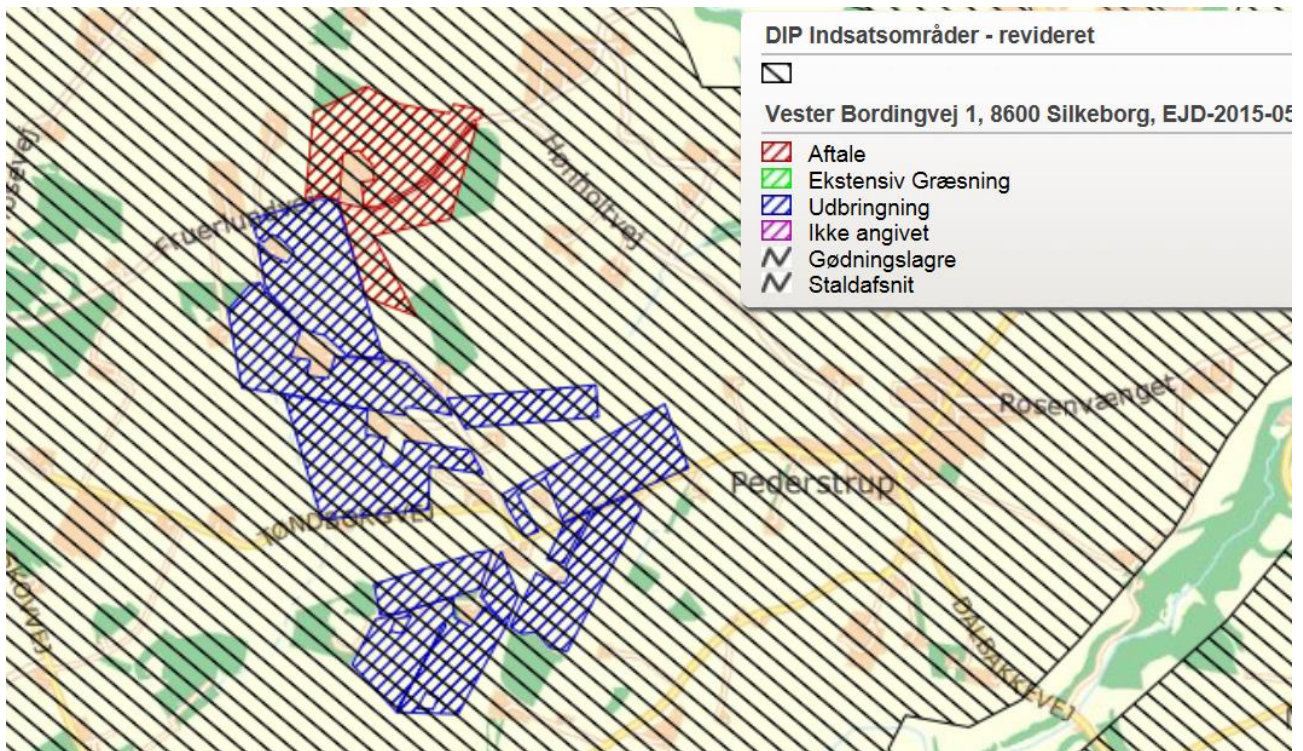
Af ansøgningen fremgår det, at udvaskningen af nitrat fra rodzonen i ansøgt drift er 58 mg/l for de marker beliggende i nitratfølsomme indvindingsoplande. Der er ingen merbelastning i forhold til nudrift

Ejendommens arealer og en del af aftalearealerne ligger i Funder henholdsvis Kragelund indsatsområder for nitrat til grundvand. I Funder indsatsområdet er grundvandet fundet velbeskyttet og alm. Landbrugspraksis er derfor tilstrækkelig.

I henhold til de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Bekendtgørelse nr. 294 af 18. april 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* kan der, i forbindelse med udvidelse af husdyrproduktion som udgangspunkt, ikke tillades nogen merbelastning, inden for nitratfølsomme indvindingsområder, hvis udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter ved den ansøgte drift. Hvis der er udarbejdet et indsatsplan skal miljøgodkendelse og de deri fastsatte vilkår leve op til indsatsplanerne. En miljøgodkendelse skal endvidere leve op til udarbejdede indsatsplaner med hensyn til drikkevandsbeskyttelse, se arealerne placering i indsatsområde Funder på nedenstående oversigtskort.

Med baggrund i udvaskningsberegningerne, de geologiske forhold i den sydøstlige del af Indsatsområde Kragelund og konklusionen vedrørende nitratsårbarheden i Indsatsområde Funder vurderes det derfor, at der ikke er behov for at stille skærpede krav til udvaskning af nitrat for arealerne beliggende i Indsatsområde Kragelund, se arealerne primært omkring Tøndborgvej 54 på nedenstående oversigtskort.

Det er derfor Silkeborg Kommunes samlede vurdering, at den ansøgte udvidelse ikke vil medføre væsentlig øget påvirkning af grundvands- og drikkevandsressourcen i områderne Funder og Kragelund.

For indsatsområde Thorning-Kjellerup er der ikke udarbejdet en indsatsplan. Af boringsoplysninger i Indsatsområde Thorning-Kjellerup ses, at det primære grundvandsmagasin overlejres af 5-15 meter moræneler for de arealer som miljøgodkendelsen omfatter. Pederstrup Vandværk indvinder fra boring DGU nr. 76.1556. Boringen er filtersat 56-62 meter under terræn. Grundvandsmagasinet hvorfra der indvindes, overlejres af 12 meter moræneler. Ud fra farveskiftet i gennemborede sedimenter i boring DGU nr. 76.1556 vurderes nitratfronten at befinde sig 27 meter under terræn svarende til 20 meter under grundvandsspejlet. Analyser af drikkevandet viser at der er et højt sulfatindhold (100 ml/l), dette indikerer at der er en stor nedbrydning af nitrat som følge af en høj fladebelastning med kvælstof.

Det generelle beskyttelsesniveau overholdes også for dette område, ifølge nedenstående tabel fra ansøgningen over alle arealer i nitratfølsomme indvindingsområder.

Beregning af N-udvaskning for arealer med nitratfølsomme indvindingsområder via FarmN.

Mark Nr.	Areal (ha)	Ansøgt (mg nitrat/l)	Merbelastning (Ansøgt - Nudrift) (mg nitrat/l)	Udvaskning svarende til et plantebud (mg nitrat/l)	50% reduktion af husdyrgødning (NK3) (mg nitrat/l)
7	10,7	58	0	54	57
8	5,9	58	0	54	57
16	11,3	58	0	54	57
1	11,5	58	0	54	57
2	6,4	58	0	54	57
11	8,5	58	0	54	57
15-2	0,7	58	0	54	57
15-0	1,3	58	0	54	57
15-1	1,5	58	0	54	57
14	2,2	58	0	54	57
12-0	11,5	58	0	54	57
9	11,7	58	0	54	57
3-0 + 4-0	21,6	58	0	54	57
12-1	11,2	58	0	54	57
6	7,9	56	0	53	55
5	5,1	56	0	53	55
26-0	10,8	56	0	53	55
18-3	4,2	71	0	67	69
18-0	3,3	71	0	67	69
18-1	5,4	71	0	67	69
19-0	3,2	73	0	69	71
19-2	4,9	73	0	69	71

VILKÅR

7.1.1 Der stilles ingen vilkår

8 BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Til- og fravalg af BAT-teknologier (BAT = bedst tilgængelige teknik)

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen om miljøgodkendelse er der foretaget en vurdering af de anvendte virkemidler til begrænsning af skadelig miljøpåvirkning. Desuden er foretaget en vurdering af begrundelser for fravalg af virkemidler. Vurderingen har til hensigt at belyse, om der på bedriften er anvendt bedst tilgængelig teknik, dvs. en teknik som under indtryk af økonomisk proportionalitet i videst mulig omfang begrænser skadelige miljøpåvirkninger. De vigtigste anvendte virkemidler er gyllekøling.

Kommunen fastsætter emissionsgrænseværdier, der sikrer, at emissionerne under normale driftsforhold ikke ligger over de emissionsniveauer, der er forbundet med den bedste tilgængelige teknik, som fastsat i BAT-konklusionerne.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERINGER

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik til at nedbringe eventuelle gener fra stalde og anlæg til opbevaring af husdyrgødning mm.

Emissionsgrænseværdier

I ansøgningen er der foretaget en beregning af den vejledende grænseværdi for ammoniaktab pr. år opnåelig ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT).

Det samlede ammoniaktab fra husdyrbruget er beregnet til 6332 kg N/år for den ansøgte produktion. BAT emissionskravet for den samlede produktion er i ansøgningen beregnet til 6407 kg N pr. år, se tabel 8.1.1.

Tabel 8.1.1 – Ammoniakemission fra ejendommen.

Resultat af beregning af den vejledende grænseværdi for ammoniaktab ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)

Samlet faktisk ammoniaktab fra stald og lager i ansøgt drift (hele anlægget):	6332,12 kgN/år
Samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT:	6407,37 kgN/år
Er samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT overholdt?:	Ja
Difference mellem samlet faktisk ammoniaktab og samlet vejledende ammoniaktab ved anvendelse BAT:	-75,25 kgN/år

Teknologier til opfyldelse af krav om BAT (Ammoniak)

BAT-niveauet nås gennem etablering af gyllekøling, Se nedenstående opgørelse fra IT-ansøgningen. BAT-kravet er dermed opfyldt ved anvendelse af en effekt på 10,8% på gyllekølingsanlægget i stald nr. 8, 9 og 10.

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning (miljøteknologi)

Staldnavn	Nudrift Ansøgt drift	Supplerende teknologi	Indtastet ammoniak effekt (%)	Driftstimer per år / Benzoesyre (gr)	Reduceret ammoniak- fordampning (kgN/år)
1,2 og 3 sostalde i de gamle bygninger	Ingen data				
5 og 6 sostald nord	Ingen data				
4 stald, nord-syd vendt	Ingen data				
7 Farestald øst	Ingen data				
8 Farestald vest	Nudrift	Gyllekøling	0,00%	0,00	0,00
	Ansøgt	Gyllekøling	10,80%	8760,00	62,00
10 Drægtighedsstald	Nudrift	Gyllekøling	0,00%	0,00	0,00
	Ansøgt	Gyllekøling	10,80%	8760,00	176,00
9 Klimastald	Nudrift	Gyllekøling	0,00%	0,00	0,00
	Ansøgt	Gyllekøling	10,80%	8760,00	146,00

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

BAT niveau fosfor

Analogt til det vejledende niveau for ammoniak har Miljøstyrelsen beregnet hvilket niveau, der er proportionalt i relation til fosfor. Der anvendes nye BAT-grænser for fosfor, der er justeret til ændringen af DE-omregningsfaktorer for svin pr. 1. august 2014.

BAT niveau fosfor, ansøgt dyrehold			
Dyrekategori	Antal DE	BAT niveau kg P/DE	Kg P
Søer, gyllebaserede systemer	350,1	23,9	8367
Smågrise, delvis spaltegulv	222,4	29,2	6495
Slagtesvin/polte, drænet og delvis fast gulv	0	22,3	
Sum	546,7		14.862

I følge miljøstyrelsens vejledende BAT niveauer kan der beregnes et BAT niveau for fosfor på 14.862 kg P/år. Foder effektiviteten er meget høj, hvilke påvirker BAT niveauet for fosfor.

Ansøgt drift

Produceret husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Fjerkrægylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Svinegylle	55354,47	14322,33	75,00	0,00	572,54
Ingen adresse	Kvæggylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Minkgylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Dybstrøelse	1239,18	356,52	45,00	0,74	12,89
Ingen adresse	Fast gødning	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Ajle	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Svinegylle	16855,00	3520,00	75,00	0,00	189,30

Ifølge ovenstående tabel fra ansøgningen produceres der 14.322,23 kg P. Den øvrige fosformængde er fra Tøndborgvej 54 og fra dybstrøelsesproduktionen.

Der er sat vilkår om afsætning af den ansøgte mængde fosfor og kvælstof til biogasanlæg.

Vilkår

Se vilkår i afsnit 7.

Vurdering af vand- og energiforbrug

Elforbrug

Energiforbruget følges løbende og forbruget bør af flere årsager til stadighed søges minimeret. Det vil være i ejers egen interesse at minimere driftsomkostningerne med hensyn til forbrug af energi.

Kommunen vurderer, at virksomheden overholder kravene til brug af BAT i tilstrækkeligt omfang indenfor forbrug af energi og vand ved anvendelse af energistyring og overholdelse af de stillede vilkår.

Vandforbrug

Til aktiviteter, hvor der bruges vand, er det BAT at reducere vandforbruget ved at udføre alt det følgende:

- Rengøring af stald og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus. Til svineopstaldning løber spulevand typisk ned i gyllesystemet, og det er derfor vigtigt at finde en balance mellem rengøring og brug af så lidt vand som muligt.
- Udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.
- Registrering af vandbrug gennem måling af forbrug, og
- Detektering og reparation af lækager.

Nøgletal fra Landbrugets vejledning om erhvervsmæssigt dyrehold mv. angiver at der bruges 6 m³ vand pr årso. Tallet omfatter drikkevand, spild og vaskevand.

Som beskrevet i afsnit 4.5 er det estimerede forbrug højere end det forbrug udregnet med nøgletallene. Det skyldes, at nøgletal for vandforbrug er gamle. Nye staldsystemer, hvor søerne er løse kan være årsag til et større forbrug. For eksempel kan det være svært at se, hvad det er for nogle dyr, der leger med vandet og øger drikkevandsspildet.

Ejeren er opmærksom på det relativ store forbrug og Silkeborg kommune stiller derfor kun vilkår om, at vandforbruget skal kunne sammenlignes med de tidligere års forbrug for at se om forbruget har været stigende. Registreringerne skal kunne fremvises ved tilsyn på ejendommen.

Kommunen vurderer, med baggrund i ovenstående, at energi- og vandforbruget er på et fornuftigt leje i forhold til bedriftens størrelse og driftsform.

Kommunen vurderer, at der med de nuværende og planlagte tiltag til registrering og minimering af vandforbruget sikres, at forbruget minimeres mest muligt.

Vurdering af opbevaring/behandling af husdyrgødning

Flydende husdyrgødning

For gylletankene gælder, at der er tale om stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger.

Der er en samlet opbevaringskapacitet på mindst 9 måneder.

- lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt, hvilket sker i perioden fra 1. marts – 1. maj.
- der er ingen spjæld i tankene og alt husdyrgødning overpumpes via neddykket rør
- gyllen omrøres kun umiddelbart før udbringning eller flytning.

- beholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen.

Kommunen vurderer, at virksomheden overholder kravene til brug af BAT i tilstrækkeligt omfang indenfor opbevaring/behandling ved anvendelse af ovenstående.

Vurdering af udbringning af husdyrgødning

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag.

En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem.

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200m fra byområder på weekend- og helligdage),
- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspreader til gylle),
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer,
- og krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til efterafgrøder

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Maskinstation udbringer gyllen. Læsning sker med sugekran med pumpe og returløb.

Udspredningen sker med slæbeslanger eller nedfælder. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør).

Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder og/eller nedfældes i sort jord, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne. Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal.

Kommunen vurderer, at virksomheden overholder kravene til brug af BAT i tilstrækkeligt omfang indenfor udbringning ved anvendelse af ovenstående.

Samlet vurdering

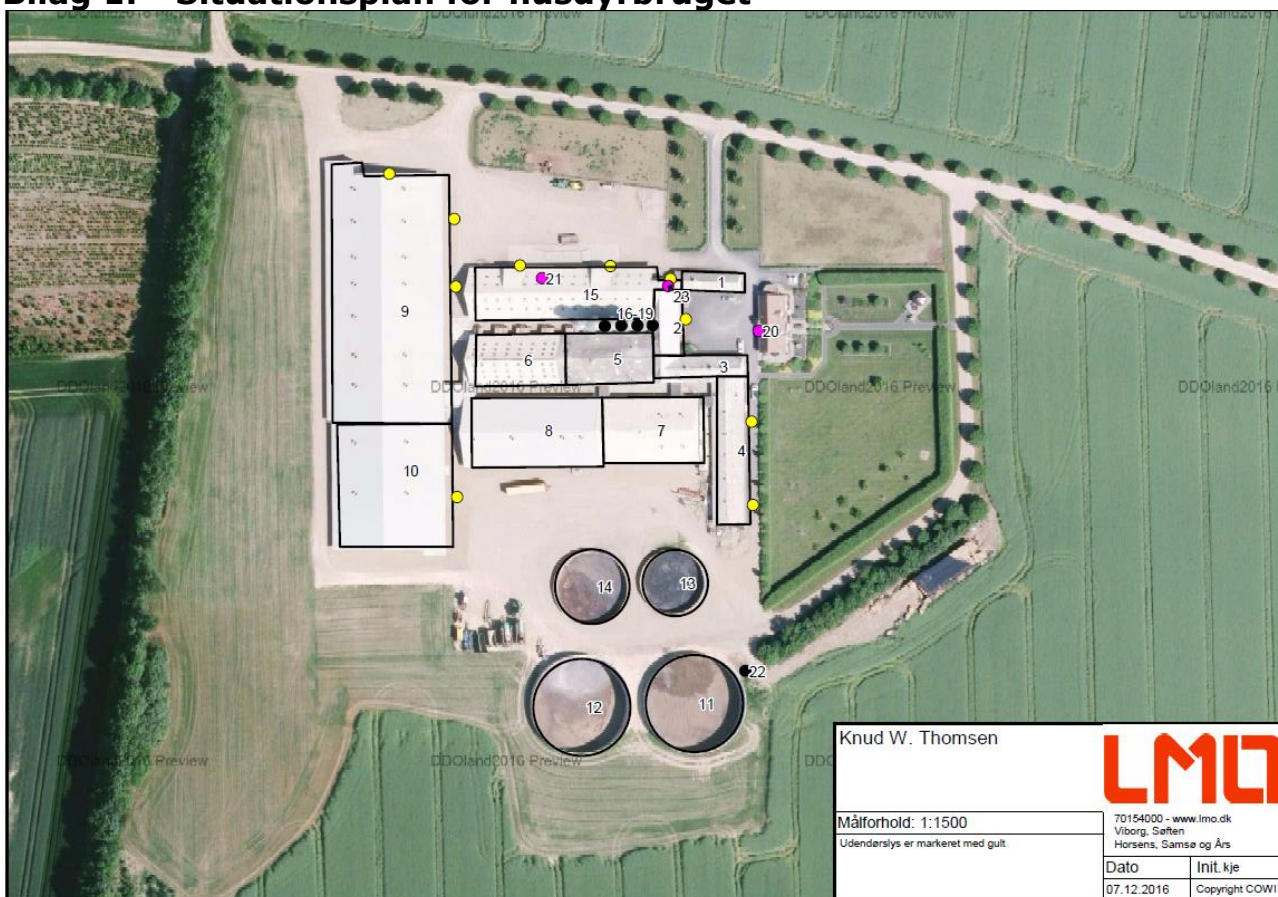
Silkeborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at husdyrbruget samlet set ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen vil anvende den bedste tilgængelige teknik, set i forhold til, hvad der er praktisk og økonomisk muligt i branchen og i forhold til den miljøgevinst, der kan dokumenteres opnået ved brug af den pågældende teknik.

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

Bilagsoversigt

- Bilag 1. Situationsplan for husdyrbruget
- Bilag 2. Udspretningsarealerne
- Bilag 3. Samlet vilkårs katalog
- Bilag 4: Høringsliste

Bilag 1. Situationsplan for husdyrbruget

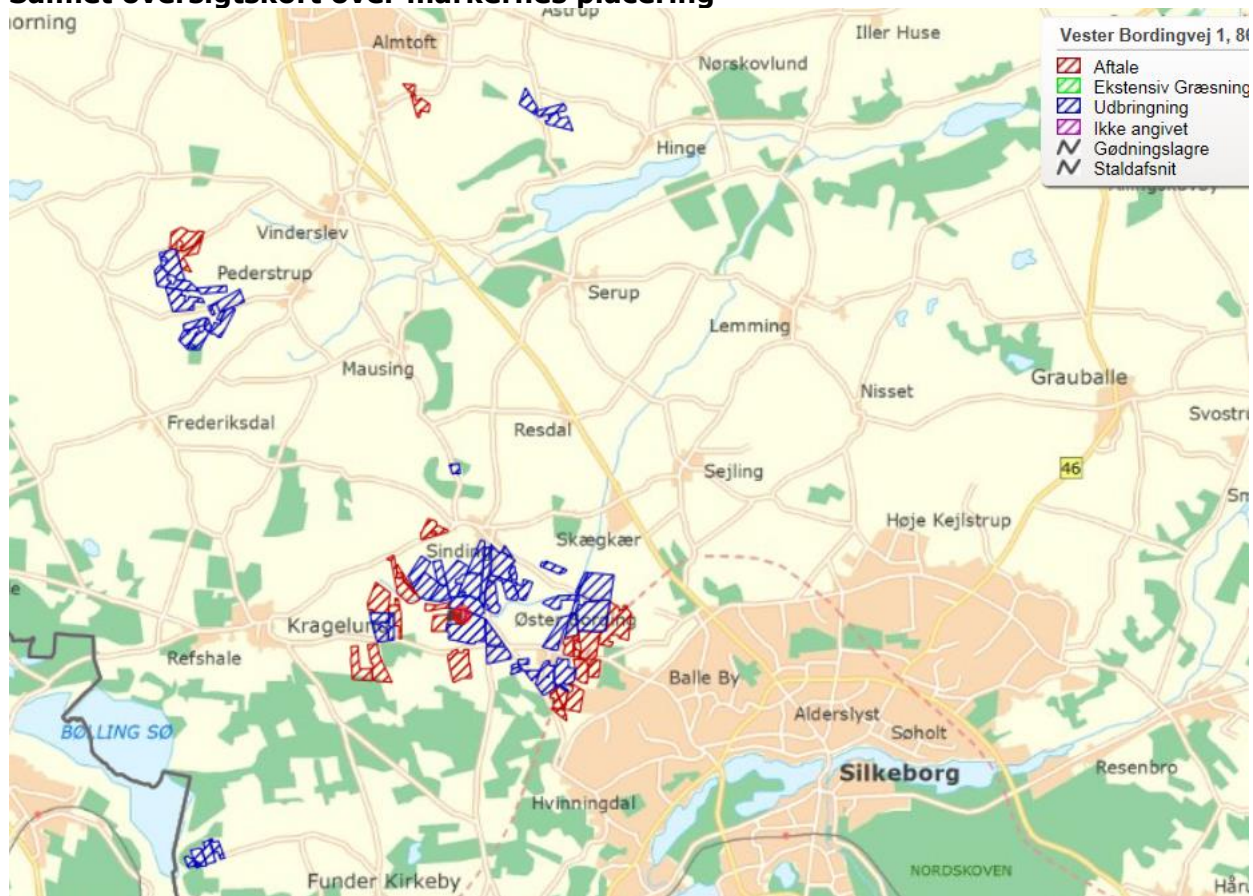

Bygningskema for bygninger på Vester Bordingvej 1.

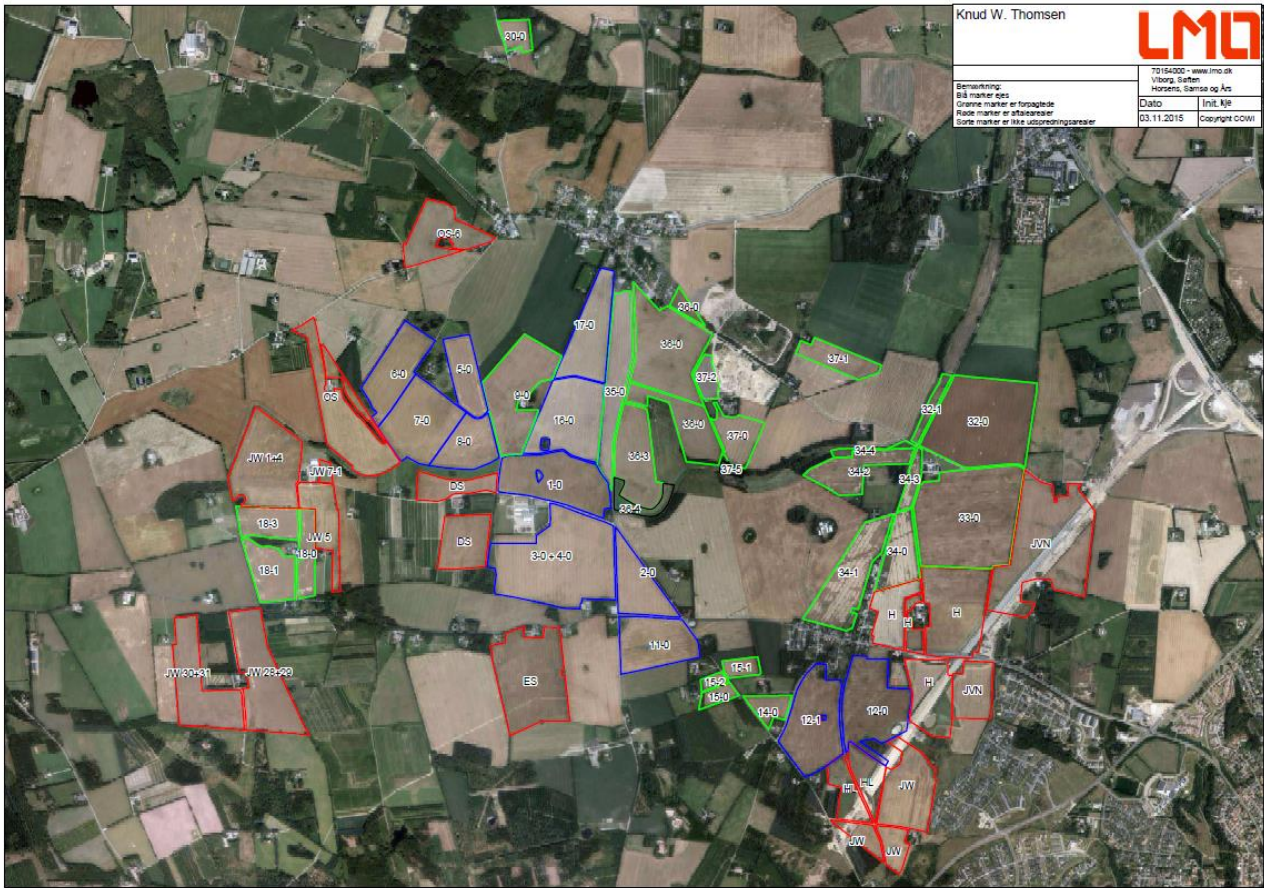
Bygningsbeskrivelse nudrift	Bygningsbeskrivelse ansøgt drift	Grundplan nudrift (m ²)	Grundplan ansøgt (m ²)	Bygningshøjde (m) målt til tagryg	Taghældning	Bygningsmaterialer og farver
1 Farestald	Uændret	Ca. 125	Uændret	Ca. 6 m	45	Gråt tag
2 Løbestald	Uændret	Ca. 200	Uændret	Ca. 8 m	45	Gråt tag
3 Farestald	Uændret	Ca. 200	Uændret	Ca. 7 m	45	Gråt tag
4 Poltestald	4 Drægtighedsstald	Ca. 500	Uændret	Ca. 6 m	35	Gråt tag
5 Løbestald	Uændret	Ca. 500	Uændret	Ca. 9 m	35°	Gråt tag og røde vægge
6 Drægtighedsstald	Uændret	Ca. 500	Uændret	Ca. 9 m	35°	Gråt tag og røde vægge
7 Farestald	Uændret	Ca. 700	Uændret	Ca. 8 m	20	Gråt tag og røde vægge
8 Farestald	Uændret	Ca. 1000	Uændret	Ca. 8 m	20	Gråt tag og grå vægge
9 Klimastald	Uændret	Ca. 3000	Uændret	Ca. 10 m	20	Gråt tag og grå vægge
10 Drægtighedsstald	Uændret	Ca. 1500	Uændret	Ca. 10 m	20	Gråt tag og grå vægge
11 Gylletank	Uændret	4300 m ³	Uændret			
12 Gylletank	Uændret	4300 m ³	Uændret			
13 Gylletank	Uændret	1450 m ³	Uændret			
14 Gylletank	Uændret	1950 m ³	Uændret			
15 Foderlade og maskinhus	Uændret	Ca. 1000	Uændret	Ca. 9 m	35°	
16 Silo	Uændret		Uændret	Ca. 20 m		
17 Silo	Uændret		Uændret	Ca. 20 m		
18 Silo	Uændret		Uændret	Ca. 20 m		
19 Silo	Uændret		Uændret	Ca. 20 m		
20 Olietank	Uændret					
21 Olietank	Uændret					
22 Døde dyr	Uændret					

Bilag 2. Udspretningsarealerne

Samlet oversigtskort over markernes placering

Marker omkring Vester Bordinggård

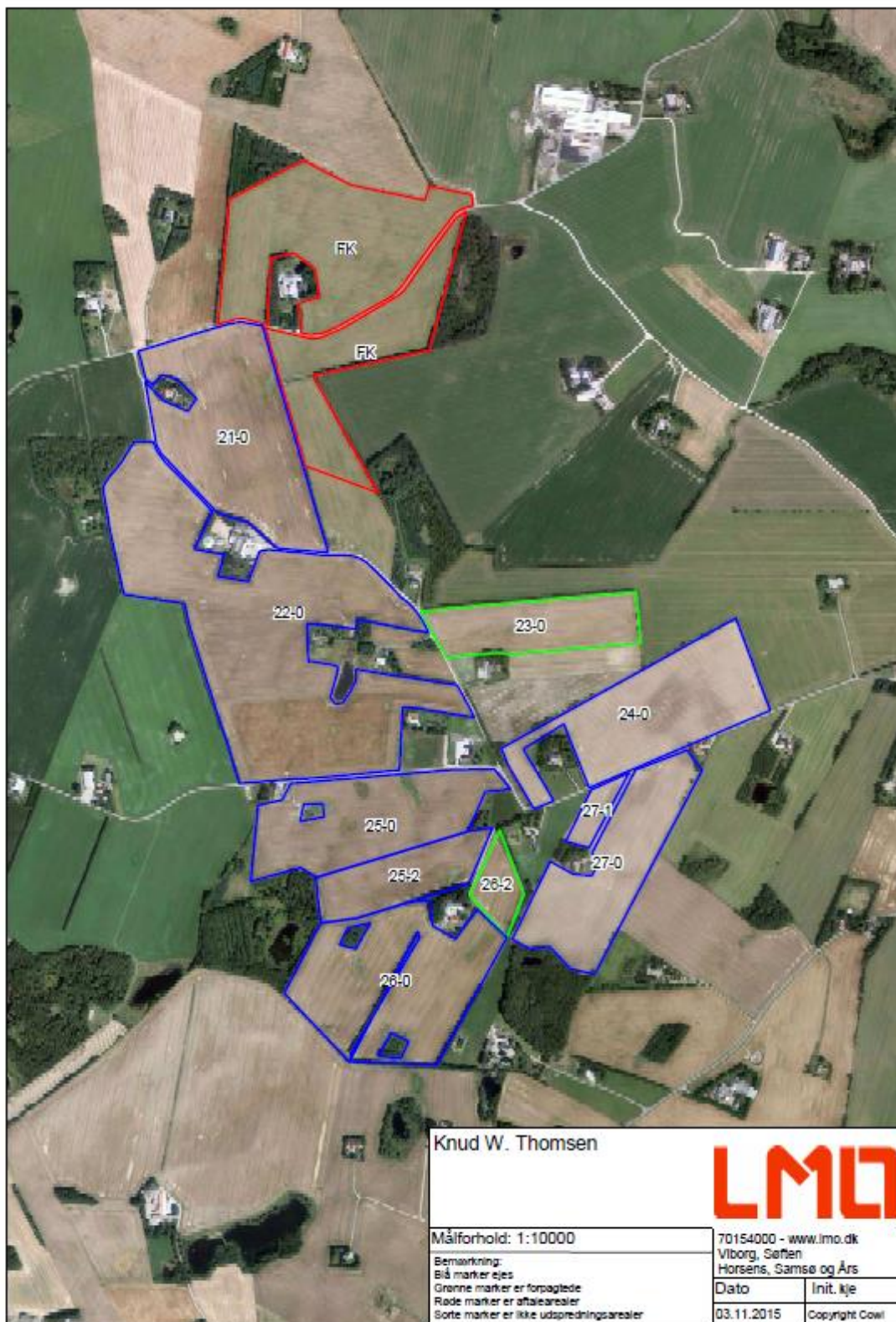
Knud W. Thomsen		LMO	
70164000 - www.lmo.dk		Viborg, Søften	
Horacns, Sørens og A/s		Dato	
Bemærkning: Blå marker ejes Grønne marker er forpagtede Røde marker er aftarearealer Svarte marker er ikke udlevereingsarealer		03.11.2015	
		Copyright COWI	

Marker ved Pederstrup Nordøst

Marker i Pederstrup

Bilag 3. Samlet vilkårs katalog

Fra miljøgodkendelsen af 5. februar 2010

3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

- Der skal etableres en stedse vedligeholdt beplantning syd for husdyrbruget samt strække sig lidt mod nordøst, som giver en vedvarende, effektiv afskærmning. Beplantning skal etableres på en sådan måde, at de nye driftsbygninger ikke ændrer væsentligt på oplevelsen af landskabet i området. Beplantningsbæltet skal bestå af min. 3 rækker, og være plantet senest 1 år efter bygningerne er opført.
- Den eksisterende allé nord for anlægget skal bevares.
- Inden beplantningen etableres skal der indsendes en beskrivelse og et oversigtskort, som viser hvilke typer af beplantning der anvendes, samt hvor der etableres beplantning. Planen og beskrivelsen skal godkendes af Silkeborg Kommune inden projektet udføres.

4.2 Ventilation

- Ventilationssystemet i alle stalde skal rengøres og efterses mindst hver 12. måned. Der skal føres logbog over hvilke datoer de enkelte stalde er rengjort og efterset.
- Ventilationsanlægget skal vedligeholdes og efterses i henhold til producentens anvisninger for det pågældende anlæg.
- Der skal på bedriften foretages et service eftersyn, af leverandøren af ventilationssystemet eller en med tilsvarende ekspertise, mindst hvert 2. år til sikring af at ventilationsanlægget fungerer optimalt. Der skal udarbejdes en rapport som beskriver ventilationsanlæggets stand, er anlægget rengjort og vedligeholdt korrekt

4.5 Energi- og vandforbrug

- Der skal på bedriften foretages et energieftersyn, af et energiselskab eller – konsulent, mindst hvert 4. år, hvor de energiforbrugende processer i virksomheden gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport som indeholder resultater og evt. konkrete energispareforslag. Rapporten skal indsendes som kopi til tilsynsmyndigheden.
- Bedriften skal tilknyttes et energistyringsmodul med automatisk fjernaflæsning af elforbruget. I samme system skal forbrug af vand, varme samt foder registreres månedligt og gemmes i 5 år.
- Vandforbruget skal registreres mindst 1 gang om måneden. Vandforbruget skal indføres i et skema, således at forbruget kan sammenlignes med tidligere års forbrug.

4.9 Driftsforstyrrelser eller uheld

- Der skal udarbejdes en beredskabsplan, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
- Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:
  - Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.
  - Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.

- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
- Planen skal indsendes til tilsynsmyndigheden ca. én måned inden udvidelsen af dyreholdet foretages.

6.2 Lugt

- Sammensætningen af dyr i de enkelte staldafsnit, må på intet tidspunkt medføre en lugtmission, som er større end det i tabel 6.2.1 ansøgte beregningsgrundlag.
- Der må ikke køres gylle ud i weekender på mark nr. 12-0, 12-1 og 34-1.

6.3 Fluor og Skadedyr

- Der skal mindst en gang om året foretages hovedrengøring af stalde og staldinventar med henblik på at højne den generelle staldhygiejne. Ved rengøring er det vigtigt, at der sker en iblødsætning inden rengøring med f.eks. højtryksrensere. Tidspunkt for rengøring af de enkelte stalde skal registreres skriftligt.
- Der skal løbende foretages biologisk fluebekæmpelse i gyllekanalerne i alle staldafsnit. Tidspunkterne for biologisk bekæmpelse skal registreres i driftsjournalen.
- Såfremt der efter Silkeborg Kommunes vurdering opstår væsentlige gener for omgivelserne fra opformering af fluere eller skadedyr på husdyrbruget, kan Silkeborg Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne.

6.4 Transport

- Ved transport af gylle på offentlige veje skal gylle vognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal dette straks opsamles.
- Ved tilsmudsning af offentlig vej, som følge af landbrugsmæssige aktiviteter herunder kørsel med markmaskiner og udkørsel til og fra markarealer, skal vejen rengøres umiddelbart efter ophør af aktiviteten.

6.4 Støj fra anlæg og maskiner

- Såfremt der vælges centrifugeanlæg til gylleseparering skal denne placeres i et lukket, støjisoleret rum, således at støjen begrænses.

6.6 Støv fra anlæg og maskiner

- Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

7.1 Udbringningsarealerne

- Udbringningsarealerne må ikke uden Silkeborg Kommunes forudgående godkendelse tilføres husdyrgødning fra andre bedrifter eller anden organisk gødning.

7.5 Kvælstof til grundvandet

- Udvaskning af Nitrat fra mark nr. 24-0, 27-0 og 27-1 må ikke overstige 60 mg/l.
- På bedriftens marker nr. 24-0, 27-0 og 27-1, skal der anvendes et "grundvandssædskifte" med et udvaskningsindex på højst 95 (grundvandssædskifte G3 med 30 % miljøgræs). De nævnte marker fremgår af figur 7.2.1.

10 Husdyrbrugets ophør

Ved ophør af driften skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foder-opbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Ejendommens bygninger skal vedligeholdes eller fjernes. Gyllebeholdere skal fjernes, når de ikke længere anvendes til jordbrugsmæssige formål, med mindre andet aftales med kommunen. Alt miljøfarligt affald skal bortskaffes for egen regning i henhold til affaldsregulativerne.

Fra tillæg nr. 1

6 Driftsjournal:

Følgende skal registreres i driftsjournal, der skal opbevares på bedriften.

- Hvornår der er foretaget fluebekæmpelse, med hvad og hvordan.
- Hvornår der er foretaget rengøring / desinfektion af de enkelte staldafsnit og med hvilke midler, mængder og hvordan.
- Hvornår der er foretaget aflæsning af elforbrug / vandforbrug samt aflæsningsværdier og hvad evt. der er foretaget for at reducere forbruget.
- vedligehold.

Fra tillæg nr. 2

Ingen

Fra tillæg nr. 3

Ingen

Fra tillæg nr. 4

Generelle vilkår

- 2.4.1. Produktionen skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med ansøgningen (ansøgningsskema nr. 82512). Fremtidige drifts-, bygnings- og arealmæssige ændringer skal anmeldes til og godkendes af Silkeborg Kommune
- 2.4.2. Den driftsansvarlige skal underrette kommunen om eventuelle ændringer i ejerforhold eller i, hvem der er ansvarlig for husdyrbrugets drift. Det gælder også indstilling af driften for en længere periode.
- 2.4.3. Der skal til enhver tid forefindes et eksemplar af miljøgodkendelsen med tillæg på ejendommen. Relevante vilkår, som vedrører husdyrbrugets drift, skal være kendt af den driftsansvarlige og den eller de personer, der arbejder med den pågældende del af driften.
- 2.4.4a. Vilkårene i denne godkendelse skal være opfyldt fra den dato, hvor godkendelsen træder i kraft, hvis ikke andet er anført.
- 2.4.4. Det ansøgte projekt skal være udført senest 2 år efter godkendelsen er meddelt.

- 2.4.5 Transporter til og fra husdyrbruget skal foregå af indkørsel mod øst ad Vester Bordingvej til Nørhedevej. Det er kun transport i forbindelse med markarbejde til markerne langs med Vester Bordingvej, at markvejen må anvendes.
- 2.4.6 Godkendelsen bortfalder for de dele af byggeriet/anlæggene og dyreholdet, der ikke er etableret/indsat indenfor ovenstående tidsfrister.

Beplantning

- 3.2.2 Der skal etableres en stedse vedligeholdt beplantning syd for de nye gylletanke, som går fra den eksisterende beplantning syd for husdyrbruget til den eksisterende beplantning øst for husdyrbruget. Beplantningen skal give en vedvarende, effektiv afskærmning. Beplantningsbæltet skal bestå af min. 3 rækker, og være plantet senest 1 år efter tillægget er trådt i kraft.

Forslag til placering af beplantning er indtegnet med rødt på nedenstående oversigtskort.

Dyrehold

- 4.1.1 Der må maksimalt være et dyrehold på 1.600 årssøer og 48.000 producerede smågrise i vægtintervallet 7,1 - 31 kg, samt 3 ammekøer med opdræt og 3 heste, svarende til ca. 596,73 DE. Dyreenhederne er beregnet efter normtal for 2016. Husdyrbruget skal på Silkeborg Kommunes forlangende fremvise dokumentation for størrelsen af den årlige husdyrproduktion
- 4.1.2 Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretningen udført som beskrevet i ansøgningen og tabel 4.1.1 og 4.1.2 i dette tillæg.
- 4.1.3 I forbindelse med afholdelse af de regelmæssige tilsyn skal der kunne fremlægges dokumentation for størrelsen af den animalske produktion, dækkende de sidste 3 års produktion. Dokumentation kan fx være effektivitetskontroller eller lign.
- 4.1.4 Der skal afsættes 23.910 kg N og 6.179 kg P (247 DE. i gylle, beregnet efter 2016 normtal) til godkendte udbringingsarealer.

4.2.1 Ventilationsanlægget skal services og kontrolleres af leverandøren eller en autoriseret installatør mindst 1 gang hvert 2. år. Dokumentation i form af skriftlig rapport skal kunne fremvises ved tilsynsbesøg.

Affald, råvarer mv.

4.6.1. Tankning af diesel skal foregå på en plads med en belægning, som er tæt overfor diesel og benzin, enten med afløb via olieudskiller, eller således at spild kan opsamles. Pladsen skal måle minimum 3x3 meter og have fald mod midten.

4.6.2. Spildolie, samt kemikalier skal opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg og placeres i tæt spildbakke, som kan rumme indholdet af den største beholder. Alternativt skal spildolie og kemikalier placeres på tæt belægning, som skal have opkant, hvis der er risiko for afledning til kloak, dræn, jord eller vandige recipienter. Det afgrænsede område skal kunne rumme indholdet fra den største beholder.

4.6.3. Arealerne omkring bygninger, fodersiloer og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning m.v.

4.6.4. Virksomheden skal hvert år lave en opgørelse over de affaldsfraktioner som er vist i godkendelsens Tabel 0.1. Sammen med opgørelsen skal der vedlægges fakturaer, kvitteringer fra genbrugspladsen eller anden dokumentation for, at bortskaffelsen af affald er sket i henhold til gældende lovgivning. Opgørelsen skal kunne fremvises ved tilsynsbesøg.

Tabel 4.6.1 - Affaldsproduktion på ejendommen

Affaldstype	Opbevaring	Placering	Mængde pr. år	Modtager
Plast/brændbart	6 m ³ Container	Ud for staldværksted (nr. 20 på situationsplanen)		Afhentes
Farligt affald - Kemiske midler, herunder sæbe m.m. - Akkumulatorer /batterier - Lysstofrør - Spraydåser	plastbeholdere	Staldværksted		Genbrugsplads Miljøbil
Medicinrester, kanyler, etc.	Kanyleboks	Staldværksted		Apotek Genbrugsplads
Aske (halmfyr mm)	-	-	-	-
Døde dyr	Kadaverkappe/ container Placering, se situationsplan	Pkt. 22 på situationsplan		DAKA henter ca. 75 gange årligt

4.6.5. Husdyrbruget skal være tilmeldt kommunens genbrugspladsordning eller på anden måde kunne dokumentere, at bortskaffelse af affald, herunder farligt affald, sker efter gældende lovgivning.

Vilkår til gyllekøling

Indretning og drift

- 4.8.1 Gyllekanalerne i staldafsnit 8, 9 og 10, på i alt 1934 m², skal være forsynet med gyllekølingsanlæg.
- 4.8.2 Varmepumpen skal levere en årlig køleeffekt på min. 10,3 W/m² for at opnå en ammoniakreduktion på 10,8 %.
Samlet skal køleeffekten være mindst 20 kW på staldanlægget. Varmepumpernes kapacitet skal dimensioneres herudfra.
- 4.8.3 Varmepumpen skal være forsynet med en timetæller til dokumentation af årlig driftstid.
- 4.8.4 Den årlige driftstid skal være mindst 2500 timer.
- 4-8.5. Køleanlægget skal være forsynet med trykovervågningssystem samt en alarm og en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage på varmeoptageren stopper anlægget. Anlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
- 4.8.6. Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
- 4.8.7 Ved udskiftning af varmpumpen, skal dokumentation for køleeffekt på gyllekøleanlæg indsendes til tilsynsmyndigheden før anlægget tages i drift.

Egenkontrol

- 4.8.6. Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt.
Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende:
  - afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmerne samt sikkerhedsanordningen
  - kontrol af kølekredsens ydelse.
- 4.8.7. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end dage/uger.
- 4.8.8. Registreringen fra datalogger, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Flydende husdyrgødning

- 5.2.1. Håndtering af flydende husdyrgødning skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
- 5.2.2. Påfyldning af gyllevogne o.l. skal enten foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning, eller med gyllevogne som har påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.

- 5.2.3. Der skal inden der fyldes gylle i gyllebeholderne på Nørhedevej 59 og Vester Bordingvej 6 og senest 1. august 2017, indsendes dokumentation for udført 10 års beholderkontrol.

Fast gødning / dybstrøelse

- 5.3.1. Fast gødning og dybstrøelse skal opbevares i stalden eller på en møddingsplads. Der må ikke lægges dybstrøelse i markstak i mere end 7 døgn i forbindelse med udbringning på arealerne.

Lugt

- 6.1.1. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, bl.a. skal sti-arealer og båse holdes tørre, og stalde og fodringsanlæg holdes rene.
- 6.1.2. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at der forekommer lugtgener, der er væsentligt større, end der kan forventes, ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om dokumentation for god staldhygiejne og om, at der skal indgives og gennemføres projekter for afhjælpende foranstaltninger.

Støj

- 6.4.1. Tilsynsmyndigheden kan bestemme, at virksomheden skal dokumentere, at grænseværdierne for støj er overholdt, dog højst 1 gang årligt. Dokumentationen skal sendes til tilsynsmyndigheden sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen/beregningen. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. Nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder.
- 6.4.2. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold eller efter anden aftale med miljømyndigheden.
- 6.4.3. Driften må ikke give anledning til væsentlige støjgener udenfor ejendommens areal. Hvis der efter kommunens vurdering opstår støjgener, der vurderes at være væsentligt større, end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Ved vurdering af støjgeners væsentlighed tages udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser.

Søer, vandløb og fjorde

- 7.1.3 Der må højst udbringes 49538 kg N pr. år og 12.019 kg P pr. år, med organisk gødning, på de 379,54 ha udbringningsarealer som fremgår af bilag 1.

Grundvand/overfladevand

- 7.3.1 På bedriften skal der hvert år være 4 % ekstra efterafgrøder, ud over de til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder, på udbringningsarealerne i NFI. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning. Ligesom NaturErhvervstyrelsen alternativer kan benyttes. Det skal kunne dokumenteres via markplaner at vilkåret er overholdt. Dokumentation skal opbevares minimum 3 år.

Bilag 4 Høringsliste

Udkast til afgørelse er sendt til:

Ansøger:

VESTER BORDINGVEJ 1 ApS, Vester Bordingvej 1, 8600 Silkeborg, ved Knud Thomsen.

Konsulent:

Miljøkonsulent Kjartan Einarson, LMO..

Bortforpagtere af arealer:

Niels Laursen, Ellingvej 22, 8600 Silkeborg
Karsten Dam Nielsen, Nørhedevej 57, 8600 Silkeborg
Kurt Pedersen, Kragelundvej 4, 8600 Silkeborg (også nabo)
Lars Sejer Nielsen, Vester Bordingvej 12, 8600 Silkeborg
Flemming Thomsen, Øster Bordingvej 41, 8600 Silkeborg
Lars Mogensen, Mausingvej 8, 8600 Silkeborg
Torben Jørgensen, Sinding Hovvej 9, 8600 Silkeborg
Bjarne Morsing, Hingeballevej 9, 8620 Kjellerup
John Rasmussen, Tøndborgvej 48, 8620 Kjellerup
Jens Erling Overgaard, Tøndborgvej 46, 8620 Kjellerup
Svend Lørup, Tøndborgvej 47, 8620 Kjellerup
Henning Busch, Nørhedevej 59, 8600 Silkeborg
Jørgen Knudsen, Sinding Hovvej 15, 8600 Silkeborg
Knud Andersen, Rosenborgvej 4, 8620 Kjellerup.

Modtagere af husdyrgødning

Johnny Veng Nielsen, Brunbakkevej 12, 8600 Silkeborg.
Jens Hestbæk, Øster Bordingvej 20, 8600 Silkeborg.
Jan Willumsen, Vester Bordingvej 6, 8600 Silkeborg.
Ole Sørensen, Sinding Hedevej 16, 8600 Silkeborg.
Erik Sørensen, Lemmingvej 10, 8600 Silkeborg.
Brian Frank Pedersen, Astrupvej 28, 8620 Kjellerup
Henning Leisgaard, Jordkærvej 6, 8600 Silkeborg.
Jakob Kristoffersen, Bangshåbvej 15, 8620 Kjellerup.

Matrikulære ejere af beboelser og beboere indenfor en radius af 1065 m fra lugtcentrum af husdyrproduktionen.

Charlottenlundvej 24	8600 Silkeborg
Jordkærvej 10	8600 Silkeborg
Jordkærvej 16	8600 Silkeborg
Kragelundvej 2	8600 Silkeborg
Kragelundvej 3	8600 Silkeborg
Kragelundvej 4	8600 Silkeborg
Kragelundvej 5	8600 Silkeborg
Kragelundvej 6	8600 Silkeborg
Kragelundvej 7 B	8600 Silkeborg
Kragelundvej 8	8600 Silkeborg
Kragelundvej 11	8600 Silkeborg
Kragelundvej 12	8600 Silkeborg
Kragelundvej 13	8600 Silkeborg
Kragelundvej 15	8600 Silkeborg
Kragelundvej 17	8600 Silkeborg
Kragelundvej 19	8600 Silkeborg

Nørhedevej 41	8600 Silkeborg
Nørhedevej 45	8600 Silkeborg
Nørhedevej 47	8600 Silkeborg
Nørhedevej 56	8600 Silkeborg
Nørhedevej 59	8600 Silkeborg
Sinding Hedevej 16	8600 Silkeborg
Sinding Hedevej 26	8600 Silkeborg
Sinding Hedevej 85	8600 Silkeborg
Sinding Hedevej 87	8600 Silkeborg
Sinding Hovvej 15	8600 Silkeborg
Vester Bordingvej 1	8600 Silkeborg
Vester Bordingvej 2	8600 Silkeborg
Vester Bordingvej 4	8600 Silkeborg
Vester Bordingvej 5	8600 Silkeborg
Vester Bordingvej 6	8600 Silkeborg
Vester Bordingvej 7	8600 Silkeborg
Vester Bordingvej 12	8600 Silkeborg
Øster Bordingvej 60	8600 Silkeborg
Vesterballevej 5	
Snoghøj	7000 Fredericia
Høgdalvej 19	8632 Lemming
Øster Bordingvej 43 A	8600 Silkeborg
Sejlingvej 6	8600 Silkeborg
Peder Nielsens Vej 22	8600 Silkeborg

Vedtaget afgørelse er sendt til:

Ansøger:

VESTER BORDINGVEJ 1 ApS, Vester Bordingvej 1, 8600 Silkeborg, ved Knud Thomsen.

Konsulent:

Miljøkonsulent Kjartan Einarson, LMO..

Samt de personer som har indsendt hørings svar

Klageberettigede organisationer m.v.	
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 Kbh. Ø,	dnsilkeborg-sager@dn.dk
Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten	ta@sportsfiskerforbundet.dk post@sportsfiskerforbundet.dk lbt@sportsfiskerforbundet.dk
Det økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N,	husdyr@ecocouncil.dk
Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V.	natur@dof.dk
Sundhedsstyrelsen, Embedslægerne Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg,	senord@sst.dk
Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia,	mail@dkfisk.dk
Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark,	nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1 sal, 1651 Kbh. V,	ae@aeraadet.dk
Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postbox 2188, 1017 Kbh. K,	fbr@fbr.dk
Gjern Natur,	post@gjern-natur.dk

